Europski parlament
2024-2029

USVOJENI TEKSTOVI

P10_TA(2025)0077

Razrješnica za 2023.: Opći proračun EU-a – Komisija, izvršne agencije i Europski razvojni fondovi

1. Odluka Europskog parlamenta od 7. svibnja 2025. o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2023., dio III. – Komisija i izvršne agencije te deveti, deseti i jedanaesti Europski razvojni fond (2024/2019(DEC))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir opći proračun Europske unije za financijsku godinu 2023.[1],

– uzimajući u obzir konsolidiranu godišnju računovodstvenu dokumentaciju Europske unije za financijsku godinu 2023. (COM(2024)0272 – C10-0067/2024)[2],

– uzimajući u obzir izvješće Komisije o daljnjim mjerama u vezi s razrješnicom za financijsku godinu 2022. (COM(2024)0267) i detaljne odgovore Komisije na posebne zahtjeve Europskog parlamenta,

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Komisije za 2023. o upravljanju proračunom EU-a i o njegovu izvršenju (COM(2024)401),

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Komisije tijelu koje daje razrješnicu u vezi s unutarnjim revizijama provedenima 2023. (COM(2024)0249) i radni dokument službi Komisije priložen tom izvješću (SWD(2024)0145),

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Revizorskog suda o izvršenju proračuna za financijsku godinu 2023., s odgovorima institucija[3], i

---

1 SL L 58, 23.2.2023., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2023/1/oj.
2 SL C, C/2024/5462, 10.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5462/oj.
3 SL C, C/2024/5882, 9.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5882/oj.

tematska izvješća Revizorskog suda,

– uzimajući u obzir izjavu o jamstvu[4] u pogledu pouzdanosti računovodstvene dokumentacije te zakonitosti i pravilnosti temeljnih transakcija, koju je u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije Revizorski sud podnio za financijsku godinu 2023.,

– uzimajući u obzir preporuku Vijeća od 17. veljače 2025. o razrješnici koju Komisija treba dobiti za izvršenje proračuna za financijsku godinu 2023. (05754/2025 – C10-0013/2025),

– uzimajući u obzir članke 317., 318. i 319. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

– uzimajući u obzir članak 106.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012[5], a posebno njezine članke 69., 260., 261. i 262.,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2024/2509 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2024. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije[6], a posebno njezine članke 69., 266., 267. i 268.,

– uzimajući u obzir članak 101. Poslovnika i Prilog V. Poslovniku,

– uzimajući u obzir mišljenja Odbora za vanjske poslove, Odbora za razvoj, Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja, Odbora za okoliš, klimu i sigurnost hrane, Odbora za promet i turizam, Odbora za regionalni razvoj, Odbora za kulturu i obrazovanje, Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove i Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost,

– uzimajući u obzir pismo Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračunski nadzor

---

4 SL C, C/2024/6041, 10.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6041/oj.

5 SL L 193, 30.7.2018., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

6 SL L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

(A10-0074/2025),

1. daje razrješnicu Komisiji za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2023.;

2. iznosi svoje primjedbe u Rezoluciji koja je sastavni dio odluka o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2023., dio III. – Komisija i izvršne agencije te deveti, deseti i jedanaesti Europski razvojni fond;

3. nalaže svojoj predsjednici da ovu Odluku i Rezoluciju, koja je njezin sastavni dio, proslijedi Vijeću, Komisiji i Revizorskom sudu, te nacionalnim parlamentima i nacionalnim i regionalnim revizijskim institucijama država članica te da ih da na objavu u *Službenom listu Europske unije* (serija L).

2. Odluka Europskog parlamenta od 7. svibnja 2025. o razrješnici za izvršenje proračuna Europske izvršne agencije za klimu, infrastrukturu i okoliš za financijsku godinu 2023. (2024/2019(DEC))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir opći proračun Europske unije za financijsku godinu 2023.[1],

– uzimajući u obzir konsolidiranu godišnju računovodstvenu dokumentaciju Europske unije za financijsku godinu 2023. (COM(2024)0272 – C10-0067/2024)[2],

– uzimajući u obzir završnu godišnju računovodstvenu dokumentaciju Europske izvršne agencije za klimu, infrastrukturu i okoliš za financijsku godinu 2023.[3],

– uzimajući u obzir izvješće Komisije o daljnjim mjerama u vezi s razrješnicom za financijsku godinu 2022. (COM(2024)0267) i detaljne odgovore Komisije na posebne zahtjeve Europskog parlamenta,

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Komisije tijelu koje daje razrješnicu u vezi s unutarnjim revizijama provedenima 2023. (COM(2024)0249) i radni dokument službi Komisije priložen tom izvješću (SWD(2024)0145),

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Revizorskog suda o agencijama EU-a za financijsku godinu 2023., kojemu su priloženi odgovori agencija[4],

– uzimajući u obzir izjavu o jamstvu[5] u pogledu pouzdanosti računovodstvene dokumentacije te zakonitosti i pravilnosti temeljnih transakcija, koju je u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije Revizorski sud podnio za financijsku godinu 2023.,

– uzimajući u obzir preporuku Vijeća od 17. veljače 2025. o razrješnici

---

1 SL L 58, 23.2.2023., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2023/1/oj.
2 SL C, C/2024/5462, 10.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5462/oj.
3 SL C, C/2024/6509, 8.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6509/oj.
4 SL C, C/2024/5882, 9.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5882/oj.
5 SL C, C/2024/6041, 10.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6041/oj.

koju izvršne agencije trebaju dobiti za izvršenje proračuna za financijsku godinu 2023. (05756/2025 – C10-0026/2025),

– uzimajući u obzir članke 317., 318. i 319. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

– uzimajući u obzir članak 106.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012[6], a posebno njezine članke 69., 260., 261. i 262.,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2024/2509 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2024. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije[7], a posebno njezine članke 69., 266., 267. i 268.,

– uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 58/2003 od 19. prosinca 2002. o utvrđivanju statusa izvršnih agencija kojima se dodjeljuju određeni zadaci u upravljanju programima Zajednice[8], a posebno njezin članak 14. stavak 3.,

– uzimajući u obzir Uredbu Komisije (EZ) br. 1653/2004 od 21. rujna 2004. o standardnoj financijskoj uredbi za izvršne agencije u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 58/2003 o utvrđivanju statusa izvršnih agencija kojima se dodjeljuju određeni zadaci u upravljanju programima Zajednice[9], a posebno njezin članak 66. prvi i drugi stavak,

– uzimajući u obzir Provedbenu odluku Komisije (EU) 2021/173 od 12. veljače 2021. o osnivanju Europske izvršne agencije za klimu, infrastrukturu i okoliš, Europske izvršne agencije za zdravlje i digitalno gospodarstvo, Europske izvršne agencije za istraživanje, Izvršne agencije za Europsko vijeće za inovacije i MSP-ove, Izvršne agencije Europskog istraživačkog vijeća i Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu i stavljanju izvan snage provedbenih odluka

---

6 SL L 193, 30.7.2018., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

7 SL L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

8 SL L 11, 16.1.2003., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj.

9 SL L 297, 22.9.2004., str. 6., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/1653/oj.

2013/801/EU, 2013/771/EU, 2013/778/EU, 2013/779/EU, 2013/776/EU i 2013/770/EU[10],

– uzimajući u obzir članak 101. Poslovnika i Prilog V. Poslovniku,

– uzimajući u obzir mišljenja Odbora za vanjske poslove, Odbora za razvoj, Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja, Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane, Odbora za promet i turizam, Odbora za regionalni razvoj, Odbora za kulturu i obrazovanje, Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove i Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost,

– uzimajući u obzir pismo Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračunski nadzor (A10-0074/2025),

1. daje razrješnicu direktorici Europske izvršne agencije za klimu, infrastrukturu i okoliš za izvršenje proračuna Izvršne agencije za financijsku godinu 2023.;

2. iznosi svoje primjedbe u Rezoluciji koja je sastavni dio odluka o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2023., dio III. – Komisija i izvršne agencije te deveti, deseti i jedanaesti Europski razvojni fond;

3. nalaže svojoj predsjednici da ovu Odluku, Odluku o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2023., dio III. – Komisija i Rezoluciju koja je sastavni dio tih odluka proslijedi direktorici Europske izvršne agencije za klimu, infrastrukturu i okoliš, Vijeću, Komisiji i Revizorskom sudu te da ih da na objavu u *Službenom listu Europske unije* (serija L).

---

10 SL L 50, 15.2.2021., str. 9., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/173/oj.

3. Odluka Europskog parlamenta od 7. svibnja 2025. o razrješnici za izvršenje proračuna Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu za financijsku godinu 2023. (2024/2019(DEC))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir opći proračun Europske unije za financijsku godinu 2023.[1],

– uzimajući u obzir konsolidiranu godišnju računovodstvenu dokumentaciju Europske unije za financijsku godinu 2023. (COM(2024)0272 – C10-0067/2024)[2],

– uzimajući u obzir završnu godišnju računovodstvenu dokumentaciju Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu za financijsku godinu 2023.[3],

– uzimajući u obzir izvješće Komisije o daljnjim mjerama u vezi s razrješnicom za financijsku godinu 2022. (COM(2024)0267) i detaljne odgovore Komisije na posebne zahtjeve Europskog parlamenta,

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Komisije tijelu koje daje razrješnicu u vezi s unutarnjim revizijama provedenima 2023. (COM(2024)0249) i radni dokument službi Komisije priložen tom izvješću (SWD(2024)0145),

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Revizorskog suda o agencijama EU-a za financijsku godinu 2023., kojemu su priloženi odgovori agencija[4],

– uzimajući u obzir izjavu o jamstvu[5] u pogledu pouzdanosti računovodstvene dokumentacije te zakonitosti i pravilnosti temeljnih transakcija, koju je u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije Revizorski sud podnio za financijsku godinu 2023.,

– uzimajući u obzir preporuku Vijeća od 17. veljače 2025. o razrješnici koju izvršne agencije trebaju dobiti za izvršenje proračuna za

---

1 SL L 58, 23.2.2023., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2023/1/oj.
2 SL C, C/2024/5462, 10.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5462/oj.
3 SL C, C/2024/6511, 8.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6511/oj.
4 SL C, C/2024/5882, 9.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5882/oj.
5 SL C, C/2024/6041, 10.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6041/oj.

financijsku godinu 2023. (05756/2025 – C10-0026/2025),

– uzimajući u obzir članke 317., 318. i 319. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

– uzimajući u obzir članak 106.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012[6], a posebno njezine članke 69., 260., 261. i 262.,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2024/2509 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2024. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije[7], a posebno njezine članke 69., 266., 267. i 268.,

– uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 58/2003 od 19. prosinca 2002. o utvrđivanju statusa izvršnih agencija kojima se dodjeljuju određeni zadaci u upravljanju programima Zajednice[8], a posebno njezin članak 14. stavak 3.,

– uzimajući u obzir Uredbu Komisije (EZ) br. 1653/2004 od 21. rujna 2004. o standardnoj financijskoj uredbi za izvršne agencije u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 58/2003 o utvrđivanju statusa izvršnih agencija kojima se dodjeljuju određeni zadaci u upravljanju programima Zajednice[9], a posebno njezin članak 66. prvi i drugi stavak,

– uzimajući u obzir Provedbenu odluku Komisije (EU) 2021/173 od 12. veljače 2021. o osnivanju Europske izvršne agencije za klimu, infrastrukturu i okoliš, Europske izvršne agencije za zdravlje i digitalno gospodarstvo, Europske izvršne agencije za istraživanje, Izvršne agencije za Europsko vijeće za inovacije i MSP-ove, Izvršne agencije Europskog istraživačkog vijeća i Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu i stavljanju izvan snage provedbenih odluka 2013/801/EU, 2013/771/EU, 2013/778/EU, 2013/779/EU,

---

6 SL L 193, 30.7.2018., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

7 SL L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

8 SL L 11, 16.1.2003., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj.

9 SL L 297, 22.9.2004., str. 6., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/1653/oj.

2013/776/EU i 2013/770/EU[10],

– uzimajući u obzir članak 101. Poslovnika i Prilog V. Poslovniku,

– uzimajući u obzir mišljenja Odbora za vanjske poslove, Odbora za razvoj, Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja, Odbora za okoliš, klimu i sigurnost hrane, Odbora za promet i turizam, Odbora za regionalni razvoj, Odbora za kulturu i obrazovanje, Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove i Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost,

– uzimajući u obzir pismo Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračunski nadzor (A10-0074/2025),

1. daje razrješnicu direktorici Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu za izvršenje proračuna Izvršne agencije za financijsku godinu 2023.;

2. iznosi svoje primjedbe u Rezoluciji koja je sastavni dio odluka o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2023., dio III. – Komisija i izvršne agencije te deveti, deseti i jedanaesti Europski razvojni fond;

3. nalaže svojoj predsjednici da ovu Odluku, Odluku o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2023., dio III. – Komisija i Rezoluciju koja je sastavni dio tih odluka proslijedi direktorici Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu, Vijeću, Komisiji i Revizorskom sudu te da ih da na objavu u *Službenom listu Europske unije* (serija L).

---

10 SL L 50, 15.2.2021., str. 9., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/173/oj.

4. Odluka Europskog parlamenta od 7. svibnja 2025. o razrješnici za izvršenje proračuna Izvršne agencije za Europsko vijeće za inovacije i MSP-ove za financijsku godinu 2023. (2024/2019(DEC))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir opći proračun Europske unije za financijsku godinu 2023.[1],

– uzimajući u obzir konsolidiranu godišnju računovodstvenu dokumentaciju Europske unije za financijsku godinu 2023. (COM(2024)0272 – C10-0067/2024)[2],

– uzimajući u obzir završnu godišnju računovodstvenu dokumentaciju Izvršne agencije za Europsko vijeće za inovacije i MSP-ove za financijsku godinu 2023.[3],

– uzimajući u obzir izvješće Komisije o daljnjim mjerama u vezi s razrješnicom za financijsku godinu 2022. (COM(2024)0267) i detaljne odgovore Komisije na posebne zahtjeve Europskog parlamenta,

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Komisije tijelu koje daje razrješnicu u vezi s unutarnjim revizijama provedenima 2023. (COM(2024)0249) i radni dokument službi Komisije priložen tom izvješću (SWD(2024)1045),

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Revizorskog suda o agencijama EU-a za financijsku godinu 2023., kojemu su priloženi odgovori agencija[4],

– uzimajući u obzir izjavu o jamstvu[5] u pogledu pouzdanosti računovodstvene dokumentacije te zakonitosti i pravilnosti temeljnih transakcija, koju je u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije Revizorski sud podnio za financijsku godinu 2023.,

– uzimajući u obzir preporuku Vijeća od 17. veljače 2025. o razrješnici koju izvršne agencije trebaju dobiti za izvršenje proračuna za

---

1 SL L 58, 23.2.2023., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2023/1/oj.
2 SL C, C/2024/5462, 10.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5462/oj.
3 SL C, C/2024/6522, 8.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6522/oj.
4 SL C, C/2024/5882, 9.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5882/oj.
5 SL C, C/2024/6041, 10.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6041/oj.

financijsku godinu 2023. (05756/2025 – C10-0026/2025),

– uzimajući u obzir članke 317., 318. i 319. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

– uzimajući u obzir članak 106.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012[6], a posebno njezine članke 69., 260., 261. i 262.,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2024/2509 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2024. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije[7], a posebno njezine članke 69., 266., 267. i 268.,

– uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 58/2003 od 19. prosinca 2002. o utvrđivanju statusa izvršnih agencija kojima se dodjeljuju određeni zadaci u upravljanju programima Zajednice[8], a posebno njezin članak 14. stavak 3.,

– uzimajući u obzir Uredbu Komisije (EZ) br. 1653/2004 od 21. rujna 2004. o standardnoj financijskoj uredbi za izvršne agencije u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 58/2003 o utvrđivanju statusa izvršnih agencija kojima se dodjeljuju određeni zadaci u upravljanju programima Zajednice[9], a posebno njezin članak 66. prvi i drugi stavak,

– uzimajući u obzir Provedbenu odluku Komisije (EU) 2021/173 od 12. veljače 2021. o osnivanju Europske izvršne agencije za klimu, infrastrukturu i okoliš, Europske izvršne agencije za zdravlje i digitalno gospodarstvo, Europske izvršne agencije za istraživanje, Izvršne agencije za Europsko vijeće za inovacije i MSP-ove, Izvršne agencije Europskog istraživačkog vijeća i Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu i stavljanju izvan snage provedbenih odluka 2013/801/EU, 2013/771/EU, 2013/778/EU, 2013/779/EU,

---

6 SL L 193, 30.7.2018., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

7 SL L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

8 SL L 11, 16.1.2003., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj.

9 SL L 297, 22.9.2004., str. 6., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/1653/oj.

2013/776/EU i 2013/770/EU[10],

– uzimajući u obzir članak 101. Poslovnika i Prilog V. Poslovniku,

– uzimajući u obzir mišljenja Odbora za vanjske poslove, Odbora za razvoj, Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja, Odbora za okoliš, klimu i sigurnost hrane, Odbora za promet i turizam, Odbora za regionalni razvoj, Odbora za kulturu i obrazovanje, Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove i Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost,

– uzimajući u obzir pismo Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračunski nadzor (A10-0074/2025),

1. daje razrješnicu vršitelju dužnosti direktora Izvršne agencije za Europsko vijeće za inovacije i MSP-ove za izvršenje proračuna Izvršne agencije za financijsku godinu 2023.;

2. iznosi svoje primjedbe u Rezoluciji koja je sastavni dio odluka o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2023., dio III. – Komisija i izvršne agencije te deveti, deseti i jedanaesti Europski razvojni fond;

3. nalaže svojoj predsjednici da ovu Odluku, Odluku o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2023., dio III. – Komisija i Rezoluciju koja je sastavni dio tih odluka proslijedi vršitelju dužnosti direktora Izvršne agencije za Europsko vijeće za inovacije i MSP-ove, Vijeću, Komisiji i Revizorskom sudu te da ih da na objavu u *Službenom listu Europske unije* (serija L).

---

10 SL L 50, 15.2.2021., str. 9., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/173/oj.

5. Odluka Europskog parlamenta od 7. svibnja 2025. o razrješnici za izvršenje proračuna Izvršne agencije Europskog istraživačkog vijeća za financijsku godinu 2023. (2024/2019(DEC))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir opći proračun Europske unije za financijsku godinu 2023.[1],

– uzimajući u obzir konsolidiranu godišnju računovodstvenu dokumentaciju Europske unije za financijsku godinu 2023. (COM(2024)0272 – C10-0067/2024)[2],

– uzimajući u obzir završnu godišnju računovodstvenu dokumentaciju Izvršne agencije Europskog istraživačkog vijeća za financijsku godinu 2023.[3],

– uzimajući u obzir izvješće Komisije o daljnjim mjerama u vezi s razrješnicom za financijsku godinu 2022. (COM(2024)0267) i detaljne odgovore Komisije na posebne zahtjeve Europskog parlamenta,

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Komisije tijelu koje daje razrješnicu u vezi s unutarnjim revizijama provedenima 2023. (COM(2024)0249) i radni dokument službi Komisije priložen tom izvješću (SWD(2024)1045),

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Revizorskog suda o agencijama EU-a za financijsku godinu 2023., kojemu su priloženi odgovori agencija[4],

– uzimajući u obzir izjavu o jamstvu[5] u pogledu pouzdanosti računovodstvene dokumentacije te zakonitosti i pravilnosti temeljnih transakcija, koju je u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije Revizorski sud podnio za financijsku godinu 2023.,

– uzimajući u obzir preporuku Vijeća od 17. veljače 2025. o razrješnici koju izvršne agencije trebaju dobiti za izvršenje proračuna za

---

1 SL L 58, 23.2.2023., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2023/1/oj.
2 SL C, C/2024/5462, 10.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5462/oj.
3 SL C, C/2024/6530, 8.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6530/oj.
4 SL C, C/2024/5882, 9.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5882/oj.
5 SL C, C/2024/6041, 10.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6041/oj.

financijsku godinu 2023. (05756/2025 – C10-0026/2025),

– uzimajući u obzir članke 317., 318. i 319. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

– uzimajući u obzir članak 106.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012[6], a posebno njezine članke 69., 260., 261. i 262.,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2024/2509 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2024. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije[7]a posebno njezine članke 69., 266., 267. i 268.,

– uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 58/2003 od 19. prosinca 2002. o utvrđivanju statusa izvršnih agencija kojima se dodjeljuju određeni zadaci u upravljanju programima Zajednice[8], a posebno njezin članak 14. stavak 3.,

– uzimajući u obzir Uredbu Komisije (EZ) br. 1653/2004 od 21. rujna 2004. o standardnoj financijskoj uredbi za izvršne agencije u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 58/2003 o utvrđivanju statusa izvršnih agencija kojima se dodjeljuju određeni zadaci u upravljanju programima Zajednice[9], a posebno njezin članak 66. prvi i drugi stavak,

– uzimajući u obzir Provedbenu odluku Komisije (EU) 2021/173 od 12. veljače 2021. o osnivanju Europske izvršne agencije za klimu, infrastrukturu i okoliš, Europske izvršne agencije za zdravlje i digitalno gospodarstvo, Europske izvršne agencije za istraživanje, Izvršne agencije za Europsko vijeće za inovacije i MSP-ove, Izvršne agencije Europskog istraživačkog vijeća i Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu i stavljanju izvan snage provedbenih odluka 2013/801/EU, 2013/771/EU, 2013/778/EU, 2013/779/EU,

---

6 SL L 193, 30.7.2018., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

7 SL L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

8 SL L 11, 16.1.2003., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj.

9 SL L 297, 22.9.2004., str. 6., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/1653/oj.

2013/776/EU i 2013/770/EU[10],

– uzimajući u obzir članak 101. Poslovnika i Prilog V. Poslovniku,

– uzimajući u obzir mišljenja Odbora za vanjske poslove, Odbora za razvoj, Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja, Odbora za okoliš, klimu i sigurnost hrane, Odbora za promet i turizam, Odbora za regionalni razvoj, Odbora za kulturu i obrazovanje, Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove i Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost,

– uzimajući u obzir pismo Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračunski nadzor (A10-0074/2025),

1. daje razrješnicu direktorici Izvršne agencije Europskog istraživačkog vijeća za izvršenje proračuna Izvršne agencije za financijsku godinu 2023.;

2. iznosi svoje primjedbe u Rezoluciji koja je sastavni dio odluka o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2023., dio III. – Komisija i izvršne agencije te deveti, deseti i jedanaesti Europski razvojni fond;

3. nalaže svojoj predsjednici da ovu Odluku, Odluku o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2023., dio III. – Komisija i Rezoluciju koja je sastavni dio tih odluka proslijedi direktorici Izvršne agencije Europskog istraživačkog vijeća, Vijeću, Komisiji i Revizorskom sudu te da ih da na objavu u *Službenom listu Europske unije* (serija L).

---

10 SL L 50, 15.2.2021., str. 9., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/173/oj.

6. Odluka Europskog parlamenta od 7. svibnja 2025. o razrješnici za izvršenje proračuna Europske izvršne agencije za zdravlje i digitalno gospodarstvo za financijsku godinu 2023. (2024/2019(DEC))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir opći proračun Europske unije za financijsku godinu 2023.[1],

– uzimajući u obzir konsolidiranu godišnju računovodstvenu dokumentaciju Europske unije za financijsku godinu 2023. (COM(2024)0272 – C10-0067/2024)[2],

– uzimajući u obzir završnu godišnju računovodstvenu dokumentaciju Europske izvršne agencije za zdravlje i digitalno gospodarstvo za financijsku godinu 2023.[3],

– uzimajući u obzir izvješće Komisije o daljnjim mjerama u vezi s razrješnicom za financijsku godinu 2022. (COM(2024)0267) i detaljne odgovore Komisije na posebne zahtjeve Europskog parlamenta,

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Komisije tijelu koje daje razrješnicu u vezi s unutarnjim revizijama provedenima 2023. (COM(2024)0249) i radni dokument službi Komisije priložen tom izvješću (SWD(2024)1045),

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Revizorskog suda o agencijama EU-a za financijsku godinu 2023., kojemu su priloženi odgovori agencija[4],

– uzimajući u obzir izjavu o jamstvu[5] u pogledu pouzdanosti računovodstvene dokumentacije te zakonitosti i pravilnosti temeljnih transakcija, koju je u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije Revizorski sud podnio za financijsku godinu 2023.,

– uzimajući u obzir preporuku Vijeća od 17. veljače 2025. o razrješnici

---

1 SL L 58, 23.2.2023., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2023/1/oj.
2 SL C, C/2024/5462, 10.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5462/oj.
3 SL C, C/2024/6548, 8.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6548/oj
4 SL C, C/2024/5882, 9.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5882/oj.
5 SL C, C/2024/6041, 10.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6041/oj.

koju izvršne agencije trebaju dobiti za izvršenje proračuna za financijsku godinu 2023. (05756/2025 – C10-0026/2025),

– uzimajući u obzir članke 317., 318. i 319. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

– uzimajući u obzir članak 106.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012[6], a posebno njezine članke 69., 260., 261. i 262.,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2024/2509 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2024. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije[7], a posebno njezine članke 69., 266., 267. i 268.,

– uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 58/2003 od 19. prosinca 2002. o utvrđivanju statusa izvršnih agencija kojima se dodjeljuju određeni zadaci u upravljanju programima Zajednice[8], a posebno njezin članak 14. stavak 3.,

– uzimajući u obzir Uredbu Komisije (EZ) br. 1653/2004 od 21. rujna 2004. o standardnoj financijskoj uredbi za izvršne agencije u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 58/2003 o utvrđivanju statusa izvršnih agencija kojima se dodjeljuju određeni zadaci u upravljanju programima Zajednice[9], a posebno njezin članak 66. prvi i drugi stavak,

– uzimajući u obzir Provedbenu odluku Komisije (EU) 2021/173 od 12. veljače 2021. o osnivanju Europske izvršne agencije za klimu, infrastrukturu i okoliš, Europske izvršne agencije za zdravlje i digitalno gospodarstvo, Europske izvršne agencije za istraživanje, Izvršne agencije za Europsko vijeće za inovacije i MSP-ove, Izvršne agencije Europskog istraživačkog vijeća i Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu i stavljanju izvan snage provedbenih odluka

---

6 SL L 193, 30.7.2018., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

7 SL L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

8 SL L 11, 16.1.2003., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj.

9 SL L 297, 22.9.2004., str. 6., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/1653/oj.

2013/801/EU, 2013/771/EU, 2013/778/EU, 2013/779/EU, 2013/776/EU i 2013/770/EU[10],

– uzimajući u obzir članak 101. Poslovnika i Prilog V. Poslovniku,

– uzimajući u obzir mišljenja Odbora za vanjske poslove, Odbora za razvoj, Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja, Odbora za okoliš, klimu i sigurnost hrane, Odbora za promet i turizam, Odbora za regionalni razvoj, Odbora za kulturu i obrazovanje, Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove i Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost,

– uzimajući u obzir pismo Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračunski nadzor (A10-0074/2025),

1. daje razrješnicu direktorici Europske izvršne agencije za zdravlje i digitalno gospodarstvo za izvršenje proračuna Izvršne agencije za financijsku godinu 2023.;

2. iznosi svoje primjedbe u Rezoluciji koja je sastavni dio odluka o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2023., dio III. – Komisija i izvršne agencije te deveti, deseti i jedanaesti Europski razvojni fond;

3. nalaže svojoj predsjednici da ovu Odluku, Odluku o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2023, dio III. – Komisija i Rezoluciju koja je sastavni dio tih odluka proslijedi direktorici Europske izvršne agencije za zdravlje i digitalno gospodarstvo, Vijeću, Komisiji i Revizorskom sudu te da ih da na objavu u *Službenom listu Europske unije* (serija L).

---

10 SL L 50, 15.2.2021., str. 9., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/173/oj.

7. Odluka Europskog parlamenta od 7. svibnja 2025. o razrješnici za izvršenje proračuna Europske izvršne agencije za istraživanje za financijsku godinu 2023. (2024/2019(DEC))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir opći proračun Europske unije za financijsku godinu 2023.[1],

– uzimajući u obzir konsolidiranu godišnju računovodstvenu dokumentaciju Europske unije za financijsku godinu 2023. (COM(2024)0272 – C10-0067/2024)[2],

– uzimajući u obzir završnu godišnju računovodstvenu dokumentaciju Europske izvršne agencije za istraživanje za financijsku godinu 2023.[3],

– uzimajući u obzir izvješće Komisije o daljnjim mjerama u vezi s razrješnicom za financijsku godinu 2022. (COM(2024)0267) i detaljne odgovore Komisije na posebne zahtjeve Europskog parlamenta,

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Komisije tijelu koje daje razrješnicu u vezi s unutarnjim revizijama provedenima 2023. (COM(2024)0249) i radni dokument službi Komisije priložen tom izvješću (SWD(2024)1045),

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Revizorskog suda o agencijama EU-a za financijsku godinu 2023., kojemu su priloženi odgovori agencija[4],

– uzimajući u obzir izjavu o jamstvu[5] u pogledu pouzdanosti računovodstvene dokumentacije te zakonitosti i pravilnosti temeljnih transakcija, koju je u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije Revizorski sud podnio za financijsku godinu 2023.,

– uzimajući u obzir preporuku Vijeća od 17. veljače 2025. o razrješnici koju izvršne agencije trebaju dobiti za izvršenje proračuna za

---

1 SL L 58, 23.2.2023., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2023/1/oj.
2 SL C, C/2024/5462, 10.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5462/oj.
3 SL C, C/2024/6530, 8.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6530/oj.
4 SL C, C/2024/5882, 9.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5882/oj.
5 SL C, C/2024/6041, 10.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6041/oj.

financijsku godinu 2023. (05756/2025 – C10-0026/2025),

– uzimajući u obzir članke 317., 318. i 319. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

– uzimajući u obzir članak 106.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012[6], a posebno njezine članke 69., 260., 261. i 262.,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2024/2509 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2024. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije[7], a posebno njezine članke 69., 266., 267. i 268.,

– uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 58/2003 od 19. prosinca 2002. o utvrđivanju statusa izvršnih agencija kojima se dodjeljuju određeni zadaci u upravljanju programima Zajednice[8], a posebno njezin članak 14. stavak 3.,

– uzimajući u obzir Uredbu Komisije (EZ) br. 1653/2004 od 21. rujna 2004. o standardnoj financijskoj uredbi za izvršne agencije u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 58/2003 o utvrđivanju statusa izvršnih agencija kojima se dodjeljuju određeni zadaci u upravljanju programima Zajednice[9], a posebno njezin članak 66. prvi i drugi stavak,

– uzimajući u obzir Provedbenu odluku Komisije (EU) 2021/173 od 12. veljače 2021. o osnivanju Europske izvršne agencije za klimu, infrastrukturu i okoliš, Europske izvršne agencije za zdravlje i digitalno gospodarstvo, Europske izvršne agencije za istraživanje, Izvršne agencije za Europsko vijeće za inovacije i MSP-ove, Izvršne agencije Europskog istraživačkog vijeća i Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu i stavljanju izvan snage provedbenih odluka 2013/801/EU, 2013/771/EU, 2013/778/EU, 2013/779/EU,

---

6 SL L 193, 30.7.2018., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

7 SL L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

8 SL L 11, 16.1.2003., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj.

9 SL L 297, 22.9.2004., str. 6., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/1653/oj.

2013/776/EU i 2013/770/EU[10],

– uzimajući u obzir članak 101. Poslovnika i Prilog V. Poslovniku,

– uzimajući u obzir mišljenja Odbora za vanjske poslove, Odbora za razvoj, Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja, Odbora za okoliš, klimu i sigurnost hrane, Odbora za promet i turizam, Odbora za regionalni razvoj, Odbora za kulturu i obrazovanje, Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove i Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost,

– uzimajući u obzir pismo Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračunski nadzor (A10-0074/2025),

1. daje razrješnicu direktoru Europske izvršne agencije za istraživanje za izvršenje proračuna Izvršne agencije za financijsku godinu 2023.;

2. iznosi svoje primjedbe u Rezoluciji koja je sastavni dio odluka o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2023., dio III. – Komisija i izvršne agencije te deveti, deseti i jedanaesti Europski razvojni fond;

3. nalaže svojoj predsjednici da ovu Odluku, Odluku o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2023., dio III. – Komisija i Rezoluciju koja je sastavni dio tih odluka proslijedi direktoru Europske izvršne agencije za istraživanje, Vijeću, Komisiji i Revizorskom sudu te da ih da na objavu u *Službenom listu Europske unije* (serija L).

---

10 SL L 50, 15.2.2021., str. 9., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/173/oj.

8. Odluka Europskog parlamenta od 7. svibnja 2025. o razrješnici za izvršenje proračuna devetog, desetog i jedanaestog Europskog razvojnog fonda za financijsku godinu 2023. (2024/2019(DEC))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir financijske izvještaje i račune prihoda i rashoda devetog, desetog i jedanaestog Europskog razvojnog fonda za financijsku godinu 2023. (COM(2024)0273 – C10-0081/2024)[1],

– uzimajući u obzir financijske podatke Europskog razvojnog fonda (COM(2024)0273),

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Revizorskog suda o aktivnostima financiranim iz devetog, desetog i jedanaestog Europskog razvojnog fonda za financijsku godinu 2023., s odgovorima Komisije[2],

– uzimajući u obzir izjavu o jamstvu[3] u pogledu pouzdanosti računovodstvene dokumentacije te zakonitosti i pravilnosti temeljnih transakcija, koju je u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije Revizorski sud podnio za financijsku godinu 2023.,

– uzimajući u obzir preporuke Vijeća od 17. veljače 2025. o razrješnici koju Komisija treba dobiti za izvršenje operacija Europskog razvojnog fonda za financijsku godinu 2023. (05489/2025 – C10-0027/2025, 05490/2025 – C10-0028/2025, 05491/2025 – C10-0029/2025,

– uzimajući u obzir izvješće Komisije o daljnjim mjerama u vezi s razrješnicom za financijsku godinu 2022. (COM(2024)0267,

– uzimajući u obzir Sporazum o partnerstvu između članica Skupine afričkih, karipskih i pacifičkih država s jedne strane i Europske zajednice i njezinih država članica s druge strane, potpisan u Cotonouu (Benin), dana 23. lipnja 2000.[4] i izmijenjen u Ouagadougouu (Burkina Faso) 22. lipnja 2010.[5],

– uzimajući u obzir Odluku Vijeća (EU) 2021/1764 od 5. listopada

---

1 SL C, C/2024/5462, 10.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5462/oj.
2 SL C, C/2024/5882, 9.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5882/oj.
3 SL C, C/2024/6041, 10.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6041/oj.
4 SL L 317, 15.12.2000., str. 3., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2003/159/oj.
5 SL L 287, 4.11.2010., str. 3., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2010/648/oj.

2021. o pridruživanju prekomorskih zemalja i područja Europskoj uniji, uključujući odnose između Europske unije, s jedne strane, te Grenlanda i Kraljevine Danske, s druge strane (Odluka o prekomorskom pridruživanju, uključujući Grenland)[6],

– uzimajući u obzir članak 33. Unutarnjeg sporazuma od 20. prosinca 1995. između predstavnika vlada država članica, koji su se sastali u Vijeću, o financiranju i upravljanju pomoći Zajednice na temelju Drugog financijskog protokola uz Četvrtu konvenciju AKP-a i EZ-a[7],

– uzimajući u obzir članak 32. Unutarnjeg sporazuma od 18. rujna 2000. između predstavnika vlada država članica, koji su se sastali u Vijeću, o financiranju i upravljanju pomoći Zajednice na temelju Financijskog protokola uz Sporazum o partnerstvu između članica Skupine afričkih, karipskih i pacifičkih država s jedne strane i Europske zajednice i njezinih država članica s druge strane, potpisan u Cotonouu (Benin), dana 23. lipnja 2000. i dodjeli financijske potpore prekomorskim zemljama i područjima na koje se primjenjuje četvrti dio Ugovora o EZ-u[8],

– uzimajući u obzir članak 11. Unutarnjeg sporazuma od 24. lipnja 2013. i 26. lipnja 2013. između predstavnika vlada država članica Europske unije, koji su se sastali u Vijeću, o financiranju potpore Europske unije na temelju višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje od 2014. do 2020. u skladu sa Sporazumom o partnerstvu između država AKP-a i EU-a i o dodjeljivanju financijske pomoći prekomorskim zemljama i područjima na koja se primjenjuje četvrti dio Ugovora o funkcioniranju Europske unije[9],

– uzimajući u obzir članak 319. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

– uzimajući u obzir članak 74. Financijske uredbe od 16. lipnja 1998. koji se primjenjuje na suradnju za financiranje razvoja u skladu s Četvrtom konvencijom AKP-a i EZ-a[10],

– uzimajući u obzir članak 119. Financijske uredbe od 27. ožujka 2003.

---

6 SL L 355, 7.10.2021., str. 6., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj.
7 SL L 156, 29.5.1998., str. 108., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_eums/1998/363/oj.
8 SL L 317, 15.12.2000., str. 355., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_eums/2000/770/oj.
9 SL L 210, 6.8.2013., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_eums/2013/806/oj.
10 SL L 191, 7.7.1998., str. 53., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_financ/1998/430/oj.

koji se primjenjuje na deveti Europski razvojni fond[11],

– uzimajući u obzir članak 50. Uredbe Vijeća (EZ) br. 215/2008 od 18. veljače 2008. o Financijskoj uredbi koja se primjenjuje na deseti Europski razvojni fond[12],

– uzimajući u obzir članak 44. Uredbe Vijeća (EU) 2018/1877 od 26. studenoga 2018. o Financijskoj uredbi koja se primjenjuje na 11. europski razvojni fond i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2015/323[13],

– uzimajući u obzir članak 101., članak 102. treću alineju Poslovnika i Prilog V. Poslovniku,

– uzimajući u obzir mišljenja Odbora za razvoj,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračunski nadzor (A10-0074/2025),

1. daje razrješnicu Komisiji za izvršenje proračuna devetog, desetog i jedanaestog Europskog razvojnog fonda za financijsku godinu 2023.;

2. iznosi svoje primjedbe u Rezoluciji u nastavku;

3. nalaže svojoj predsjednici da ovu Odluku i Rezoluciju, koja je njezin sastavni dio, proslijedi Vijeću, Komisiji, Revizorskom sudu i Europskoj investicijskoj banci te da ih da na objavu u *Službenom listu Europske unije* (serija L).

---

11 SL L 83, 1.4.2003., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_financ/2003/401/oj.

12 SL L 78, 19.3.2008., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/215/oj.

13 SL L 307, 3.12.2018., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1877/oj.

9. Odluka Europskog parlamenta od 7. svibnja 2025. o zaključenju poslovnih knjiga općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2023., dio III. – Komisija (2024/2019(DEC))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir opći proračun Europske unije za financijsku godinu 2023.[1],

– uzimajući u obzir konsolidiranu godišnju računovodstvenu dokumentaciju Europske unije za financijsku godinu 2023. (COM(2024)0272 – C10-0067/2024)[2],

– uzimajući u obzir izvješće Komisije o daljnjim mjerama u vezi s razrješnicom za financijsku godinu 2022. (COM(2024)0267) i detaljne odgovore Komisije na posebne zahtjeve Europskog parlamenta,

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Komisije za 2023. o upravljanju proračunom EU-a i o njegovu izvršenju (COM(2024)401),

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Komisije tijelu koje daje razrješnicu u vezi s unutarnjim revizijama provedenima 2023. (COM(2024)0249) i radni dokument službi Komisije priložen tom izvješću (SWD(2024)1045),

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Revizorskog suda o izvršenju proračuna za financijsku godinu 2023., s odgovorima institucija[3], i tematska izvješća Revizorskog suda,

– uzimajući u obzir izjavu o jamstvu[4] u pogledu pouzdanosti računovodstvene dokumentacije te zakonitosti i pravilnosti temeljnih transakcija, koju je u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije Revizorski sud podnio za financijsku godinu 2023.,

– uzimajući u obzir preporuku Vijeća od 17. veljače 2025. o razrješnici koju Komisija treba dobiti za izvršenje proračuna za financijsku godinu 2023. (05754/2025 – C10-0013/2025),

– uzimajući u obzir preporuku Vijeća od 17. veljače 2025. o razrješnici

---

1 SL L 58, 23.2.2023., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2023/1/oj.
2 SL C, C/2024/5462, 10.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5462/oj.
3 SL C, C/2024/5882, 9.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5882/oj.
4 SL C, C/2024/6041, 10.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6041/oj.

koju izvršne agencije trebaju dobiti za izvršenje proračuna za financijsku godinu 2023. (05756/2025 – C10-0026/2025),

– uzimajući u obzir članke 317., 318. i 319. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

– uzimajući u obzir članak 106.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012[5], a posebno njezine članke 69., 260., 261. i 262.,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2024/2509 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2024. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije[6], a posebno njezine članke 69., 266., 267. i 268.,

– uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 58/2003 od 19. prosinca 2002. o utvrđivanju statusa izvršnih agencija kojima se dodjeljuju određeni zadaci u upravljanju programima Zajednice[7], a posebno njezin članak 14. stavke 2. i 3.,

– uzimajući u obzir članak 101. Poslovnika i Prilog V. Poslovniku,

– uzimajući u obzir mišljenja Odbora za vanjske poslove, Odbora za razvoj, Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja, Odbora za okoliš, klimu i sigurnost hrane, Odbora za promet i turizam, Odbora za regionalni razvoj, Odbora za kulturu i obrazovanje, Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove i Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost,

– uzimajući u obzir pismo Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračunski nadzor (A10-0074/2025),

1. odobrava zaključenje poslovnih knjiga općeg proračuna Europske

---

5 SL L 193, 30.7.2018., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

6 SL L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

7 SL L 11, 16.1.2003., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj.

unije za financijsku godinu 2023.;

2. iznosi svoje primjedbe u Rezoluciji koja je sastavni dio odluka o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2023., dio III. – Komisija i izvršne agencije te deveti, deseti i jedanaesti Europski razvojni fond;

3. nalaže svojoj predsjednici da ovu Odluku proslijedi Vijeću, Komisiji, Sudu Europske unije, Revizorskom sudu i Europskoj investicijskoj banci, te nacionalnim parlamentima i nacionalnim i regionalnim revizijskim institucijama država članica te da je da na objavu u *Službenom listu Europske unije* (serija L).

10. Odluka Europskog parlamenta od 7. svibnja 2025. o zaključenju poslovnih knjiga devetog, desetog i jedanaestog Europskog razvojnog fonda za financijsku godinu 2023. (2024/2019(DEC))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir financijske izvještaje i račune prihoda i rashoda devetog, desetog i jedanaestog Europskog razvojnog fonda za financijsku godinu 2023. (COM(2024)0273 – C10-0081/2024)[1],

– uzimajući u obzir financijske podatke Europskog razvojnog fonda (COM(2024)0273),

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Revizorskog suda o aktivnostima financiranim iz devetog, desetog i jedanaestog Europskog razvojnog fonda za financijsku godinu 2023., s odgovorima Komisije[2],

– uzimajući u obzir izjavu o jamstvu[3] u pogledu pouzdanosti računovodstvene dokumentacije te zakonitosti i pravilnosti temeljnih transakcija, koju je u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije Revizorski sud podnio za financijsku godinu 2023.,

– uzimajući u obzir preporuke Vijeća od 17. veljače 2025. o razrješnici koju Komisija treba dobiti za izvršenje operacija Europskog razvojnog fonda za financijsku godinu 2023. (05489/2025 – C10-0027/2025, 05490/2025 – C10-0028/2025, 05491/2025 – C10-0029/2025,

– uzimajući u obzir izvješće Komisije o daljnjim mjerama u vezi s razrješnicom za financijsku godinu 2022. (COM(2024)0267),

– uzimajući u obzir Sporazum o partnerstvu između članica Skupine afričkih, karipskih i pacifičkih država s jedne strane i Europske zajednice i njezinih država članica s druge strane, potpisan u Cotonouu (Benin), dana 23. lipnja 2000.[4] i izmijenjen u Ouagadougouu (Burkina Faso) 22. lipnja 2010.[5],

---

1 SL C, C/2024/5462, 10.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5462/oj.
2 SL C, C/2024/5882, 9.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5882/oj.
3 SL C, C/2024/6041, 10.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6041/oj.
4 SL L 317, 15.12.2000., str. 3., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2003/159/oj.
5 SL L 287, 4.11.2010., str. 3., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2010/648/oj.

– uzimajući u obzir Odluku Vijeća (EU) 2021/1764 od 5. listopada 2021. o pridruživanju prekomorskih zemalja i područja Europskoj uniji, uključujući odnose između Europske unije, s jedne strane, te Grenlanda i Kraljevine Danske, s druge strane (Odluka o prekomorskom pridruživanju, uključujući Grenland)[6],

– uzimajući u obzir članak 33. Unutarnjeg sporazuma od 20. prosinca 1995. između predstavnika vlada država članica, koji su se sastali u Vijeću, o financiranju i upravljanju pomoći Zajednice na temelju Drugog financijskog protokola uz Četvrtu konvenciju AKP-a i EZ-a[7],

– uzimajući u obzir članak 32. Unutarnjeg sporazuma od 18. rujna 2000. između predstavnika vlada država članica, koji su se sastali u Vijeću, o financiranju i upravljanju pomoći Zajednice na temelju Financijskog protokola uz Sporazum o partnerstvu između članica Skupine afričkih, karipskih i pacifičkih država s jedne strane i Europske zajednice i njezinih država članica s druge strane, potpisan u Cotonouu (Benin), dana 23. lipnja 2000. i dodjeli financijske potpore prekomorskim zemljama i područjima na koje se primjenjuje četvrti dio Ugovora o EZ-u[8],

– uzimajući u obzir članak 11. Unutarnjeg sporazuma od 24. lipnja 2013. i 26. lipnja 2013. između predstavnika vlada država članica Europske unije, koji su se sastali u Vijeću, o financiranju potpore Europske unije na temelju višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje od 2014. do 2020. u skladu sa Sporazumom o partnerstvu između država AKP-a i EU-a i o dodjeljivanju financijske pomoći prekomorskim zemljama i područjima na koja se primjenjuje četvrti dio Ugovora o funkcioniranju Europske unije[9],

– uzimajući u obzir članak 319. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

– uzimajući u obzir članak 74. Financijske uredbe od 16. lipnja 1998. koji se primjenjuje na suradnju za financiranje razvoja u skladu s Četvrtom konvencijom AKP-a i EZ-a[10],

– uzimajući u obzir članak 119. Financijske uredbe od 27. ožujka 2003.

---

6 SL L 355, 7.10.2021., str. 6., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj.

7 SL L 156, 29.5.1998., str. 108., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_eums/1998/363/oj.

8 SL L 317, 15.12.2000., str. 355., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_eums/2000/770/oj.

9 SL L 210, 6.8.2013., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_eums/2013/806/oj.

10 SL L 191, 7.7.1998., str. 53., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_financ/1998/430/oj.

koji se primjenjuje na deveti Europski razvojni fond[11],

– uzimajući u obzir članak 50. Uredbe Vijeća (EZ) br. 215/2008 od 18. veljače 2008. o Financijskoj uredbi koja se primjenjuje na deseti Europski razvojni fond[12],

– uzimajući u obzir članak 48. Uredbe Vijeća (EU) 2015/323 od 2. ožujka 2015. o financijskoj uredbi koja se primjenjuje na 11. europski razvojni fond[13],

– uzimajući u obzir članak 44. Uredbe Vijeća (EU) 2018/1877 od 26. studenoga 2018. o Financijskoj uredbi koja se primjenjuje na 11. europski razvojni fond i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2015/323[14],

– uzimajući u obzir članak 101., članak 102. treću alineju Poslovnika i Prilog V. Poslovniku,

– uzimajući u obzir mišljenja Odbora za razvoj,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračunski nadzor (A10-0074/2025),

1. odobrava zaključenje poslovnih knjiga devetog, desetog i jedanaestog Europskog razvojnog fonda za financijsku godinu 2023.;

2. nalaže svojoj predsjednici da ovu Odluku proslijedi Vijeću, Komisiji, Revizorskom sudu i Europskoj investicijskoj banci te da je da na objavu u *Službenom listu Europske unije* (serija L).

---

11 SL L 83, 1.4.2003., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_financ/2003/401/oj.

12 SL L 78, 19.3.2008., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/215/oj.

13 SL L 58, 3.3.2015., str. 17., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2015/323/oj.

14 SL L 307, 3.12.2018., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1877/oj.

11. Rezolucija Europskog parlamenta od 7. svibnja 2025. s primjedbama koje su sastavni dio odluka o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2023., dio III. – Komisija i izvršne agencije te deveti, deseti i jedanaesti Europski razvojni fond (2024/2019(DEC))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir svoju Odluku o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2023., dio III. – Komisija,

– uzimajući u obzir svoje odluke o razrješnici za izvršenje proračuna izvršnih agencija za financijsku godinu 2023.,

– uzimajući u obzir članak 101. Poslovnika i Prilog V. Poslovniku,

– uzimajući u obzir mišljenja Odbora za vanjske poslove, Odbora za razvoj, Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja, Odbora za okoliš, klimu i sigurnost hrane, Odbora za promet i turizam, Odbora za regionalni razvoj, Odbora za kulturu i obrazovanje, Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove i Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost,

– uzimajući u obzir pismo Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračunski nadzor (A10-0074/2025),

A. budući da je zadnja faza 11. ERF-a započela 31. prosinca 2020., kad je klauzula o vremenskom ograničenju valjanosti počela proizvoditi učinke; budući da su, međutim, posebni ugovori za postojeće sporazume o financiranju potpisani do 31. prosinca 2023., a provedba tekućih projekata koji se financiraju iz ERF-a nastavit će se do njihova dovršetka;

B. budući da deveti, deseti i jedanaesti[1] ERF nisu uključeni u opći proračun Unije te se i dalje upotrebljavaju i o njima se izvješćuje zasebno do njihova zaključenja;

C. budući da je u slučaju VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. pomoć namijenjena za razvojnu suradnju sa zemljama AKP-a sastavni dio Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa (NDICI – Globalna Europa) u okviru općeg proračuna EU-a, a pomoć namijenjena za razvojnu suradnju s prekomorskim zemljama i područjima, uključujući Grenland, obuhvaćena je Odlukom o prekomorskom pridruživanju;

---

[1] Jedanaesti ERF obuhvaća VFO za razdoblje 2021. – 2027.

D. budući da ERF-ovima gotovo u potpunosti upravlja Glavna uprava Komisije za međunarodna partnerstva, pri čemu malim udjelom (7 %) rashoda ERF-ova za 2023. upravlja Glavna uprava za susjedsku politiku i pregovore o proširenju;

Politički prioriteti

1. podsjeća na svoju čvrstu predanost temeljnim vrijednostima i načelima Unije koja su sadržana u Ugovoru o Europskoj uniji (UEU) te Ugovoru o funkcioniranju Europske unije (UFEU); u okviru postupka davanja razrješnice posebno naglašava načelo dobrog financijskog upravljanja, utvrđenog u članku 317. UFEU-a, te borbu protiv prijevara i zaštitu financijskih interesa Unije, kako je utvrđeno u članku 325. UFEU-a;

2. naglašava važnost načela diobe vlasti u Uniji i podsjeća da u skladu s Ugovorima institucije moraju međusobno lojalno surađivati; smatra da djelovanje jedne institucije Unije ni u kojem slučaju ne bi smjelo utjecati na neovisnost druge institucije; apelira na sve druge institucije da poštuju ulogu Parlamenta kao jedine institucije Unije čije zastupnike izravno biraju građani i da se suzdrže od svakog neopravdanog, izravnog ili neizravnog uplitanja u njegove zakonodavne postupke, i tako osiguraju da postupak donošenja odluka Parlamenta ostane slobodan i neovisan o drugim institucijama Unije ili bilo kojim drugim subjektima;

3. ističe važnost proračuna EU-a za postizanje političkih prioriteta Unije, kao i njegovu ulogu u pružanju pomoći državama članicama u nepredviđenim situacijama kao što su međunarodni sukobi ili krize i njihove posljedice; u tom pogledu ističe da su ulaganja i potpora iz proračuna Unije i dalje važni za smanjenje razlika među državama članicama i regijama, promicanje gospodarskog rasta i zapošljavanja, borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti, a time i poboljšanje svakodnevnog života europskih građana;

4. napominje da je Revizorski sud za financijsku godinu 2023. dao pozitivno mišljenje o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije te zakonitosti i pravilnosti prihoda; istodobno izražava žaljenje zbog toga što je Revizorski sud petu godinu zaredom morao izdati nepovoljno mišljenje o zakonitosti i pravilnosti proračunskih rashoda Unije te uvjetno mišljenje o zakonitosti i pravilnosti rashoda u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost;

5. izražava duboku zabrinutost zbog toga što je ukupna stopa pogreške koju je procijenio Revizorski sud u porastu od financijske godine 2020. te je dosegnula 5,6 % za financijsku godinu 2023.; napominje da među naslovima postoje znatne razlike u stopama pogreške koje se kreću od rashodovnih područja sa stopama pogreške ispod praga značajnosti od 2 % do stope pogreške od 9,3 % u slučaju kohezijske politike; nadalje, napominje da je razrješnica politički proces u kojem

se mogu uzeti u obzir sva pitanja povezana s određenom financijskom godinom te da bi odluka o davanju ili odbijanju razrješnice trebala i dalje temeljiti na činjenicama i imati uporište u pravnoj stečevini Unije, i da se donosi za proračun u cjelini; potiče Komisiju, naposljetku, da uzme u obzir preporuke Revizorskog suda i da smanji ukupnu stopu pogreške tijekom sljedećih godina; osim toga, traži od Komisije da u roku od četiri mjeseca predstavi akcijski plan za smanjenje stope pogreške;

6. izražava zabrinutost zbog toga što Komisija i Revizorski sud različito tumače pojam „stope pogreške”, što stvara zabunu; izražava potporu zajedničkom revizijskom pristupu i metodologiji te apelira na obje institucije da pronađu rješenje za različite pristupe prije razrješnice za 2024.; izražava zabrinutost zbog toga što Komisija sustavno podcjenjuje postojeću razinu pogreške i da bi to moglo dovesti do neučinkovite zaštite financijskih interesa Unije;

7. ponovno izražava duboku zabrinutost zbog toga što su akumulirane nepodmirene obveze (RAL – reste à liquider) dosegnule rekordnu razinu od 543 milijarde EUR, što odgovara 3,2 % ukupnog BDP-a Unije krajem 2023. i predstavlja više od dvostrukoga godišnjeg proračuna Unije za 2023.; ističe da bi takva rekordno visoka razina nepodmirenih obveza mogla stvoriti izazove za buduću neometanu provedbu izvanredno visokih razina plaćanja i/ili dovesti do znatnih opoziva sredstava na štetu provedbe političkih ciljeva Unije;

8. nadalje, izražava zabrinutost zbog toga što je nepodmireni dug od zaduživanja dosegnuo 458,5 milijardi EUR, što je 2,7 % ukupnog BDP-a Unije krajem 2023.; napominje da je zbog povećanja nepodmirenog duga tijekom 2023., u iznosu od 110,5 milijardi EUR, Unija postala jedan od najvećih izdavatelja duga u Europi; nadalje, napominje da se predviđa da će se iznos nepodmirenog duga dodatno povećati tijekom sljedećih godina, posebno zbog povećanog zaduživanja povezanog s Mehanizmom za oporavak i otpornost i financijske pomoći nizu zemalja, uključujući Ukrajinu, koja je žrtva ruske ratne agresije; ponovno ističe duboku zabrinutost da zbog povećanja duga proračun Unije postaje osjetljiviji na povećanja kamatnih stopa jer će se dio duga morati financirati i otplatiti iz proračuna Unije;

9. podsjeća na važnost stroge primjene financijskih pravila Unije u svim programima i na sve korisnike kako bi se izbjegli svi oblici prijevare, sukobi interesa, korupcija, dvostruko financiranje i pranje novca;

10. naglašava važnost vladavine prava kao jedne od temeljnih vrijednosti Unije i naglašava da je mehanizam uvjetovanosti u pogledu vladavine prava ključan kako bi se osiguralo da države članice i dalje poštuju načela vladavine prava; ponavlja svoju duboku zabrinutost zbog pogoršanja stanja vladavine prava u određenim državama članicama, uključujući napade na organizacije civilnog društva i ograničavanje

njihovih aktivnosti, koje ne samo da predstavlja znatnu prijetnju demokratskim vrijednostima već dovodi i do povećanog rizika od financijskih gubitaka za proračun Unije; poziva na pružanje odgovarajuće potpore organizacijama civilnog društva koje su aktivne u tom području; uviđa pojavu novih oblika kršenja vladavine prava od strane nacionalnih vlada i poziva Komisiju da odgovori na te nove izazove; poziva Komisiju da osigura strogu i brzu provedbu svih elemenata spomenutog mehanizma kada države članice krše načela vladavine prava ako ta kršenja utječu ili bi mogla utjecati na financijske interese Unije; istodobno ističe potrebu za potpunim i pravodobnim informacijama o odlukama povezanima s provedbom mehanizma uvjetovanosti u pogledu vladavine prava; potiče Komisiju da izričito procijeni kada su nedostaci u vladavini prava sustavne prirode; poziva na stavljanje jačeg naglaska na provedbu preporuka za pojedinu zemlju, u kombinaciji s djelotvornom upotrebom mehanizama praćenja i mjerljivih referentnih vrijednosti; predlaže uspostavu sveobuhvatnog okvira za praćenje vladavine prava koji bi uključivao sve institucije Unije, države članice i zemlje kandidatkinje, s ciljem osiguravanja usklađenosti i ujednačenosti diljem Unije, uz istodobno osiguravanje pravedne i nepristrane primjene; poziva Komisiju da predloži mjere kojima bi se osigurala zaštita krajnjih korisnika u slučajevima kada nacionalne vlade krše vladavinu prava, bez ugrožavanja djelotvornosti i primjene propisa;

11. prima na znanje inovativnost Mehanizma za oporavak i otpornost i njegov doprinos potpori državama članicama u oporavku od gospodarskih i socijalnih posljedica pandemije i stvaranju otpornijeg europskog gospodarstva; smatra da je za eventualni prelazak na pristup koji se temelji na uspješnosti i koji slijedi model Mehanizma za oporavak i otpornost prije upotrebe takvog modela potrebno riješiti brojne probleme utvrđene u njegovoj provedbi, kao i procijeniti podatke o njegovu punom učinku; podsjeća da je u provedbi Mehanizma za oporavak i otpornost utvrđeno mnogo problema koje bi trebalo riješiti, među kojima su: nedostatak odgovarajućeg savjetovanja s regionalnim i lokalnim vlastima i drugim relevantnim dionicima, kao što su socijalni partneri i organizacije civilnog društva i njihovo nedovoljno sudjelovanje u provedbi; slaba prekogranična dimenzija, što može ukazivati na smanjenu dodanu vrijednost EU-a u tom pogledu; nedostatak jasne definicije ključnih etapa i ciljeva te njihova zadovoljavajućeg postizanja, nedovoljna fleksibilnost; zajednički dug, čija je posljedica dugoročna otplata duga; ozbiljni problemi u pogledu transparentnosti, revizije i kontrole programa zbog kojih građani ne mogu biti informirani o krajnjim korisnicima mjera koje financira Unija, a države članice potiču se da sredstva iz Mehanizma za oporavak i otpornost iskoriste za pokrivanje projekata koji su vrlo slični onima koji se financiraju iz kohezijskih fondova, ali s mnogo ograničenijim kapacitetom kontrole; ponovno izražava zabrinutost zbog načina na koji Komisija i države članice tumače pojam „krajnji primatelj” sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost, koji nije

u skladu s dogovorom kojim su zaključeni pregovori o planu REPowerEU i tvrdi da se ministarstva, javna tijela ili drugi javni naručitelji ne mogu navesti kao krajnji primatelji sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost; nadalje, izražava zabrinutost zbog zaključaka Revizorskog suda o riziku od dvostrukog financiranja i financiranja opetovanih proračunskih rashoda, koji nisu u skladu s pravnom osnovom Mehanizma za oporavak i otpornost;

12. napominje da uspostava mehanizma NGEU podrazumijeva da otplata zajmova u okviru NGEU-a mora započeti prije kraja 2027. i da se mora dovršiti najkasnije do 2058.; izražava zabrinutost zbog toga što je povećanje kamatnih stopa tijekom posljednjih godina znatno povećalo troškove zaduživanja u okviru NGEU-a u usporedbi s izvornim procjenama; ponovno ističe potrebu za potpunim poštovanjem rokova pravno obvezujućih smjernica za uvođenje novih vlastitih sredstava te ističe da je brzi napredak u pogledu novih vlastitih sredstava ključan za otplatu NGEU-a i zaštitu trenutačnih i budućih višegodišnjih financijskih okvira;

13. naglašava hitnu potrebu za znatnim smanjenjem birokratizacije te racionalizacijom i pojednostavnjenjem svih politika Unije i njihova financiranja, u skladu s preporukama iz Draghijeva izvješća[2], kako bi se smanjilo opterećenje za europska poduzeća i povećala europska konkurentnost, uz istodobno osiguravanje zaštite financijskih interesa Unije; ističe da će pojednostavnjenje također imati pozitivan učinak na stope pogreške u provedbi politika jer se mnoge pogreške događaju zbog pretjerano složenih pravila u kojima se teško snalaziti, posebno za mala i srednja poduzeća (MSP-ovi), nove podnositelje zahtjeva te spin-offove i start-upove;

14. ponavlja da je potrebno uravnotežiti daljnje pojednostavnjenje pravila i postupaka sustavnijom upotrebom digitalnog izvješćivanja, boljim i čvršćim kontrolama i odgovarajućim *ex post* provjerama područja nepravilne potrošnje koja se najviše ponavljaju, koje ne stvaraju pretjeranu birokratsku složenost za korisnike, razviti tečajeve osposobljavanja i praktične informacije za podnositelje zahtjeva, posebno za nove podnositelje zahtjeva, te poboljšati pomoć i smjernice za MSP-ove, spin-offove, start-upove, administrativne agencije i agencije za plaćanje te sve ostale relevantne dionike; podsjeća da je za Mehanizam za oporavak i otpornost posebno potreban pouzdan sustav kontrole za koji je odgovorna Komisija;

15. naglašava potrebu i važnost programa NDICI za potporu globalnim izazovima te promicanje ljudskih prava, sloboda i demokracije; ističe važnost jačanja linije za istočno susjedstvo kako bi se poduprle političke, gospodarske i socijalne reforme u toj regiji suočenoj s izazovima;

---

[2] „Budućnost europske konkurentnosti”, 9. rujna 2024.

16. naglašava da je za vjerodostojnost Unije nužno da Komisija osigura da se nikakva sredstva Unije ne dodjeljuju pojedincima ili organizacijama povezanima s bilo kojom vrstom terorističkih pokreta ili bilo kojim drugim pokretima koji izražavaju ekstremistička stajališta, potiču na nasilje i/ili mržnju, a koji su izravno u suprotnosti s temeljnim vrijednostima Europske unije, uključujući islamističke, antisemitske, antikršćanske i antiislamske pokrete; u tom kontekstu podsjeća da postoje navodi o sudjelovanju 19 od 13 000 zaposlenika UNRWA-e u Gazi u groznim terorističkim napadima Hamasa izvedenima na Izrael 7. listopada; podsjeća da je u devet slučajeva pojedincima službeno prekinut radni odnos, u interesu UNRWA-e; prima na znanje rezultate istrage koju je pokrenuo Ured UN-a za unutarnji nadzor (OIOS); ističe da bi Komisija također trebala uspostaviti bolje kontrole kojima bi se osiguralo da do takvog financiranja ne dolazi neizravno preko trećih strana te organizirati bolju sljedivost sredstava Unije do krajnjih korisnika;

17. ponavlja da ga duboko zabrinjava sve veće iskorištavanje sredstava Unije protiv načela i vrijednosti Unije, osobito kada upotreba i prijenos sredstava drugim organizacijama nisu u potpunosti sljedivi; upozorava na opasnost da bi se sredstva Unije u konačnici mogla iskoristiti u korumpiranim krugovima i biti podložna prijevarama i nepravilnostima, vanjskom upletanju ili infiltraciji; ističe važnost „transparentnosti krajnjih korisnika” za sredstva Unije;

18. naglašava važnost održavanja institucijskog integriteta i sprečavanja mogućeg vanjskog upletanja; osuđuje svaki neprimjeren pokušaj vršenja utjecaja na zakonodavne aktivnosti Europskog parlamenta; ustraje u odgovornosti Europskog ureda za borbu protiv prijevara za provođenje svih potrebnih temeljitih istraga; naglašava važnost rada Ureda europskog javnog tužitelja (EPPO) u zaštiti financijskih interesa Europske unije; ustraje u tome da se Uredu europskog javnog tužitelja osiguraju odgovarajući financijski i ljudski resursi; podsjeća na Sporazum o osnivanju međuinstitucijskog tijela za etičke standarde za članove institucija i savjetodavnih tijela iz članka 13. Ugovora o Europskoj uniji te inzistira na njegovoj brzoj provedbi u svim institucijama EU-a;

19. podsjeća na ključnu ulogu organizacija civilnog društva, uključujući nevladine organizacije, u očuvanju demokratskih vrijednosti radi podržavanja dinamičnog i aktivnog demokratskog društva jer osiguravaju čvrstu osnovu za široku pokrivenost svih relevantnih stajališta u različitim raspravama te ističe da organizacije civilnog društva mogu dobiti potporu iz fondova Unije za izvršavanje tih funkcija na temelju članka 11. Ugovora o Europskoj uniji;

20. napominje da su neki članovi Odbora za proračunski nadzor iznijeli navode da su sporazumi o dodjeli bespovratnih sredstava, koje je sklopila Komisija, uključivali detaljne aktivnosti lobiranja koje bi se mogle protumačiti kao potencijalno upletanje u unutarnje donošenje

odluka u institucijama Unije; napominje da je Komisija poduzela niz mjera kako bi odgovorila na te navode donošenjem smjernica o financiranju aktivnosti povezanih s razvojem, provedbom, praćenjem i primjenom zakonodavstva i politika Unije, navodeći da bi takvi sporazumi o dodjeli bespovratnih sredstava, iako se njima nije prekršio pravni okvir EU-a, mogli predstavljati rizik za ugled Unije; napominje da svi sporazumi o dodjeli bespovratnih sredstava uključuju izjavu o ograničenju odgovornosti u kojoj se navodi da „stajališta korisnika ni na koji način ne predstavljaju stajališta EU-a i tijelo koje dodjeljuje bespovratna sredstva ne može se smatrati odgovornim za njih”; napominje da je takva izjava o ograničenju odgovornosti dodana i u poziv na podnošenje prijedloga za bespovratna sredstva za operacije za 2024.;

21. napominje da je u tijeku pregled sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava u svim portfeljima kako bi se provjerila njihova usklađenost s novim smjernicama te da Komisija dosad nije obavijestila Parlament o potpunim rezultatima pregleda ni drugim mjerama koje bi Komisija mogla poduzeti, ako to bude potrebno; poziva Komisiju da sustavno izvještava tijelo nadležno za davanje razrješnice; naglašava da je transparentnost na sastancima dionika ključna za demokratski integritet i da bi se trebala jednako primjenjivati na sve subjekte koji surađuju s institucijama Unije; naglašava da se jasnim dokumentiranjem i otkrivanjem takvih interakcija jača povjerenje javnosti i demokratska odgovornost;

22. podsjeća da financiranje EU-a zahtijeva stroge standarde odgovornosti i transparentnosti; u skladu s preporukama Europskog revizorskog suda iz tematskog izvješća 05/2024[3] i nedavnog tematskog izvješća 11/2025[4], potiče Komisiju da osigura da se informacije objavljene u sustavu financijske transparentnosti često ažuriranju te da budu pouzdane, usporedive i korisne; naglašava da je potrebno dodijeliti dodatna sredstva tajništvu registra transparentnosti kako bi se omogućilo sustavno i temeljito praćenje registra transparentnosti; to bi trebalo uključivati dodjelu sredstava za uvođenje umjetne inteligencije kako bi se razvio mehanizam pretraživanja koji se temelji na umjetnoj inteligenciji; podsjeća da je potrebno proaktivno provjeravati poštuju li svi subjekti koji su korisnici sredstava EU-a vrijednosti EU-a;

23. pozdravlja odgovor povjerenika Serafina na pitanje za pisani odgovor[5] kojim se ponovno potvrđuje da su se nevladinim organizacijama dodjeljivala sredstva i da su one koristile ta

---

3 Tematsko izvješće 05/2024: Registar transparentnosti EU-a pruža korisne, ali ograničene informacije o aktivnostima lobiranja.

4 Tematsko izvješće 11/2025 Transparentnost financijskih sredstava EU-a dodijeljenih nevladinim organizacijama – unatoč napretku, pregled i dalje nije pouzdan.

5 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/P-10-2025-000595-ASW_EN.pdf.

financijska sredstva EU-a uz potpuno poštovanje Ugovora EU-a i Uredbe o programu LIFE[6]; nadalje prima na znanje nedavno tematsko izvješće Europskog revizorskog suda o transparentnosti financijskih sredstava EU-a dodijeljenih nevladinim organizacijama[7], u kojem se, osim što se navodi da je upotreba sredstava EU-a od strane nevladinih organizacija za podizanje razine svijesti zakonita, potvrđuje i da je u skladu s pravnim zahtjevima EU-a u pogledu transparentnosti kako su utvrđeni u Financijskoj uredbi EU-a; istodobno, tematsko izvješće Europskog revizorskog suda 11/2025 upućuje na činjenicu da bi trebalo učiniti više kako bi se poboljšala transparentnost financijskih sredstava EU-a koja primaju svi korisnici; u tom pogledu poziva Komisiju da provede preporuke Europskog revizorskog suda o provjeri osobnih izjava u sustavu financijske transparentnosti EU-a, kao i da proaktivno prati poštuju li korisnici temeljne vrijednosti i načela EU-a;

24. pozdravlja stupanje na snagu preinake Financijske uredbe; posebno pozdravlja poboljšanja povezana s praćenjem sredstava Unije s pomoću digitalnih alata i interoperabilnosti kojima će se ojačati zaštita financijskih interesa Unije, ciljano proširenje sustava ranog otkrivanja i isključenja (EDES) na podijeljeno upravljanje nakon VFO-a za razdoblje nakon 2027., upućivanje na mehanizam uvjetovanosti u pogledu vladavine prava te uvođenje uvjetovanosti na temelju vrijednosti Unije sadržanih u članku 2. UEU-a, kao i mogućnost racionalizacije potpore MSP-ovima i pojedinačnim podnositeljima zahtjeva uvođenjem bespovratnih sredstava vrlo male vrijednosti;

---

6 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R0783.

7 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/P-10-2025-000595-ASW_EN.pdf.

POGLAVLJE I. – Višegodišnji financijski okvir (VFO)

Izjava o jamstvu Europskog revizorskog suda te proračunsko i financijsko upravljanje

Pouzdanost računovodstvene dokumentacije

25. pozdravlja zaključak koji je Revizorski sud donio u svojem godišnjem izvješću o izvršenju proračuna za financijsku godinu 2023.[1] da je konsolidirana računovodstvena dokumentacija Europske unije za tu godinu pouzdana; prima na znanje da Revizorski sud od 2007. svake godine daje pozitivno mišljenje o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije;

26. napominje da su 31. prosinca 2023. ukupne obveze iznosile 679,9 milijarde EUR, a ukupna imovina 467,7 milijardi EUR; napominje da razlika od 212,2 milijarde EUR predstavlja negativnu neto imovinu koja obuhvaća dug i dio rashoda Unije koje je potrebno financirati iz budućih proračuna, a već su nastali do 31. prosinca 2023.;

27. napominje da je na kraju 2023. procijenjena vrijednost nastalih prihvatljivih rashoda za korisnike, koji još nisu potraživani i koji se knjiže kao obračunati rashodi iznosila 155,2 milijarde EUR (2021.: 148,7 milijardi EUR), od čega se 7,4 milijarde EUR odnose na obračunate rashode u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost;

28. pozdravlja zaključak Revizorskog suda da su imovina, obveze, prihodi i rashodi, uključujući oni povezani s instrumentom Next Generation EU (NGEU), procjenom povezanom s postupkom povlačenja Ujedinjene Kraljevine i učinkom ruske ratne agresije na Ukrajinu vjerno prikazani u konsolidiranoj godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji;

Zakonitost i pravilnost prihoda Unije

29. prima na znanje zaključak Revizorskog suda da u prihodima Unije nema značajnih pogrešaka i da su sustavi upravljanja koje je Revizorski sud ispitao općenito bili djelotvorni;

Zakonitost i pravilnost rashoda Unije

30. izražava duboko žaljenje zbog negativnog mišljenja o zakonitosti i pravilnosti proračunskih rashoda Unije koje je Revizorski sud izdao petu godinu zaredom; spomenutu situaciju smatra sve problematičnijom jer se čini da Komisija ne može ili ne želi utvrditi uzrok i riješiti temeljne probleme; žali zbog toga što Komisija ne prihvaća neke preporuke Revizorskog suda; posebno napominje

---

[1] SL C, C/2024/5882, 9.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5882/oj.

važnost jačanja financijskog upravljanja od strane Komisije i država članica, koje Revizorski sud smatra nepouzdanima, čime se ugrožava pouzdanost godišnjeg izvješća o upravljanju i uspješnosti; poziva Komisiju da predstavi jasan akcijski plan za smanjenje stope pogreške u sljedeća četiri mjeseca; naglašava da Parlament mora propisno nadzirati takav akcijski plan;

31. izražava ozbiljnu zabrinutost zbog činjenice da je Revizorski sud procijenio da stopa pogreške u rashodima za 2023. iznosi 5,6 %; napominje da je riječ o ubrzanom pogoršanju u usporedbi s prethodne dvije godine (4,2 % 2022. i 3,0 % 2021.); sa zabrinutošću primjećuje da Revizorski sud i dalje otkriva znatne probleme u rashodima koji se temelje na nadoknadi troškova, u kojima procijenjena stopa pogreške iznosi 7,9 %; konstatira da je učinak pogrešaka koje je Revizorski sud utvrdio procijenjen i kao značajan i kao raširen; poziva na jačanje Komisijina financijskog upravljanja, u skladu s preporukama koje je Revizorski sud iznio u svojim godišnjim izvješćima i tematskim izvješćima, kako bi se odlučno riješio problem visoke stope pogreške tijekom sljedećih nekoliko godina; ističe upozorenje Revizorskog suda da sve veći europski dug vrši sve veći pritisak na proračun Unije;

32. napominje da Komisija u svojem godišnjem izvješću o upravljanju i uspješnosti kategorizira rashode u kategorije višeg, srednjeg i nižeg rizika kako bi se djelovanje usmjerilo na visokorizična područja, dok Revizorski sud upotrebljava samo dvije kategorije rizika kako bi dao mišljenje o zakonitosti i pravilnosti rashoda; zabrinut je zbog činjenice da je Revizorski sud svojim radom otkrio ograničenja u Komisijinu *ex post* radu koja, cjelokupno gledajući, utječu na pouzdanost njezine procjene rizika: sa zabrinutošću napominje da je jedno od najpogođenijih područja bilo „Kohezija, otpornost i vrijednosti”, u kojem je Revizorski sud ocijenio da je većina rashoda visokorizična, dok je Komisija na taj način klasificirala samo manji dio;

33. ponovno izražava zabrinutost zbog opažanja Revizorskog suda da će Komisija u procjeni rizika vjerojatno podcijeniti razinu rizika u nekoliko područja; također je zabrinut zbog opetovanih nedostataka koje je Revizorski sud utvrdio u pogledu sustava upravljanja i kontrole država članica koji još uvijek ne sprečavaju i ne otkrivaju nepravilnosti u naslovu 2., čime se ograničava mjera u kojoj se može osloniti na njihov rad, dok se Komisijine stope pogreške i dalje oslanjaju na te nacionalne sustave, koji ne funkcioniraju učinkovito;

34. napominje da je do povećanja prvenstveno došlo zbog procijenjene stope pogreške u okviru naslova 2. VFO-a („Kohezija, otpornost i vrijednosti”), u kojemu je Revizorski sud utvrdio da se u 9,3 % rashoda krše pravila i propisi Unije; podsjeća na temeljne uzroke o kojima izvješćuje Revizorski sud i koji su poznati već godinama;

35. ističe da je procjena razine pogreške u rashodima Unije, kako je prikazana u izjavi o jamstvu Revizorskog suda, procjena iznosa novca koji nije smio biti isplaćen jer nije upotrijebljen u skladu s mjerodavnim pravilima i propisima; smatra da procijenjena stopa pogreške, iako nije pokazatelj prijevare ili korupcije, predstavlja rashode za koje su potrebne korektivne mjere, što upućuje na rasipanje sredstava; žali zbog toga što će to, osim što samo po sebi predstavlja problem, također stvoriti negativan dojam za građane te bi čak moglo dovesti u pitanje sposobnost Komisije da učinkovito zaštiti financijske interese Unije;

36. sa zabrinutošću napominje da Komisijina procjena rizika u trenutku plaćanja iznosi samo 1,9 % za 2023. i da je na toj razini od 2020.; konstatira da Komisija procjenjuje da sposobnost ispravljanja i povrata nepravilnih rashoda tijekom provedbe povezanih programa iznosi 1,0 %, što dovodi do rizika u trenutku zaključenja od 0,9 %; zabrinut je zbog toga što je za ovu godinu rizik u trenutku plaćanja koji je procijenila Komisija ne samo ispod razine pogreške koju je procijenio Revizorski sud od 5,6 %, nego i ispod raspona koji je procijenio Revizorski sud i koji iznosi od 4,4 % do 6,8 %; ističe da je razlika između ukupne stope pogreške koju je procijenio Revizorski sud i rizika u trenutku plaćanja koji je procijenila Komisija također vidljiva u nekim konkretnim rashodovnim područjima, posebno pod naslovom 2., još više nego u prošlosti; pozdravlja procjenu Revizorskog suda da je stopa pogreške važan pokazatelj postojećih rizika;

37. prima na znanje višegodišnju perspektivu rizika Komisije u trenutku zaključenja jer se ispravci i povrati nakon kraja godine ne odražavaju u stopi pogreške koju je procijenio Revizorski sud; međutim, izražava žaljenje zbog nejasnoće uzrokovane Komisijinim predstavljanjem rizika u trenutku plaćanja;

38. podsjeća na stajališta izražena u rezoluciji o razrješnici za 2022. i razmjenama mišljenja na saslušanjima o razrješnici za financijsku godinu 2023. o različitim metodologijama i procjenama pogrešaka u rashodima Unije između Revizorskog suda i Komisije; posebno napominje da se stopa pogreške Revizorskog suda temelji na statističkom uzorku, dok se rizik u trenutku plaćanja Komisije u velikoj mjeri prikuplja na temelju stopa pogreške koje su prijavila nacionalna revizijska tijela u državama članicama i izračunava tek nakon ispravaka i povrata; podsjeća da stopa pogreške koju je procijenio Revizorski sud uključuje pogreške koje države članice i Komisija nisu otkrile te pokazuje da su Komisijine stope pogreške procijenjene manjima od stvarnih; sa zabrinutošću prima na znanje još veći jaz između procjena Revizorskog suda i Komisije; nadalje, konstatira da Komisija i Revizorski sud organiziraju zajedničke radionice o tom pitanju; napominje da je Revizorski sud nedavno uskladio svoju metodologiju o javnoj nabavi u decentraliziranim agencijama s metodologijom Komisije; ponovno izražava potporu

neovisnom revizijskom pristupu i metodologiji Revizorskog suda te poziva Komisiju da surađuje s Revizorskim sudom u cilju povećanja usklađenosti i pružanja usporedivijih procjena stopa pogreške;

39. podsjeća da je tijelu nadležnom za davanje razrješnice, za njegovu odluku o razrješnici za tu godinu, na kraju godine potrebna izjava o jamstvu Revizorskog suda u pogledu pouzdanosti računovodstvene dokumentacije te zakonitosti i pravilnosti povezanih transakcija; napominje da su programi potrošnje Unije višegodišnji i da njihovi sustavi upravljanja i kontrole obuhvaćaju više godina, što omogućuje ispravke i povrate nakon završetka godine;

40. podsjeća da je Komisija odgovorna za sprečavanje i otkrivanje prijevara; konstatira da je Revizorski sud u izvršavanju svojeg mandata obvezan prijaviti sve slučajeve nepravilnosti; napominje da Revizorski sud EPPO-u prosljeđuje sumnje na kaznena djela koja su u njegovoj nadležnosti, dok OLAF-u prosljeđuje sumnje na prijevaru, korupciju ili druge nezakonite aktivnosti koje utječu na financijske interese Unije; napominje da je Revizorski sud 2023. OLAF-u prijavio 20 slučajeva sumnje na prijevaru, od kojih je 12 paralelno prijavio i EPPO-u, što je dosad potaknulo četiri istrage OLAF-a i devet istraga EPPO-a; pohvaljuje Revizorski sud zbog njegova prijavljivanja slučajeva nepravilnosti OLAF-u i EPPO-u jer informacije koje proizlaze iz revizija obično imaju visok stupanj pouzdanosti; u tom smislu podsjeća na ključnu ulogu cijele strukture Unije za borbu protiv prijevara i izražava određenu zabrinutost zbog toga što su neke države članice odbile surađivati s jednim od njezinih elemenata, s Uredom europskog javnog tužitelja (EPPO);

Upravljanje proračunom i financijama

41. konstatira da je 2023. iskorišteno 98,9 % dostupnih odobrenih sredstava za preuzimanje obveza (184,4 milijarde EUR od 186,5 milijardi EUR); prima na znanje da su dostupna odobrena sredstva bila viša od gornje granice VFO-a od 182,7 milijardi EUR zbog korištenja posebnih instrumenata za nove ili nepredviđene događaje; napominje da je iskorišteno 90,0 % odobrenih sredstava za plaćanje (162,0 milijarde EUR od dostupnih 165,2 milijarde EUR);

42. sa zabrinutošću napominje da su ukupne nepodmirene obveze, koje predstavljaju buduće dugove ako se ne opozovu, dosegnule rekordnu razinu od 543 milijarde EUR (2022.: 450 milijardi EUR); napominje da Komisija predviđa smanjenje od 2025. do 2029. kada bi trebalo isplatiti iznose preuzetih obveza i za NGEU i za programsko razdoblje 2021. – 2027.; napominje, međutim, da su stvarni iznosi za 2023. (543 milijarde EUR) znatno veći od predviđenog (490 milijardi EUR), što dovodi u pitanje procjene Komisije;

43. podsjeća da je zbog pravila n+2 vrijeme raspoloživo za korištenje sredstava pod podijeljenim upravljanjem u sklopu VFO-a za razdoblje

2021. – 2027. za zadnju godinu razdoblja kraće nego u sklopu prethodnih VFO-ova, što će, zajedno s visokom stopom akumuliranih nepodmirenih obveza, povećati rizik od opoziva sredstava; prima na znanje opažanje Revizorskog suda da je Komisija povećala svoj predviđeni iznos opoziva sa 7,6 milijardi EUR za razdoblje 2023. – 2027. na 8,1 milijardu EUR za razdoblje 2024. – 2027. i na 8,8 milijardi EUR za razdoblje 2025. – 2027., što je povećanje od 15 % u dvije godine; sa zabrinutošću ističe da je Komisija u posljednje dvije godine podcijenila svoje projekcije za akumulirane nepodmirene obveze te da stoga vjerojatno podcjenjuje iznos opozvanih sredstava do 2027.; prima na znanje uvođenje „kaskadnog mehanizma” nakon preispitivanja VFO-a 2021. – 2027. u sredini programskog razdoblja kao i poticaj da se opozvani iznosi iskoriste za pokrivanje povećanih troškova kamata za iznose koje je Komisija pozajmila za NGEU;

44. napominje da se najnovijom dugoročnom prognozom plaćanja koju je izradila Komisija predviđa znatan opoziv odobrenih sredstava od 2027., osim ako države članice ne ulože dodatne napore i znatno ne ubrzaju provedbu u odnosu na razdoblje 2014. – 2020.; prima na znanje da za fondove kohezijske politike KF, EFRR i ESF+ Komisija predviđa da će ukupni opozivi sredstava za razdoblje 2024. – 2027. iznositi 2,2 milijarde EUR, što je preko pet puta više od 0,4 milijarde EUR, kako je predvidjela 2022.; upozorava da slaba provedba Fonda za pravednu tranziciju 2023. ugrožava važne iznose od 2025. nadalje; poziva Komisiju i države članice da iskoriste sve dostupne mogućnosti kako bi izbjegle opozive;

45. sa zabrinutošću napominje da se dug Unije povećao s 344,3 milijarde EUR 2022. na 458,5 milijardi EUR 2023., od čega je 60 % povezano s NGEU-om; napominje da se samo za dug izdan za NGEU povezani troškovi kamata trebaju platiti izravno iz proračuna Unije te da se zbog povećanih kamatnih stopa ti troškovi za trenutačni VFO (do kraja 2027.) procjenjuju na između 17 milijardi EUR i 27 milijardi EUR više od prvotno predviđenih 14,9 milijardi EUR;

46. sa zabrinutošću napominje da je ukupna izloženost proračuna Unije zbog jamstava i nepredviđenih obveza za zajmove porasla na 298,0 milijardi EUR; napominje da bi pretpostavke o kamatama na tržištu kapitala trebale biti konzervativne, kako za postojeći dug tako i za novi dug te da je za obje kategorije potreban održiv plan otplate; napominje da je Revizorski sud od Komisije primio informacije koje upućuju na to da će se izloženost u narednim godinama kontinuirano povećavati, čime će se proračun Unije dodatno opteretiti te će se još više smanjiti njegova fleksibilnost; podržava preporuke Revizorskog suda upućene Komisiji da proaktivnije djeluje kako bi osigurala da njezini alati za ublažavanje rizika (kao što je zajednički fond za rezervacije) imaju dostatne kapacitete te da osigura transparentnije izvješćivanje o ukupnoj godišnjoj izloženosti proračuna, objavljujući svoju procjenu;

47. sa zabrinutošću napominje da je Revizorski sud u svojem tematskom izvješću 7/2024[2] primijetio da je znatan udio naloga za povrat izdanih u razdoblju od 2014. do 2022. još uvijek bio neproveden u vrijeme njihove revizije; nadalje, napominje da Komisija u svojim odgovorima na pisana pitanja Odbora Parlamenta za proračunski nadzor (odbor CONT) za razrješnicu za 2023. navodi da postoji 1357 zakašnjelih naloga za povrat ukupnog nepodmirenog iznosa od približno 335 milijuna EUR za razdoblje 2014. – 2023.; poziva Komisiju da kao prioritet odredi povrat zakašnjelih naloga za povrat i da o napretku obavještava Odbor za proračunski nadzor;

48. ističe da je ravnopravnost temeljna vrijednost Unije i da je sadržana u Povelji Europske unije o temeljnim pravima; podsjeća na predanost Unije rodno osviještenoj politici u donošenju politika i provedbi sredstava Unije, uključujući rodno osviještenu izradu proračuna; potiče Komisiju da nastavi ulagati napore u izradu rodno osjetljivog proračuna i praćenje učinka proračuna Unije na poticanje rodne ravnopravnosti; podsjeća na obvezu Komisije da procjenom učinka poprati sve zakonodavne prijedloge za koje se predviđa da će imati znatan gospodarski, socijalni i ekološki učinak kako bi se, među ostalim, zajamčila pravedna raspodjela sredstava;

49. napominje da je srpanj 2025. rok za reviziju Međuinstitucijskog sporazuma o registru transparentnosti; poziva Komisiju da osigura da taj postupak bude što otvoreniji, da uskladi zahtjeve u pogledu financijskog izvješćivanja za sve kategorije registriranih subjekata (uključujući izvore financiranja i proračune za lobiranje), odgovarajući i na razlike utvrđene u tematskom izvješću Revizorskog suda o registru transparentnosti EU-a (tematsko izvješće 05/2024) u pogledu samodeklariranja kategorija predstavnika interesa; smatra da bi, kako bi se uzele u obzir preporuke Revizorskog suda, trebalo povećati resurse tajništva registra transparentnosti;

50. podsjeća na sljedeće zaključke iz tematskog izvješća Revizorskog suda 11/2025: i. da identifikacija i registracija subjekata kao nevladinih organizacija nije uvijek dosljedna i pouzdana; ii. da unatoč pojednostavnjenom procesu dodjele financijskih sredstava i dalje postoje problemi s potpunošću i točnošću podataka; iii. da nepostojanje pouzdanog pregleda potrošnje Unije za nevladine organizacije otežava korisnu analizu; iv. da su pozivi na podnošenje prijedloga iz uzorka koji je sastavio Sud bili transparentni; v. da se poštovanje vrijednosti Unije ne provjerava proaktivno; i vi. da se prakse transparentnosti iz uzorka koji je sastavio Sud uvelike razlikuju, a veće nevladine organizacije primjenjuju ih uspješnije; poziva Komisiju da u potpunosti provede preporuke iz tematskog

---

[2] Tematsko izvješće Europskog revizorskog suda 7/2024: „Komisijini sustavi za povrat nepravilnih rashoda EU-a – Postoji potencijal za brži povrat većeg iznosa”.

izvješća Revizorskog suda;

Preporuke

51. snažno podržava preporuke Revizorskog suda iz njegova godišnjeg izvješća o izvršenju proračuna za financijsku godinu 2023. (godišnje izvješće za financijsku godinu 2023.)[3] kao i iz povezanih tematskih izvješća; poziva Komisiju da ih provede bez odgode i da obavještava tijelo nadležno za davanje razrješnice o napretku provedbe;

52. poziva Revizorski sud da zajedno s Komisijom pronađe načine za usklađivanje metodologija za opći proračun, kao u slučaju javne nabave za decentralizirane agencije, poštujući pritom njihove različite uloge;

53. posebno, poziva Komisiju da:

    i. nastavi surađivati s Revizorskim sudom kako bi se povećali razumijevanje, konvergencija i usporedivost dvaju pristupa različitim procjenama stopa pogreške u rashodima Unije;

    ii. kvalificira učinak korektivnih mjera na ukupnu razinu pogreške;

    iii. zajedno s Revizorskim sudom pronađe načine za usklađivanje metodologija za evaluaciju pogrešaka u javnoj nabavi te procjenu razine pogrešaka u općem proračunu, kao u slučaju javne nabave za decentralizirane agencije, poštujući pritom njihove različite uloge;

    iv. tijelu nadležnom za davanje razrješnice predstavi strategiju za povećanje upotrebe sredstava u predviđenu svrhu, povećanje apsorpcije i sprečavanje opoziva kako bi se maksimalno povećala dodana vrijednost proračuna Unije;

    v. poveća pouzdanost predviđanja nepodmirenih obveza s realističnijom procjenom apsorpcije sredstava Unije kako bi se tijelu nadležnom za davanje razrješnice omogućilo bolje predviđanje razvoja akumuliranih nepodmirenih obveza tijekom godina i bolje zaštitio proračun Unije;

    vi. izvijesti o zaštiti proračuna Unije od različitih utvrđenih rizika, ne samo nepodmirenih obveza (RAL), kao što su opoziv sredstava u kohezijskoj politici, sve veći dug, veća izloženosti proračuna i utjecaj rastuće inflacije, te da osigura dostatne mjere za njegovu zaštitu od tih rizika;

---

[3] SL C, C/2024/5882, 9.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5882/oj.

vii. osigura transparentnije izvješćivanje o ukupnoj godišnjoj proračunskoj izloženosti predstavljanjem višegodišnje perspektive izloženosti proračuna Unije proračunskim jamstvima u godišnjem izvješću o upravljanju proračunom i njegovoj uspješnosti;

viii. znatno pojednostavni pravila i postupke te poboljša pomoć i predvidi dosljedne smjernice prilagođene korisnicima za MSP-ove, nove podnositelje zahtjeva, *spin-offove*, *start-upove*, administrativne agencije i agencije za plaćanje, organizacije civilnog društva te sve ostale relevantne dionike, bez ugrožavanja kvalitete kontrola;

ix. osigura da postojeći alati za ublažavanje rizika imaju dovoljno kapaciteta za učinkovito suočavanje s rizicima izloženosti proračuna Unije;

x. uloži više truda u poboljšanje transparentnosti u korištenju sredstava, među ostalim u pogledu informacija o krajnjim korisnicima, uključujući o sredstvima koja se dodjeljuju za pripremu prijedloga politika i zakonodavnih prijedloga;

xi. predvidi sva potrebna sredstva kako bi se osiguralo da svi predstavnici interesnih skupina koji pristupaju institucijama Unije budu upisani u registar transparentnosti; dodatno poziva Komisiju da uspostavi djelotvoran mehanizam kako bi se osiguralo da su subjekti koji se financiraju sredstvima Unije iz registra transparentnosti usklađeni s vrijednostima Unije i zahtijeva potpunu transparentnost u pogledu njihova financiranja, s boljim uvidom u financiranje svih registriranih subjekata, što bi trebalo biti uvjet za pristup svim institucijama, tijelima i agencijama Unije;

xii. zajedno s Parlamentom i Vijećem tajništvu registra transparentnosti zajamči odgovarajuća sredstva kako bi se zajamčila točnost unosa o aktivnostima lobiranja svih predstavnika interesnih skupina i kako bi lobiranje postalo transparentnije, kako je zatraženo u tematskom izvješću Revizorskog suda 05/2024 o registru transparentnosti EU-a; poziva Komisiju da dodijeli odgovarajuća sredstva za utvrđivanje nepravilnosti kako bi se zajamčio širok raspon mogućnosti pretraživanja;

xiii. od predstavnika interesnih skupina u registru transparentnosti zahtijeva da navedu svoje financijske podupiratelje na način da sami prijave da zastupaju samo njihove interese ili kolektivne interese svojih članova te predloži izmjenu Priloga II. Međuinstitucijskom sporazumu od 20. svibnja 2021. kako bi se od njih zahtijevalo da svoje financijske podupiratelje navedu u registru transparentnosti EU-a, čak i ako u tom registru

navedu da zastupaju samo interese svojih članova; potiče subjekte koji su već registrirani, a nisu sami prijavili svoje financijske resurse da ih dobrovoljno prijave prije izmjene međuinstitucijskog sporazuma;

xiv. nastavi podupirati države članice kako bi se poboljšala i kvaliteta i kvantiteta kontrola te kako bi se razmijenile najbolje prakse u borbi protiv prijevara i korupcije;

xv. riješi situaciju u vezi sa zakašnjelim nalozima za povrat i poduzme sve potrebne mjere za povrat većine nepodmirenog iznosa za razdoblje 2014. – 2023., uključujući provedbu mehanizama korporativne eskalacije, te obavijesti tijelo nadležno za davanje razrješnice o napretku ostvarenom u povratu iznosa;

xvi. ojača kapacitete struktura Unije za borbu protiv prijevara, među ostalim osiguravanjem dostatnih finacijskih i ljudskih resursa, te da olakša njihovu međusobnu suradnju;

Prihodi

54. pozdravlja činjenicu da za 2023. Revizorski sud također može dati pozitivno mišljenje o zakonitosti i pravilnosti prihoda; istodobno naglašava da su problemi s neprijavljivanjem ili nepravilnim prijavljivanjem carina (manjak od carina) koji dovode do manjka naplaćenih uvoznih carina već dugi niz godina stalni problem koji potencijalno dovodi do gubitka tradicionalnih vlastitih sredstava za Uniju i države članice;

55. s dubokom zabrinutošću napominje da je Revizorski sud ispitao provedbu Carinskog akcijskog plana Komisije, što bi moglo dovesti do znatnog smanjenja manjka sredstava prikupljenih od carina, te je ponovno utvrdio nedovoljan napredak u provedbi nekih mjera iz tog plana; napominje da je Komisija u okviru tog plana u svibnju 2023.[4] predložila carinsku reformu, uključujući osnivanje carinskog tijela EU-a i centra EU-a za carinske podatke;

56. podsjeća da je Revizorski sud istaknuo rizike za financijske interese EU-a koji proizlaze iz neodgovarajućih ili neučinkovitih carinskih provjera uvezene robe; pohvaljuje napore OLAF-a u borbi protiv prijevara povezanih s carinama i PDV-om; ističe porast rizika povezanih s e-trgovinom i internetskim platformama zbog potencijalnih prijetnji sigurnosti i zaštiti te rizika od neusklađenosti s poreznim i carinskim pravilima EU-a, standardima za proizvode, pravima intelektualnog vlasništva, zabranama i ograničenjima;

57. sa zabrinutošću primjećuje da je Revizorski sud otkrio da Komisija nije naplatila zatezne kamate za šest slučajeva povezanih sa

---

4 COM(2023)0258.

zakašnjelim ispravcima podataka o BND-u od strane država članica, u kojima je Komisija izrazila zadrške; slaže se s Revizorskim sudom da bi Komisija u načelu trebala naplatiti zatezne kamate u takvim slučajevima kako bi se države članice potaknulo da u zadanom roku otklone razloge za izražene zadrške;

58. sa zadovoljstvom napominje da su nova vlastita sredstva koja se temelje na nerecikliranom plastičnom ambalažnom otpadu koji su države članice proizvele 2023. iznosila 7,2 milijarde EUR, što je 4,0 % ukupnih prihoda EU-a; nadalje, napominje da je Revizorski sud utvrdio[5] određene probleme povezane s pouzdanošću i usporedivošću podataka; naglašava da je to odličan primjer novih vlastitih sredstava jer stvara pozitivne poticaje za države članice da smanje količinu nereciklirane plastične ambalaže i istodobno stvaraju nove izvore prihoda za Uniju;

59. naglašava da su očiti kandidati za takva nova sredstva prijedlozi Komisije o novim vlastitim sredstvima iz 2021. koji se sastoje od tri elementa: prvi, koji se temelji na prihodima od trgovanja emisijama (ETS); drugi, koji se temelji na sredstvima koja proizlaze iz mehanizma Unije za ugljičnu prilagodbu na granicama; treći, koji se temelji na udjelu rezidualne dobiti multinacionalnih poduzeća koja će se preraspodijeliti državama članicama u okviru sporazuma OECD-a i skupine G20 o preraspodjeli prava oporezivanja („prvi stup”); istodobno ističe da bi se mogli razmotriti i drugi izvori ako se pokaže da bi ih države članice lakše odobrile; pozdravlja druge inicijative koje mogu dovesti do novih vlastitih sredstava za proračun Unije;

60. posebno, poziva Komisiju da:

    i. poveća usmjerenost i pritisak na provedbu Carinskog akcijskog plana, a osobito prijedlog dubinske carinske reforme iz svibnja 2023., uključujući osnivanje carinskog tijela EU-a i centra EU-a za carinske podatke; osigura da države članice primjenjuju djelotvorne, proporcionalne i odvraćajuće sankcije za neusklađenost s obvezama izvješćivanja; pokrene postupke radi utvrđivanja povrede prava u slučajevima u kojima postoji dovoljno dokaza da države članice provode očito neodgovarajući sustav sankcija za kršenja šeste Direktive o administrativnoj suradnji[6];

---

5 Tematsko izvješće Europskog revizorskog suda 16/2024: Prihodi EU-a koji se temelje na nerecikliranom plastičnom ambalažnom otpadu – Početak pun izazova otežan nedovoljno usporedivim i pouzdanim podatcima.

6 Direktiva Vijeća (EU) 2018/822 od 25. svibnja 2018. o izmjeni Direktive 2011/16/EU u pogledu obvezne automatske razmjene informacija u području oporezivanja u odnosu na prekogranične aranžmane o kojima se izvješćuje (SL L 139, 5.6.2018., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2018/822/oj).

ii. ustraje na važnosti jačanja i diversifikacije međunarodne carinske suradnje s trgovinskim partnerima i naglašava potrebu za jačanjem borbe protiv prekograničnih poreznih i carinskih prijevara u kontekstu širenja e-trgovine;

iii. obračunavanjem zateznih kamata stvori poticaje za države članice da odgovore na zadrške povezane s ispravcima podataka o BND-u od strane država članica u zadanim rokovima;

iv. nastavi raditi na uvođenju novih vlastitih sredstava;

Jedinstveno tržište, inovacije i digitalizacija

61. napominje da je proračun za programe u okviru naslova 1. VFO-a „Jedinstveno tržište, inovacije i digitalizacija” iznosio 25,3 milijarde EUR (13,2 % proračuna Unije) i bio je raspoređen kako slijedi: 15,3 milijardi EUR (60,5 %) za istraživanje, 4,1 milijardi EUR (16,1 %) za promet, energiju i digitalizaciju, 2,3 milijardi EUR (9,1 %) za program InvestEU, 2,2 milijarde EUR (8,7 %) za svemir i 1,4 milijarde EUR (5,6 %) za ostala područja;

62. napominje da je Revizorski sud ispitao 127 transakcija koje obuhvaćaju cijeli raspon rashoda u okviru ovog naslova VFO-a, posebno program Obzor 2020. (90 transakcija), Obzor Europa (7 transakcija), Instrument za povezivanje Europe (CEF), svemirske programe i financijske instrumente te da je preispitao sustav *ex ante* kontrole Europske izvršne agencije za klimu, infrastrukturu i okoliš (CINEA) za bespovratna sredstva CEF-a u prometnom i energetskom sektoru te informacije o pravilnosti navedene u godišnjim izvješćima o radu Glavne uprave za istraživanje i inovacije i Europske izvršne agencije za zdravlje i digitalno gospodarstvo (HADEA);

63. napominje da Revizorski sud procjenjuje da je razina pogreške u pogledu potrošnje za područje „Jedinstveno tržište, inovacije i digitalizacija” 2023. bila značajna i iznosila 3,3 %; prima na znanje opažanje Revizorskog suda da su pogreške najčešće prisutne u rashodima za istraživanje i inovacije, posebno u području troškova za osoblje; nadalje, konstatira da je Komisija procijenila rizik u trenutku plaćanja od 1,4 % za taj naslov, što je u nižem dijelu raspona procjene Revizorskog suda; zabrinut je zbog zaključka Revizorskog suda da je Komisija podcijenila rizik u trenutku plaćanja za taj naslov zbog nedostataka koje je Revizorski sud utvrdio u *ex post* revizijama Komisije u tom području od financijske godine 2019 [7].;

64. sa zabrinutošću napominje da je 39 (31 %) od 127 transakcija koje je Revizorski sud ispitao sadržavalo pogreške; izražava duboku zabrinutost zbog činjenice da je Komisija (ili revizori koje su angažirali korisnici) u sedam slučajeva mjerljivih pogrešaka od

---

7 Godišnje izvješće Europskog revizorskog suda za 2023., točka 1.35.

strane korisnika raspolagala s dovoljno informacija da spriječi ili otkrije i ispravi pogrešku prije prihvaćanja rashoda te da bi, da je Komisija pravilno upotrijebila sve informacije kojima je raspolagala, procijenjena razina pogreške za ovo poglavlje bila manja za 1,4 postotna boda; ističe da to upućuje na nedostatke u kontroli Komisije;

Istraživanja i inovacije

65. ističe važnost programa financiranja istraživanja i inovacija Unije za znanstveni, društveni, gospodarski i tehnološki razvoj Unije, smanjenje nejednakosti, postizanje zelene i digitalne tranzicije te smanjenje energetske ovisnosti Unije o Rusiji; podsjeća da je Obzor Europa najvažniji program za istraživanje i inovacije u Europi s ukupnim proračunom od 95,5 milijardi EUR za razdoblje 2021. – 2027., uključujući 5,4 milijarde EUR iz instrumenta NGEU; napominje da je oko 48 milijardi EUR ulaganja dodijeljeno za istraživanje i inovacije u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost; naglašava da su za povećanje konkurentnosti Unije i premošćivanje inovacijskog jaza potrebna dodatna sredstva za istraživanje i inovacije, uzimajući u obzir relevantne preporuke iz Draghijeva izvješća; posebno ističe potrebu za povećanjem potrošnje za istraživanje i inovacije povezane s obranom zbog trenutačnih geopolitičkih uvjeta, što bi moglo poslužiti kao važna sastavnica strategije politike inovacija;

66. napominje da je njegov prethodnik, Obzor 2020., s proračunom od 75,6 milijardi EUR, od 2014. do 2020. financirao više od 35 000 projekata te da su njegovi pozivi privukli više od milijun pojedinačnih prijava iz 177 zemalja; nadalje, napominje da je u svojem saslušanju za razrješnicu za 2023. povjerenica Ivanova naglasila dodanu vrijednost EU-a programa EU-a za financiranje istraživanja i inovacija te objasnila da je u završnoj evaluaciji programa Obzor 2020. procijenjeno da će za svaki euro troškova povezanih s programom do 2040. za društvo nastati pet eura koristi; izražava duboko žaljenje zbog toga što 74 % prijedloga koje su neovisni stručnjaci ocijenili kao visokokvalitetne nije bilo moguće financirati zbog proračunskih ograničenja; napominje da bi za financiranje svih visokokvalitetnih prijedloga bilo potrebno dodatnih 159 milijardi EUR; naglašava važnost osiguravanja dostatnih financijskih sredstava za istraživanje i inovacije u Uniji, među ostalim kako bi se povećala konkurentnost i blagostanje Unije, u skladu sa strateškim programom Unije za razdoblje 2024. – 2029.;

67. prima na znanje kasno donošenje pravnih osnova programa Obzor Europa 2021. i pozdravlja činjenicu da je Komisija 2023. uspjela ostvariti gotovo 100 % izvršenja proračuna; napominje da je do kraja 2023. potpisano 10 674 sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava te da su potpisana još dva okvirna sporazuma;

68. sa zabrinutošću napominje da je Revizorski sud pronašao pogreške povezane s neprihvatljivim troškovima u 30 od 97 transakcija u području istraživanja i inovacija iz svojeg uzorka te da te pogreške čine 71 % procijenjene stope pogreške Revizorskog suda za taj naslov 2023.; ponovno izražava zabrinutost zbog toga što je nakon devet godina provedbe programa Obzor 2020. izračun troškova za osoblje i dalje glavni izvor pogrešaka jer na 22 od 30 transakcija u području istraživanja s mjerljivim pogreškama u uzorku Revizorskog suda (oko 73 %) utječe nepravilna primjena metodologije za izračun troškova za osoblje; prima na znanje kontinuirane napore koje Komisija i Revizorski sud ulažu u ispravljanje te situacije; pozdravlja činjenicu da je Komisija prihvatila preporuke Revizorskog suda za poboljšanje usklađenosti korisnika s pravilima o dnevnicama i za osiguravanje jasnoće u pogledu pravila o dnevnicama u dokumentima programa Obzor Europa;

69. naglašava važnost pojednostavnjenja pravila i postupaka kojima se uređuje Unijino financiranje istraživanja i inovacija; napominje da je Komisija 2023. nastavila s uvođenjem pojednostavnjenih mogućnosti obračuna troškova kao što su jednokratni iznosi i jedinični troškovi u okviru programa Obzor Europa; nadalje, prima na znanje napomene glavnog direktora Glavne uprave za istraživanje i inovacije iz razmjene mišljenja s odborom CONT da Komisija namjerava povećati isplatu sredstava iz programa Obzor Europa u obliku jednokratnih iznosa na 50 % do 2027.; pozdravlja činjenicu da će Komisija, uzimajući u obzir preporuke Revizorskog suda iznesene u njegovim godišnjim izvješćima za 2022., dodatno utvrditi zahtjeve kojima se utvrđuje pravilna provedba jednokratnih isplata bespovratnih sredstava, uključujući elemente svakog radnog paketa na temelju kojih se pokreće plaćanje, te da će također pružiti detaljne smjernice onima koji su uključeni u procjenu provedbe projekata; nadalje, napominje da bi, kako je opisano u Komisijinoj procjeni financiranja jednokratnim iznosima u okviru programa Obzor 2020. i Obzor Europa 2018. – 2024., korisnici pozdravili veću jasnoću u pogledu načina revizije bespovratnih sredstava dodijeljenih u obliku jednokratnih iznosa; izražava zabrinutost zbog toga što strategija *ex post* revizije za Obzor Europa još nije razvijena;

70. naglašava ključnu ulogu privatnog sektora u premošćivanju inovacijskog jaza u Uniji te poboljšanju njezine konkurentnosti i blagostanja; posebno smatra da je nužno nastaviti promicati i u najvećoj mogućoj mjeri olakšavati sudjelovanje MSP-ova u programima Unije za financiranje istraživanja i inovacija; prima na znanje zaključak Revizorskog suda da su MSP-ovi i novi sudionici skloniji pogreškama od drugih korisnika jer im nedostaju iskustvo i resursi za upravljanje sredstvima; pozdravlja trud koji je Komisija uložila, posebno u pružanje potpore MSP-ovima, primjerice informativnim kampanjama, kontaktima sa sustavom nacionalnih kontaktnih točaka i posebnom službom za pomoć u okviru Službe za upite o istraživanjima; smatra da je pojednostavnjenje pravila i

postupaka važan pokretač za povećano sudjelovanje MSP-ova;

Energetika, promet i digitalizacija

71. ističe važnost ulaganja Unije u razvoj visokoučinkovitih, održivih i učinkovito povezanih transeuropskih mreža u području prometa, energetike i digitalnih usluga te napominje da je Instrument za povezivanje Europe (CEF), s 4,1 milijardom EUR rashoda u 2023., ključan instrument Unije za ostvarivanje tih ciljeva;

72. skreće pozornost na potrebu za pojednostavljenjem postupaka prijave u okviru Instrumenta za povezivanje Europe u prometu (CEF-T) kako bi se manjim subjektima i lokalnim inicijativama omogućilo veće sudjelovanje u razvoju europske prometne infrastrukture; izražava žaljenje zbog toga što proračun CEF-T-a ne pokriva sve potrebe za ulaganjima u održivi promet i što je većina proračuna CEF-T-a već dodijeljena, zbog čega će do 2027. postojati manjak financijskih sredstava;

73. podsjeća da su ratna agresija Rusije na Ukrajinu i time potaknute sankcije protiv Rusije nastavile tijekom 2023. nepovoljno utjecati na prijevozni sektor Unije, što je dovelo do manjka prijevoznih usluga, uskih grla u lancu opskrbe te potrebe za zaobilaženjem tradicionalnih ruta, zbog čega se trajanje putovanja produljilo, a troškovi povećali; ističe da su istočne pogranične regije, posebno u baltičkim državama, Finskoj, Poljskoj i Rumunjskoj, zbog ratne agresije Rusije naročito pogođene gospodarskim gubicima i prestankom funkcioniranja prekogranične mobilnosti; poziva Komisiju da uvede ciljane mjere, među ostalim u sljedećem VFO-u, kako bi se olakšao oporavak pogođenih regija;

74. poziva Komisiju da provede sveobuhvatnu reviziju financijskih sredstava dodijeljenih prekograničnim i višedržavnim infrastrukturnim projektima, koji se suočavaju s velikim problemima u provedbi, financijskim poteškoćama ili kašnjenjima, kao što je projekt Rail Baltica; ističe da bi se tim preispitivanjem trebalo riješiti problem neučinkovitosti pri planiranju i upravljanju kao i sve većih troškova izgradnje, koji dovode u pitanje rokove i ciljeve projekta; ponavlja da se transparentnijim upravljanjem javnim sredstvima postiže veće povjerenje građana u institucije Unije;

75. sa zabrinutošću napominje da je Revizorski sud u svojem uzorku za 2023. pronašao dvije pogreške u projektima CEF-a i da se jedna od njih odnosi na ozbiljnu povredu pravila Unije o javnoj nabavi, koja je dovela do dodjele ugovora konzorciju koji nije ispunjavao kriterije odabira te da je ta pogreška činila 28 % procijenjene stope pogreške za naslov 1.;

76. izražava duboku zabrinutost zbog nalaza Revizorskog suda u vezi sa sustavom *ex ante* kontrole Europske izvršne agencije za klimu, infrastrukturu i okoliš (CINEA) za bespovratna sredstva CEF-a u

prometnom i energetskom sektoru, a posebno zbog zaključka Revizorskog suda da, iako se strategije za CEF1 (2014. – 2020.) i CEF2 (2021. – 2027.) temelje na pouzdanoj analizi rizika i prethodnih nepravilnosti, smjernice za *ex ante* provjere javne nabave nisu bile dovoljno detaljne; u potpunosti podržava preporuku Revizorskog suda da bi Komisija trebala dodatno razraditi te smjernice;

Preporuke

77. poziva Komisiju da:

i. osigura pružanje odgovarajućih sredstava za potporu visokokvalitetnim projektnim prijedlozima u području istraživanja i inovacija s dodanom vrijednošću EU-a u kratkoročnom razdoblju, u nacrtu proračuna za 2026., i u srednjoročnom razdoblju, putem prijedloga Komisije za sljedeći višegodišnji financijski okvir;

ii. nastavi pojednostavnjivati pravila i postupke u skladu s novom Financijskom uredbom kako bi se poduprli tečajevi osposobljavanja i praktične informacije za podnositelje zahtjeva u državama članicama, posebno za MSP-ove, nove podnositelje zahtjeva, start-upove, organizacije civilnog društva ili lokalne akcijske skupine te poticati prijave korisnika u državama članicama s ograničenijim sudjelovanjem, kao i manjih subjekata;

iii. nastavi primjenjivati pojednostavnjena pravila i postupke, mjere digitalizacije i pojednostavnjene mogućnosti obračuna troškova, i pritom ublaži rizik od nepravilnosti i prijevara te troškove kontrola, te što prije dovrši strategiju *ex post* revizije za program Obzor Europa;

iv. dodatno utvrdi zahtjeve za definiranje pravilne provedbe jednokratnih bespovratnih sredstava, uzimajući u obzir relevantne preporuke Revizorskog suda iz njegova godišnjeg izvješća za 2022., te provjeri stvarnu provedbu projekata u kojima su korištena jednokratna sredstva;

v. provede temeljitu analizu utvrđenih pogrešaka u javnoj nabavi i dodatno razradi smjernice u kojima se opisuje opseg provjera koje treba provesti za *ex ante* kontrole javne nabave za projekte CEF-a, u skladu s preporukom Revizorskog suda;

Kohezija, otpornost i vrijednosti

78. naglašava važnost kohezijske politike Unije za gospodarsku i teritorijalnu konvergenciju i razvoj u regijama Unije te za podržavanje provedbe europskog stupa socijalnih prava; napominje da je proračun za programe u okviru naslova 2. VFO-a „Kohezija, otpornost i vrijednosti” iznosio 73,3 milijarde EUR (38,4 % proračuna Unije), a bio je raspodijeljen kako slijedi: 47,8 % za Europski fond za

regionalni razvoj (EFRR) i ostale regionalne operacije, 18,9 % za Europski socijalni fond (ESF), 9,8 % za Kohezijski fond, 3,8 % za Erasmus+, 2,1 % za CEF u sektoru prometa i 3,8 % za ostala područja;

79. napominje da je Revizorski sud ispitao uzorak od 238 transakcija koji je reprezentativan za sve rashode u okviru naslova 2. VFO-a; sa zabrinutošću napominje da je prema procjeni Revizorskog suda ukupna stopa pogreške u rashodima u tom naslovu 2023. porasla na 9,3 %, što je znatno iznad praga značajnosti; skreće pozornost na znatno povećanje ukupne stope pogreške, koju je Revizorski sud procijenio za 2023., u odnosu na prethodne godine (6,4 % za 2022. i 3,6 % za 2021.);

80. izražava zabrinutost zbog opažanja Revizorskog suda da znatna dodatna sredstva stavljena na raspolaganje u okviru Pomoći za oporavak za koheziju i europska područja (REACT-EU), približavanje kraju razdoblja prihvatljivosti za programe za 2014. – 2020. (31. prosinca 2023.) te usporedna provedba programa NGEU stavljaju dodatan pritisak na uprave država članica, čime se povećava rizik od pogrešaka; posebno izražava zabrinutost zbog prakse smanjenja sufinanciranja država članica, kao što je slučaj u okviru inicijative REACT-EU, Investicijske inicijative kao odgovor na korona virus (CRII) i inicijative CRII+, čime se smanjuju odgovornost i povezani poticaji za pravilno nadziranje rashoda; prima na znanje da je Komisija u svojim odgovorima potvrdila da su neka tijela možda provodila manje učinkovite kontrole i provjere zbog preopterećenja i sve većeg pritiska paralelne provedbe programâ za razdoblje 2014. – 2020. i dodatnog financiranja u okviru NGEU-a;

81. prima na znanje da je Revizorski sud proveo analizu transakcija s dodatnim financiranjem u okviru inicijative REACT-EU i fleksibilnosti u okviru inicijativa CRII+ i djelovanja kohezijske politike za izbjeglice (CARE), kao i njihova doprinosa procijenjenim razinama pogreške; posebno prima na znanje zaključak da su pogreške utvrđene u prioritetima koje u stopostotnom iznosu financira EU činile 5,0 % ukupne procijenjene stope pogreške od 9,3 %; izražava zabrinutost zbog toga što je povećanje fleksibilnosti, bez smanjenja zahtjeva ili istodobnog povećanja preventivnih provjera i kontrola, doprinijelo visokoj stopi pogreške;

82. prima na znanje pregled 03/2024 Revizorskog suda „Pregled jamstvenog okvira i ključnih čimbenika koji doprinose pogreškama u rashodima u području kohezije za razdoblje 2014. – 2020.”, koji pruža višegodišnji pregled rezultata revizije tijekom šest godina, uključujući procjenu pitanja upravljanja i kontrole, s ciljem jačanja modela jamstva; izražava zabrinutost zbog zaključka Revizorskog suda da, iako je jamstveni okvir za kohezijsku politiku pomogao smanjiti razinu pogreške, nije bio učinkovit u snižavanju ukupne razine pogreške ispod praga značajnosti od 2 %; zabrinut je zbog

toga što se Komisija samo u ograničenoj mjeri može osloniti na rad nacionalnih revizijskih tijela zbog sustavnih nedostataka; podržava preporuku Revizorskog suda Komisiji da ojača primjenu jamstvenog okvira za rashode u području kohezije za razdoblje 2021. – 2027.; podsjeća Komisiju na poziv tijela nadležnog za davanje razrješnice da blisko surađuje s državama članicama na poboljšanju sustava upravljanja i kontrole za rashode Unije kako bi se visoka razina pogreške smanjila ispod praga značajnosti od 2 %;

83. prima na znanje opažanje Revizorskog suda iz njegova pregleda koje se odnosi na pouzdanost rada ključnih aktera u sustavu kontrole za kohezijsku politiku; izražava zabrinutost zbog nalaza Revizorskog suda da tijekom šestogodišnjeg razdoblja upravljačka tijela, prva linija obrane za otkrivanje i sprečavanje pogrešaka, nisu bila dovoljno učinkovita u ublažavanju inherentnog visokog rizika od pogrešaka u kohezijskoj politici; smatra da još više zabrinjava činjenica da je Revizorski sud utvrdio da druga linija obrane, revizijska tijela država članica, nisu u stanju utvrditi ispravnu stopu pogreške za pakete rashoda koje revidiraju i za koje pružaju jamstva, s obzirom na to da je Revizorski sud otkrio dodatne pogreške u najmanje 39 % spomenutih paketa; napominje da Revizorski sud svake godine, i to već više od šest godina, otkriva i prijavljuje takve pogreške te da je stoga riječ o sustavnom problemu;

84. prima na znanje kategorizaciju pogrešaka koju je Revizorski sud utvrdio u rashodima za koheziju, pri čemu neprihvatljivi projekti čine 29 % pogrešaka, neprihvatljivi troškovi 26 %, a ozbiljna neusklađenost u postupcima javne nabave 21 % pogrešaka, pri čemu rashodi povezani s EFRR-om i Kohezijskim fondom čine najveći dio pogrešaka (80 %); napominje da u rashodima u okviru fonda ESF+, Inicijative za zapošljavanje mladih i Fonda europske pomoći za najpotrebitije (FEAD) ima razmjerno manje pogrešaka, s obzirom na to da oni zajedno čine 16 % pogrešaka te oko 20 % proračuna u okviru tog naslova;

85. prima na znanje studiju koju je naručio Odbor za proračunski nadzor naslovljenu „Iskustva stečena u provedbi alata za odgovor na krizu” koja pokazuje da je apsorpcija neiskorištenih kohezijskih sredstava podržana fleksibilnošću uvedenoj u okviru inicijativa CRII i CRII+; izražava zabrinutost zbog nalaza istraživačâ da kvaliteta ubrzanih projekata možda nije dosegnula istu razinu kao ulaganja prije pandemije; nadalje, izražava zabrinutost zbog opažanja istraživačâ da rizik od nekvalitetnih projekata u potpunosti snosi proračun Unije zbog činjenice da EU u stopostotnom iznosu financira inicijative CRII, CRII+ i REACT-EU; smatra da stopostotno financiranje od strane EU-a može pomoći u apsorpciji, ali da apsorpcija sama po sebi nije cilj;

86. naglašava da je Odbor za regionalni razvoj u svojim posljednjim mišljenjima o razrješnicama pozvao Komisiju da pruži dodatnu

savjetodavnu potporu nacionalnim, lokalnim i regionalnim tijelima kako bi se izbjeglo administrativno preopterećenje; prepoznaje napore Komisije, ali primjećuje da oni nažalost nisu bili dovoljni za ublažavanje rizika od pogreške; upozorava da bi do sličnog administrativnog preopterećenja moglo doći na kraju razdoblja prihvatljivosti Mehanizma za oporavak i otpornost i u posljednjim godinama VFO-a; ističe da se problem nedovoljnih administrativnih kapaciteta nacionalnih, lokalnih i regionalnih tijela mora hitno riješiti; u tom pogledu poziva Komisiju da im pruži jasne smjernice i da poveća svoju potporu izgradnji administrativnih kapaciteta, među ostalim osposobljavanjem osoblja, razmjenom najboljih praksi, istorazinskim ocjenama i tehničkom pomoći u cilju učinkovitog upravljanja sredstvima;

87. prima na znanje javne rasprave o višegodišnjem financijskom okviru za razdoblje nakon 2027. koje bi mogle upućivati na pomak prema modelu koji se temelji na uspješnosti, povezivanju ulaganja i reformi te želji za pojednostavnjenjem pravila i postupaka; poziva Komisiju da priotizira financijske odgovore na trenutačne prijetnje koje proizlaze iz geopolitičke situacije; upozorava da nijedna odluka o budućem oblikovanju programa potrošnje ne smije doći na štetu nadzora i kontrole rashoda Unije u pogledu transparentnosti i informiranja na razini Unije o neusklađenosti s pravilima i propisima; smatra da su pogreške koje je utvrdio Revizorski sud i način na koji Komisija postupa s tim pogreškama također pokazatelj pravilnog funkcioniranja sustava upravljanja i kontrole te napominje da su obje institucije izrazile predanost poboljšanju sustava i smanjenju stope pogreške;

88. prima na znanje, kao i prethodnih godina, opažanje Revizorskog suda da su pregledi dokumentacije koje Komisija provodi radi analize i procjene rada revizijskih tijela usmjereni samo na provjeru dosljednosti informacija o pravilnosti te da su stoga previše ograničeni da bi se potvrdila stopa preostale pogreške koju su nacionalna tijela prijavila u svojim jamstvenim paketima; prima na znanje odgovor Komisije da osim pregleda dokumentacije provodi i revizije na licu mjesta koje obuhvaćaju programe i jamstvene pakete, na temelju čega može iznijeti razumnu i pravednu procjenu stopa pogreške za svaki program; smatra da se opažanje Revizorskog suda odnosi na opseg pregledâ dokumentacije i činjenicu da su oni usmjereni samo na dosljednost i stoga previše ograničeni da pruže Komisiji dovoljno pouzdane informacije;

89. zabrinut je zbog stalnih nedostataka koje Revizorski sud primjećuje u radu nacionalnih revizijskih tijela i koji su vidljivi u nedostacima utvrđenima u jamstvenim paketima, u kojima je stopa preostale pogreške iznad praga značajnosti za više od 60 % vrijednosti jamstvenih paketa revidiranih 2023.; sa zabrinutošću naglašava da upravljačka tijela kontinuirano ne uspijevaju djelotvorno spriječiti ili

otkriti nepravilnosti u rashodima koje su prijavili korisnici, što smanjuje mjeru u kojoj se Komisija može osloniti na njihov rad;

90. podsjeća da je u okviru podijeljenog upravljanja Komisijina odgovorna zajamčiti da su države članice uspostavile sustave upravljanja i kontrole koji tijekom provedbe programa funkcioniraju djelotvorno; zabrinut je zbog toga što su i Komisija i Revizorski sud utvrdili da sustavi upravljanja i kontrole ne funkcioniraju učinkovito u svim državama članicama, što negativno utječe na pouzdanost stopa pogreške Komisije jer se oslanjaju na te nacionalne sustave, koji ne funkcioniraju učinkovito; dovodi u pitanje mogućnost da se Komisija i dalje oslanja na nacionalne sustave;

91. smatra da je za dobro funkcioniranje pristupa jedinstvene revizije i za smanjenje administrativnog opterećenja za korisnike i upravljačka tijela od ključne važnosti da se poštuju revizijski standardi na svim razinama kontrole i revizije; stoga je zabrinut što je Revizorski sud u godišnjem izvješću iznio nalaz da programska tijela i korisnici nisu dostavili ključne popratne dokumente o usklađenosti s uvjetima prihvatljivosti, kao i što je u jednom pregledu iznio nalaz da nedostatno dokumentiranje revizijskih aktivnosti koje provode revizijska tijela ograničava mjeru u kojoj se moguće osloniti na te aktivnosti nacionalnih revizijskih tijela;

92. podsjeća da u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća[8] (Uredba o zajedničkim odredbama) za programsko razdoblje 2021. – 2027. države članice moraju poštovati horizontalne i tematske uvjete koji omogućuju provedbu, koji moraju ostati ispunjeni i poštovati se tijekom cijelog razdoblja primjene fondova; podsjeća da se povezani rashodi neće nadoknaditi iz proračuna Unije ako uvjeti koji omogućuju provedbu nisu ispunjeni u trenutku podnošenja zahtjeva za plaćanje Komisiji za određeni posebni cilj dok se Komisija ne uvjeri da je ispunjen uvjet koji omogućuje provedbu; podsjeća da tijelo nadležno za davanje razrješnice duboko žali zbog odluke Komisije od 13. prosinca 2023.[9] o mađarskom ispunjavanju horizontalnog uvjeta u vezi s neovisnim

---

8 Uredba (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o utvrđivanju zajedničkih odredaba o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu te financijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike (SL L 231, 30.6.2021., str. 159., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

9 Odluka Komisije od 13. prosinca 2023. o ponovnoj procjeni, na inicijativu Komisije, ispunjavanja uvjeta iz članka 4. Uredbe (EU, Euratom) 2020/2092 nakon Provedbene odluke Vijeća (EU) 2022/2506 od 15. prosinca 2022. u pogledu Mađarske, C(2023) 8999.

pravosuđem, zbog čega je mađarskim vlastima omogućeno da podnesu zahtjeve za povrat troškova u visini do 10,2 milijarde EUR; sa zabrinutošću primjećuje da od oslobađanja tih sredstava mađarska vlada nije poduzela korake kako bi ponovno uspostavila neovisnost pravosuđa, već naprotiv; ponovno izražava zabrinutost zbog nepostojanja odgovarajućih kontrolnih mehanizama ili pouzdanih postupaka javne nabave kojima bi se zajamčilo dobro financijsko upravljanje i zaštita proračuna Unije; smatra da je ta odluka politički u suprotnosti s produljenjem mjera donesenih u skladu s Uredbom (EU, Euratom) 2020/2092 Europskog parlamenta i Vijeća[10] („Uredba o uvjetovanosti”);

93. izražava duboku zabrinutost zbog zaključaka Izvješća o vladavini prava za 2023. u pogledu stanja vladavine prava u Mađarskoj, posebno zbog trajnih i sustavnih izazova u pravosuđu i medijskim sektorima; sa zabrinutošću primjećuje sve veći pritisak na neovisnost pravosuđa, uključujući zabrinutost zbog odabira i napredovanja sudaca, te nedavna izvješća o zastrašivanju i uplitanju u sudske odluke, što potvrđuju primjeri sudaca koji su dali ostavke u znak prosvjeda protiv političkog utjecaja; isto tako sa zabrinutošću primjećuje da se voditelj mađarskog Tijela za zaštitu integriteta, ključne institucije koju je Komisija uspostavila kao uvjet za oslobađanje sredstava Unije u skladu s Uredbom o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava, suočava sa sve većim pritiskom mađarske vlade; poziva Komisiju da osigura koordiniran i cjelovit pristup u svim relevantnim fondovima i zakonodavnim instrumentima Unije, naglašavajući da se sredstva Unije ne smiju dodjeljivati za aktivnosti kojima se podriva demokracija ili jača autoritarizam;

94. podsjeća da se Uredbom o uvjetovanosti uspostavljaju mehanizam i mjere za zaštitu proračuna Unije od povreda vladavine prava u slučajevima u kojima se drugim postupcima utvrđenima u zakonodavstvu Unije proračun ne bi učinkovitije zaštitio; podsjeća da je taj mehanizam aktiviran 15. prosinca 2022. u slučaju Mađarske zbog bojazni u pogledu tamošnjeg sustava javne nabave, što je dovelo do privremene obustave 55 % proračunskih obveza za tri programa kohezijske politike; podsjeća da se u istoj uredbi, u skladu s člankom 6. Uredbe Vijeća (EU, Euratom) 2020/2093[11] (Uredba o VFO-u), navodi da se suspendirane obveze za 2022. (godina n) ne smiju ponovno unositi u proračun nakon 2024. (godina n + 2) te da je stoga 55 % obveza iz 2022., odnosno iznos od približno 1 milijarde

---

10 Uredba (EU, Euratom) 2020/2092 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o općem režimu uvjetovanosti za zaštitu proračuna Unije, (SL L 433I, 22.12.2020., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj).

11 Uredba Vijeća (EU, Euratom) 2020/2093 od 17. prosinca 2020. kojom se utvrđuje višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021. – 2027., (SL L 433I, 22.12.2020., str. 11., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj).

EUR, opozvano u prosincu 2024.; konstatira da nijedan drugi postupak na temelju Uredbe o uvjetovanosti nije u tijeku;

95. napominje da je Komisija za provedbu Uredbe o uvjetovanosti dodijelila ekvivalent od pet članova osoblja s punim radnim vremenom i ponovno ističe zabrinutost Europskog revizorskog suda iznesenu u njegovu tematskom izvješću 03/2024 da se trenutačni broj zaposlenika čini nedovoljnim za osiguravanje stroge i dosljedne primjene Uredbe;

96. ponavlja da prema svim mjerama nužnima za oslobađanje financijskih sredstava Unije u skladu s Uredbom o uvjetovanosti, Uredbom o zajedničkim odredbama i Uredbom (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća[12] (Uredba o Mehanizmu za oporavak i otpornost) treba postupati kao da su jedinstven i cjelovit paket; ističe važnost zaštite financijskih interesa Unije i u pogledu isplate pretfinanciranja;

97. prima na znanje da su neka ulaganja koja bi bila prihvatljiva za financiranje u okviru kohezije uključena u okviru nacionalnih planova za oporavak i otpornost; podsjeća da je opći cilj Mehanizma za oporavak i otpornost sadržan u članku 4. Uredbe o Mehanizmu za oporavak i otpornost promicanje ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije Unije te da je jedan od njegovih šest stupova posebno posvećen toj svrsi; potvrđuje da široko područje primjene Mehanizma za oporavak i otpornost dovodi do ograničenog preklapanja s drugim programima financiranja Unije, kako su suzakonodavci predvidjeli pri utvrđivanju članka 9. Uredbe o Mehanizmu za oporavak i otpornost, kojim se dodatnost i dodatno financiranje utvrđuju kao ključna načela; međutim, skreće pozornost na rizike od dvostrukog financiranja koji nastaju zbog takvih situacija;

98. izražava zabrinutost zbog vidljivih kašnjenja u provedbi kohezijske politike u državama članicama i manjka kapaciteta nacionalnih uprava za usporedno vođenje različitih programa potrošnje (npr. kohezijskih programa i programa Mehanizma za oporavak i otpornost) koji obuhvaćaju komplementarne ili čak slične ciljeve; poziva Komisiju da osigura dostatnu tehničku pomoć državama članicama koje se suočavaju s poteškoćama kako bi se riješio problem postojećih kašnjenja u provedbi kohezijskih programa;

99. prepoznaje nerazmjeran učinak ruske ratne agresije na Ukrajinu na istočne regije Unije koje graniče s Rusijom i Bjelarusom; skreće pozornost na troškove koje te regije i države članice snose zbog njihove zajedničke granice s neprijateljskim susjednim zemljama, posebno na potrebu za sve većim usmjeravanjem javnog financiranja

---

[12] Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost (SL L 57, 18.2.2021., str. 17., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

u sigurnost, obranu i pripravnost, uz drastično smanjenje sredstava zbog poremećaja u gospodarskim aktivnostima, prekograničnoj trgovini i drugim razmjenama te u kohezijskim programima, posebno programima Interrega; prima na znanje mjere koje je Europska komisija poduzela kako bi pružila potporu tim regijama, posebno fleksibilnim mogućnostima u okviru kohezijske politike; pozdravlja činjenicu da je pružanje potpore istočnim pograničnim regijama koje su najviše pogođene ruskom agresijom uključeno u mandatno pismo izvršnog potpredsjednika za koheziju i reforme; poziva Komisiju da osigura pružanje odgovarajuće potpore istočnim regijama Unije koje graniče s Rusijom i Bjelarusom kako bi se mogle nositi s nerazmjernim posljedicama ruske ratne agresije, kako kratkoročno putem nacrta proračuna za 2026. tako i srednjoročno putem prijedloga Komisije za sljedeći VFO;

100. ističe važnost fonda ESF+, čiji je cilj postizanje visoke stope zaposlenosti, pravedne socijalne zaštite, kvalificirane i otporne radne snage te uključivih/kohezivnih društava, kao ključnih elemenata u iskorjenjivanju siromaštva; ističe potrebu da mu se u ostvarenju njegovih ciljeva u nadolazećim godinama osigura kontinuirana financijska i politička potpora Unije, nacionalnih i regionalnih institucija; naglašava važnost bliskog uključivanja regionalnih aktera, posebno organizacija civilnog društva i socijalnih partnera koji rade na terenu, u provedbu aktivnosti koje se financiraju iz fonda ESF+;

101. pozdravlja pojačano početno financiranje u iznosu od 100 milijuna EUR osigurano prijenosom sredstava iz proračuna programa Erasmus+ za 2027. u proračun programa Erasmus+ za 2023., čime je omogućena kontinuirana potpora učenicima, studentima, nastavnicima i kvalificiranom osoblju koji bježe iz Ukrajine, te iznos od dodatnih 20 milijuna EUR dodijeljenih programu Erasmus+ 2023., što je ostvareno na inzistiranje Parlamenta; naglašava da pojačano financiranje na početku razdoblja mora ostati iznimka za brzi odgovor na nepredviđene goruće krizne situacije; ističe da pojačano financiranje programa Erasmus+ na početku razdoblja ne može biti razlog za rezove za taj program na kraju trenutačnog VFO-a; naglašava da je potrebno učiniti sve što je moguće kako bi se na takve situacije po mogućnosti odgovorilo dodatnim financiranjem;

102. naglašava da je potreban strog nadzor nad dodjelom sredstava kako bi se spriječila zlouporaba u okviru programa Erasmus; traži od Komisije da prikupi dokaze za istragu svih slučajeva prijevarnih ili sumnjivih primatelja, u skladu sa svojim dužnostima navedenima u Financijskoj uredbi i sporazumima o dodjeli bespovratnih sredstava u okviru programa Erasmus+; poziva na odgovarajuću zaštitu tog programa od zlouporabe na razini organizacija čije aktivnosti nisu usklađene s temeljnim vrijednostima Unije (ljudsko dostojanstvo, sloboda, demokracija, jednakost, vladavina prava, ljudska prava); podsjeća da Komisija ima pravnu obvezu osigurati da korisnici programa preuzmu obvezu i zajamče poštovanje tih vrijednosti i da

ne prekrše profesionalne dužnosti;

103. napominje da je 2023. proračun programa „EU za zdravlje”, glavnog financijskog instrumenta za potporu zdravstvenim inicijativama Unije, iznosio 735 milijuna EUR, kojim su uglavnom upravljali Glavna uprava za zdravlje i sigurnost hrane i Tijelo za pripravnost i odgovor na zdravstvene krize (HERA), a provodio se putem Europske izvršne agencije za zdravlje i digitalno gospodarstvo; prima na znanje napredak inicijativa koje se financiraju u okviru tog programa, posebno u područjima pripravnosti za zdravstvene krize, plana za borbu protiv raka, farmaceutske strategije za Europu i provedbe zakonodavstva Unije u području zdravlja;

Preporuke

104. poziva Komisiju da:

i. preispita praksu stopostotnog financiranja sredstvima Unije u okviru instrumenata Unije za odgovor na krizu, pri čemu bi povećanje pretfinanciranja moglo omogućiti bržu dostupnost sredstava, uz istodobno očuvanje zajedničke odgovornosti za financijsku kontrolu proračuna u primjeni fondova zadržavanjem financijskog sudjelovanja na nacionalnoj razini i na razini Unije;

ii. osigura odabir kvalitetnih projekata u okviru fondova kohezijske politike davanjem prednosti dugoročnim ulaganjima i propisnim obrazlaganjem stopostotnog financiranja sredstvima Unije uz istodobno ograničavanje primjene tog postotka;

iii. riješi sustavni problem neotkrivanja pogrešaka na razini država članica u rashodima kohezijske politike donošenjem akcijskog plana s ciljem izvješćivanja o točnoj stopi pogreške u jamstvenim paketima i otkrivanjem pogrešaka na prvim linijama obrane stavljanjem na raspolaganje više resursa i/ili boljim usmjeravanjem postojećih resursa te povećanjem kapaciteta za otkrivanje na razini država članica i Komisije;

iv. izračuna i izvijesti tijelo nadležno za davanje razrješnice o troškovima kontrole za sve rashode kojima upravljaju nacionalna tijela u okviru fondova kohezijske politike i NGEU-a te usporedi te brojke s troškom kontrole kada su ista tijela upravljala samo fondovima kohezijske politike;

v. riješi opetovani problem nedovoljnog dokumentiranja na razini korisnika, programskog tijela i revizijskog tijela, ne samo na temelju provjera, podizanja svijesti i informiranja o zahtjevima već i povećanom digitalizacijom i, ako je to moguće, financijskim poticajima u vidu kažnjavanja nepoštovanja zahtjeva dobrog financijskog upravljanja;

vi. proširi opseg pregleda dokumentacije jamstvenih paketa kako bi se osim dosljednosti preispitali i drugi kvalitativni kriteriji radi iznošenja pouzdane procjene stope preostale pogreške za jamstveni paket koji se preispituje te rizika u trenutku plaćanja u cjelini;

vii. pojača praćenje horizontalnih i tematskih uvjeta koji omogućuju provedbu u svim državama članicama kako bi se utvrdile moguće prijetnje za zaštitu proračuna Unije i osigurala veća transparentnost i sudjelovanje dionika u primjeni tog alata;

viii. što više uskladi izvješće o vladavini prava s Uredbom o uvjetovanosti i što detaljnije izvješćuje o povredama načela vladavine prava koje se mogu upotrijebiti kao povod za pokretanje primjene odredbi iz Uredbe o uvjetovanosti;

ix. kontinuirano prati kako mađarska vlada provodi mjere predviđene Provedbenom odlukom Vijeća (EU) 2022/2506[13]; ocijeni u kojoj se mjeri situacija poboljšala ili pogoršala, među ostalim u odnosu na izazove s kojima se suočava mađarsko Tijelo za zaštitu integriteta, te poduzme sve potrebne mjere u skladu s Uredbom o uvjetovanosti;

x. pruži veću tehničku pomoć državama članicama kako bi se riješio problem kašnjenja u provedbi nacionalnih programa kako bi se povećala stopa apsorpcije;

xi. pomno prati i ublaži sve veći rizik od dvostrukog financiranja sredstvima iz kohezijskih programa i iz Mehanizma za oporavak i otpornost te da se odmah pozabavi svim takvim slučajevima;

xii. dodatno pojednostavni provedbu kohezijskih programa i blisko surađuje s državama članicama kako bi se utvrdili najbolji načini digitalizacije prakse i postupaka;

xiii. poduzme sve potrebne mjere da se, u bliskoj suradnji s Revizorskim sudom, smanji stopa pogreške;

xiv. osigura pružanje odgovarajuće potpore istočnim regijama Unije koje graniče s Rusijom i Bjelarusom kako bi se mogle nositi s nerazmjernim posljedicama ruske ratne agresije protiv Ukrajine, kako u kratkoročnom tako i u srednjoročnom razdoblju;

---

13 Provedbena odluka Vijeća (EU) 2022/2506 od 15. prosinca 2022. o mjerama za zaštitu proračuna Unije od povreda načelâ vladavine prava u Mađarskoj (SL L 325, 20.12.2022., str. 94., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/2506/oj).

Prirodni resursi

105. konstatira da je proračun za programe u okviru naslova 3 VFO-a „Prirodni resursi” iznosio 59,5 milijardi EUR (31,1 % proračuna Unije) i da je bio raspodijeljen kako slijedi: 65,0 % za izravna plaćanja u okviru Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFJP), 27,6 % za Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR), 4,2 % za rashode povezane s tržištem u okviru Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFJP), 1,9 % za pomorstvo i ribarstvo, 0,9 % za okoliš i djelovanje u području klime (LIFE) i 0,4 % za ostala područja;

106. konstatira da je Revizorski sud ispitao uzorak od 218 transakcija koji je reprezentativan za sve rashode u okviru tog naslova VFO-a; konstatira da je Revizorski sud također ispitao informacije o pravilnosti navedene u godišnjim izvješćima o radu Glavne uprave za poljoprivredu i ruralni razvoj i Glavne uprave za klimatsku politiku, kao i odabrane sustave u 20 država članica i Ujedinjenoj Kraljevini; konstatira da Revizorski sud procjenjuje da stopa pogreške za područje „Prirodni resursi” iznosi 2,2 % (2,2 % u 2022.) i da je većina utvrđenih pogrešaka utjecala na transakcije u području ruralnog razvoja;

107. ističe, međutim, da je to djelomično posljedica složenosti programa zaštite okoliša u programima ruralnog razvoja i uočenog negativnog fenomena prekomjerne regulacije na nacionalnoj razini;

108. u tom kontekstu primjećuje da je stopa izvršenja financiranja EPFRR-a za razdoblje 2023. – 2027. bila niža od očekivane, sa stopom apsorpcije od samo 1 % na kraju 2023. i isplatama u visini od 0,7 milijardi EUR, te očekuje da će se stopa apsorpcije znatno povećati tijekom sljedećeg izvještajnog razdoblja;

109. konstatira da je Revizorski sud utvrdio 16 mjerljivih pogrešaka u području ruralnog razvoja, njih 15 u izravnim plaćanjima, tri u rashodima povezanima s tržišnim mjerama i tri u rashodima izvan ZPP-a; izražava zadovoljstvo zbog Komisijine tvrdnje da se većina pogrešaka odnosi na administrativne pogreške i zbog mjera koje je Komisija poduzela kako bi spriječila pogreške u budućnosti;

110. prima na znanje kategorizaciju pogrešaka koju je iznio Revizorski sud, iz koje proizlazi da neprihvatljivi zahtjevi čine 35 % pogrešaka, administrativne pogreške 21 %, a netočne informacije o površinama ili životinjama 20 %; sa zabrinutošću konstatira da je Revizorski sud, kao i prethodnih godina, u nekoliko slučajeva utvrdio da su tijela država članica i Komisija imali dovoljno informacija da spriječe ili otkriju i isprave pogrešku prije prihvaćanja rashoda te da bi, da su tijela država članica i Komisija pravilno upotrijebili sve informacije kojima su raspolagali, procijenjena stopa pogreške za ovo poglavlje bila manja za 1,0 postotnih bodova;

111. konstatira da je 2023. bila prva godina novog modela ostvarivanja ZPP-a za razdoblje 2023. – 2027., koji kao osnovu za plaćanja uključuje elemente uspješnosti dogovorene s državama članicama u strateškim planovima; konstatira da je tijekom 2023. zabilježen skroman početak primjene novog modela ostvarivanja politike te da je na temelju postignutih ostvarenja prijavljen i time poslan Glavnoj upravi za poljoprivredu i ruralni razvoj na „poravnanje s obzirom na uspješnost” iznos od 63,65 milijuna EUR od ukupno 215,52 milijuna EUR prijavljena u strateškim planovima u okviru ZPP-a za sektorske intervencije i ruralni razvoj; konstatira da će se 2024. znatno povećati plaćanja u okviru novog modela ostvarivanja politike; prima na znanje opažanja Revizorskog suda u pogledu obrade podataka o uspješnosti za godišnja izvješća o uspješnosti u pogledu država članica koje su u postupku uspostave sustava i postupaka te ponekad ručno objedinjuju podatke, uz povezane rizike za pouzdanost podataka;

112. podsjeća na prosvjede poljoprivrednika diljem Europe krajem 2023. i početkom 2024. te na odgovor Komisije usmjeren na pojednostavnjenje, posebno za male poljoprivrednike, i povećanje diskrecijskih ovlasti država članica; naglašava da bi pojednostavnjenje trebalo ići ruku pod ruku s dobrim financijskim upravljanjem i uzeti u obzir klimatske obveze Unije; pozdravlja Komisijinu primjenu ciljanog pristupa, posebno u pogledu razlike između veličine poljoprivrednog gospodarstva u smislu poljoprivrednog zemljišta i broja poljoprivrednih gospodarstava; upozorava da bi diskrecijske ovlasti dodijeljene državama članicama trebale biti popraćene temeljitim Komisijinim nadzorom;

113. podsjeća da su i Komisija i države članice odgovorne za borbu protiv prijevara u rashodima u okviru ZPP-a; u tom pogledu pozdravlja rad Glavne uprave za poljoprivredu i ruralni razvoj u pogledu procjena rizika za borbu protiv prijevara i ažuriranja strategije te uprave za borbu protiv prijevara;

114. prima na znanje tematsko izvješće Revizorskog suda 07/2024 o Komisijinim sustavima za povrat nepravilnih rashoda i odgovor Komisije; prima na znanje opažanje Revizorskog suda da su povrati koji se odnose na poljoprivredne rashode bili relativno uspješni, što je djelomično pripisano takozvanom pravilu 50/50 kojim se države članice potiču da ostvare povrat sredstava; konstatira da u ZPP-u za razdoblje 2023. – 2027. to pravilo nije zadržano i prima na znanje upozorenje Revizorskog suda da bi to moglo dovesti do pogoršanja stope povrata poljoprivrednih rashoda;

115. prima na znanje tematsko izvješće Revizorskog suda 20/2024 o planovima u okviru zajedničke poljoprivredne politike i odgovor Komisije; naglašava važnost osiguravanja svih ključnih elemenata za procjenu uspješnosti; smatra da se u planovima moraju uzeti u obzir posebne situacije u određenim državama članicama te da je stoga

određena razina odstupanja čak poželjna, no zabrinut je da razlike u ambicijama mogu značiti da ne postoje jednaki uvjeti za sve poljoprivrednike u svim državama članicama; dodatno je razočaran nalazom Revizorskog suda da, iako je novi okvir za praćenje pojednostavnjen, ciljevi ZPP-a nisu dovoljno jasni, a pokazatelji su usmjereni na ostvarenja umjesto na rezultate, kao i da nedostaju važni pokazatelji rezultata; napominje da je Revizorski sud preporučio Komisiji da promiče razmjenu najboljih praksi u planovima i ojača budući okvir ZPP-a za praćenje;

116. prima na znanje tematsko izvješće Revizorskog suda 19/2024 o ekološkom uzgoju u EU-u i odgovor Komisije; još jednom izražava zabrinutost zbog nalaza Revizorskog suda da nezadovoljavajući strateški okvir i ograničenja u pogledu podataka onemogućavaju mjerenje učinka politike; smatra da veću usredotočenost na uspješnost i definiranje ciljnih vrijednosti i pokazatelja te povezano praćenje rezultata u svim politikama Unije treba poduprijeti jednakim povećanjem Komisijinih kapaciteta za definiranje okvira uspješnosti i praćenje uspješnosti;

117. pozdravlja povećanu konkurentnost postignutu tržišnim mjerama u sektoru vina i potiče Komisiju i države članice da ustraju u svojim naporima da taj uspjeh ponove i u drugim sektorima;

118. podsjeća da su demokracija i pluralizam temeljne vrijednosti Unije sadržane u članku 2. UEU-a; nadalje podsjeća da, u skladu s člankom 11. UEU-a, institucije Unije moraju građanima i predstavničkim udrugama omogućiti da objave i javno razmijene svoje stavove u svim područjima djelovanja Unije kako bi se održao otvoren, transparentan i redovit dijalog; naglašava da se dioba vlasti među institucijama, kako je utvrđeno u članku 13. UEU-a, uvijek mora poštovati i da institucije Unije moraju međusobno lojalno surađivati;

119. prepoznaje važnost programa LIFE; podsjeća na odredbe Uredbe o programu LIFE+, uključujući one koje se odnose na bespovratna sredstva za poslovanje, uvjete prihvatljivosti, kriterije za dodjelu, ukupna dodijeljena sredstva za razdoblje 2021. – 2027. i raspodjelu sredstava u okviru programa;

120. napominje da su neki članovi Odbora za proračunski nadzor zatražili pristup nizu sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava u okviru programa LIFE, kao i drugih programa financiranja Unije, i da su u veljači 2024., nakon što su ih pomno proučili, izrazili zabrinutost zbog sadržaja nekoliko programa; napominje da Komisija, uključujući Službu za unutarnju reviziju, u početku nije bila svjesna nijednog problema, ali je donijela niz mjera s ciljem rješavanja tih problema; podsjeća na pisana pitanja o razrješnici i saslušanja s glavnim tajnikom Komisije od 5. studenoga 2024., s nadležnim povjerenicima za naslov 3. VFO-a od 12. studenoga 2024. i s povjerenikom

nadležnim za proračun i administraciju od 9. prosinca 2024. na kojima se raspravljalo o problemima i odgovoru Komisije;

121. prima na znanje zabrinutost koju su izrazili neki članovi Odbora za proračunski nadzor zbog toga što određeni sporazumi o dodjeli bespovratnih sredstava između Izvršne agencije Europske unije za klimu, infrastrukturu i okoliš (CINEA) i korisnika, kao što su organizacije civilnog društva i privatna poduzeća, u okviru programa LIFE sadržavaju „planove rada” koji predviđaju detaljne aktivnosti zagovaranja usmjerene prema institucijama Unije ili njihovim predstavnicima, kao i druge aktivnosti usmjerene na određene trgovinske sporazume o kojima je Unija pregovarala ili sudske radnje koje ti subjekti trebaju poduzeti; priznaje da bi se to moglo protumačiti kao upletanje u interno donošenje odluka u institucijama Unije; prima na znanje da je Komisija provela pravnu analizu sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava koja je izazvala zabrinutost nekih članova odbora CONT, na temelju koje je iznesen zaključak da nema dokaza da su predmetni subjekti prekršili svoje ugovorne obveze ili obveze iz kodeksa ponašanja, ali je od nekih korisnika zatražila da izmijene sporazume o dodjeli bespovratnih sredstava koji su sadržavali posebne odredbe koje bi mogle dovesti do rizika za ugled; nadalje napominje da svi sporazumi o dodjeli bespovratnih sredstava uključuju izjavu o ograničenju odgovornosti u kojoj se navodi da „stajališta korisnika ni na koji način ne predstavljaju stajališta EU-a i tijelo koje dodjeljuje bespovratna sredstva ne može se smatrati odgovornim za njih”;

122. ističe da financiranje Unije ne bi trebalo doprinijeti ugrožavanju vladavine prava ni vrijednosti na kojima se Unija temelji; podsjeća na odredbe članka 163. Financijske uredbe. smatra da ne bi trebalo postojati financiranje bez sljedivosti sredstava;

123. pozdravlja činjenicu da je Komisija poduzela mjere kako bi razmotrila navode koji su se između ostaloga odnosili na izradu smjernica za službe Komisije o financiranju aktivnosti povezanih s razvojem, provedbom, praćenjem i izvršenjem zakonodavstva i politika Unije te o provjerama njihovih portfelja ugovora kako bi se utvrdilo koji sporazumi nisu u skladu sa smjernicama; prima na znanje mjere koje je Komisija dosad donijela dok se čekaju rezultati provjere sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava sa svim korisnicima, koju je zatražio korporativni upravni odbor Komisije;

124. prima na znanje strukture za donošenje odluka, uključujući odbor za evaluaciju unutar CINEA-e, u okviru kojih se odlučuje o ugovorima između Komisije i korisnika; apelira na Komisiju da osigura da struktura za donošenje odluka u CINEA-i u pogledu odlučivanja o dodjeli ugovora uključuje jasnu odgovornost, jasno razgraničenje uloga i odgovornosti i praktičnu strukturu;

125. napominje da izvršna agencija provodi godišnje postupke upravljanja

rizicima odozdo prema gore i da tim postupcima nisu utvrđeni nikakvi kritični rizici; napominje da bi, neovisno o programu financiranja, postupke evaluacije trebalo stalno preispitivati i po potrebi prilagođavati;

126. prima na znanje medijska izvješća o tome da je predsjednica Komisije angažirala posebnog savjetnika za izradu izvješća o „Strateškom dijalogu o budućnosti poljoprivrede EU-a” kojemu je isplaćena naknada jednaka plaći direktora glavne uprave u Komisiji; zabrinut je zbog naknada za sve posebne savjetnike i diskrecijskog prava Komisije da odlučuje o visini tih naknada, čime se proizvoljno stvaraju nejednakosti;

Preporuke

127. poziva Komisiju da:

i. pomno prati napredak država članica u pogledu obrade podataka o uspješnosti i objedinjavanja podataka za godišnje izvješće o uspješnosti te obavješćuje tijelo nadležno za davanje razrješnice o problemima povezanima s pouzdanošću podataka o uspješnosti, posebno ako se to odnosi na ručno objedinjene podatke;

ii. objasni tijelu nadležnom za davanje razrješnice zašto Revizorski sud već nekoliko godina iznosi zaključak da se nekoliko pogrešaka moglo spriječiti da su Komisija i države članice upotrijebile sve informacije koje su im bile na raspolaganju i zašto Komisija i države članice ne uspijevaju riješiti taj problem na odgovarajući način;

iii. primijeni iskustva stečena u pogledu smanjenja administrativnog opterećenja koje je uvela kao odgovor na prosvjede poljoprivrednika i u budućim resornim inicijativama, uzimajući u obzir rizik od zlouporabe financijskih sredstava kad su mjere kontrole smanjene ili rizik od prevelikih razlika među državama članicama kada se diskrecijske ovlasti koriste bez odgovarajućeg nadzora;

iv. obavješćuje tijelo nadležno za davanje razrješnice o stopama povrata sredstava za poljoprivredne rashode, posebno ako se stopa pogorša u odnosu na stopu povrata sredstava u okviru prethodnog ZPP-a i da se brzo pozabavi uzrocima pogoršanja, uključujući potencijalno uvođenje novih poticaja za tijela država članica da ostvare povrat sredstava;

v. procijeni razlike u razini ambicija u strateškim planovima i obavijesti tijelo nadležno za davanje razrješnice o tome postoje li razlike među državama članicama kojima se ugrožavaju jednaki uvjeti za poljoprivrednike, te da procijeni što Komisija poduzima u pogledu tih razlika;

vi. bolje iskoristi svoje kapacitete za uspostavu okvira uspješnosti, za definiranje ciljeva i pokazatelja te za pozivanje na odgovornost onih koji doprinose postignućima, bez obzira na to jesu li to države članice ili korisnici, za način na koji daju taj doprinos;

vii. ažurira strategiju Komisije za borbu protiv prijevara kako bi posvetila pozornost zagovaranju i podržavanju jasnog razdvajanja izvršne i zakonodavne vlasti u Uniji;

viii. utvrdi jasnu i sveobuhvatnu strategiju na razini Komisije o tome kako bolje zaštititi financijske interese Unije i osigurati da se sredstva Unije troše u predviđene svrhe te s dužnom pažnjom primjenjuje odredbe Financijske uredbe, među ostalim osiguravanjem da se sporazumi o dodjeli bespovratnih sredstava mogu suspendirati ili raskinuti ako korisnici krše zakonodavstvo Unije;

ix. osigura pravednu raspodjelu sredstava Unije organizacijama civilnog društva kako bi se doprinijelo pluralističkom i dinamičnom društvu;

x. osigura da svi dužnosnici za ovjeravanje primjenjuju smjernice Komisije donesene 2024. i, prema potrebi, dodatno razradi smjernice kako bi se sporazumi o dodjeli bespovratnih sredstava u potpunosti uskladili s odredbama Ugovora i postojećim zakonodavstvom;

xi. stavi tijelu nadležnom za davanje razrješnice na raspolaganje rezultate provjere sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava kako bi se moglo procijeniti u kojoj bi mjeri Komisija mogla biti izložena riziku za ugled;

xii. na odgovarajući način riješi pitanja kao što su rotirajuća vrata, transparentnost u financiranju i donacijama, borba protiv pranja novca, ograničavanje vanjskog upletanja, neovisnost od političkog i gospodarskog utjecaja, zviždanje i transparentne upravljačke strukture u odnosu na sve subjekte koji primaju sredstva Unije;

xiii. preispita predložak memoranduma o razumijevanju između Komisije i izvršnih agencija kako bi se osigurala jasnija podjela odgovornosti;

xiv. naloži relevantnoj revizijskoj službi da pregleda ugovore s korisnicima i da prijavi ako utvrdi da postoje ugovori koji nisu u skladu s primjenjivim financijskim pravilima;

xv. naloži Službi za unutarnju reviziju da preispita ugovore između Komisije i korisnika bespovratnih sredstava, posebno radi pronalaženja sadržaja radnih paketa koji nije u skladu s primjenjivim financijskim pravilima;

xvi. ocijeni strukturu za donošenje odluka u područjima dodjele ugovora i naloži službama Komisije i izvršnim agencijama da provode bolje provjere sadržaja ugovora u svim fazama, među ostalim osiguravanjem da radni paketi i ključni pokazatelji uspješnosti koje su naveli podnositelji zahtjeva budu usklađeni s ciljevima odgovarajućih programa financiranja;

xvii. donese precizniju kategorizaciju subjekata navedenih u sustavu financijske transparentnosti;

xviii. preispita pravila za posebne savjetnike kako bi se onemogućilo da njihov odabir i visina naknade budu proizvoljni;

xix. dodatno pojednostavi provedbu programa i blisko surađuje s državama članicama kako bi se utvrdili najbolji načini digitalizacije prakse i postupaka;

xx. poboljša kvalitetu dijaloga s poljoprivrednicima iz svih država članica;

xxi. brže reagira ako joj tijelo nadležno za davanje razrješnice prijavi ozbiljne razloge za zabrinutost;

xxii. provede odgovarajuće provjere subjekata navedenih u registru transparentnosti kako bi se osiguralo da u registru sveobuhvatno navode svoje aktivnosti;

xxiii. jasnije odredi granice u pogledu odgovornosti pri uvođenju platformi za suradnju;

xxiv. naloži korporativnom upravnom odboru da službi za unutarnju reviziju dostavi konsolidirane informacije o popisu ključnih rizika i osigura da izvršne agencije uklanjaju potencijalne rizike i osiguravaju transparentan odabir neovisnih ocjenjivača kako bi se spriječio sukob interesa i zajamčila njihova neovisnost;

xxv. naloži svim glavnim upravama i izvršnim agencijama da preispitaju raspodjelu sredstava namijenjenih za reviziju kako bi se osigurala dostatna sredstva;

xxvi. osigura da prijedlozi za višegodišnje programe rada svakog instrumenta financiranja Unije sadrže jasne smjernice o aktivnostima prihvatljivima za financiranje, jasnija pravila o provjeri zahtjeva i prihvatljivom sadržaju, kao i jasnije zahtjeve u pogledu transparentnosti i sljedivosti upotrebe sredstava Unije, među ostalim u vezi sa zahtjevima za objavljivanje u skladu s registrom transparentnosti EU-a;

xxvii. osigura da se u svim sporazumima o dodjeli bespovratnih sredstava poštuju potrebni zahtjevi povezani s transparentnošću, sljedivošću i vidljivošću sredstava;

Migracije i upravljanje granicama

128. konstatira da je 2023. proračun za programe u okviru naslova 4. VFO-a „Migracije i upravljanje granicama” iznosio 2,7 milijardi EUR (1,4 % proračunskih rashoda Unije) i da je bio raspodijeljen kako slijedi: 1,2 milijarde (46,5 %) za tri decentralizirane agencije – Agenciju za europsku graničnu i obalnu stražu (Frontex), Agenciju Europske unije za azil (EUAA) i Agenciju Europske unije za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde (eu-LISA); 1 milijarda (38,6 %) za Fond za azil, migracije i integraciju (FAMI) i 0,4 milijarde (14,9 %) za Fond za integrirano upravljanje granicama (IBMF);

129. konstatira da se 2023. znatan dio rashoda u okviru naslova 4. VFO-a 2022. i dalje odnosio na dovršetak preostalih projekata iz VFO-a za razdoblje 2014. 2020.; konstatira da su na kraju 2023. i dalje nedostajale prijave za 18 % nacionalnih programa za FAMI za razdoblje 2014. – 2020. te da će države članice najkasnije do 31. prosinca 2024. dostaviti posljednju godišnju računovodstvenu dokumentaciju i zahtjev za konačnu isplatu za ta sredstva u okviru paketa za zaključenje;

130. konstatira da je Revizorski sud ispitao uzorak od 23 transakcije, koji nije dovoljno velik da bude reprezentativan za potrošnju u okviru naslova 4. i 5. VFO-a te stoga ne može iznijeti zasebnu procjenu stope pogreške za te naslove; konstatira i da rezultati revizije koju je proveo Revizorski sud pokazuju da u rashodima u okviru naslova 4. i 5. VFO-a postoje problemi koji se odnose na prihvatljivost i javnu nabavu te da je riječ o visokorizičnom području (od 23 pregledane transakcije sedam ih je sadržavalo pogreške, odnosno njih 30,4 %); zabrinut je zbog toga što je Revizorski sud otkrio četiri mjerljive pogreške koje su imale financijski učinak na iznose terećene na proračun Unije te što je utvrdio dodatnih deset slučajeva neusklađenosti s pravnim i financijskim odredbama (koji nisu imali izravan financijski učinak na proračun Unije); stoga poziva Revizorski sud da iznese jasnu procjenu stope pogreške za naslov 4.; konstatira da je Komisija iznijela zaključak da rizik u trenutku plaćanja za rashode za migracije i upravljanje granicama 2023. doseže 1,1 %;

131. konstatira da je Komisija prihvatila preporuku Revizorskog suda iz njegova godišnjeg izvješća za 2023. da se tijelima država članica odgovornima za upotrebu financijskih sredstava Glavne uprave za migracije i unutarnje poslove u okviru podijeljenog upravljanja pruže dodatne smjernice o primjenjivim pravilima; žali zbog toga što Komisija još nije u potpunosti provela ranije preporuke Revizorskog suda koje su trebale biti provedene do kraja 2023.; konstatira da Glavna uprava za migracije i unutarnje poslove provodi ponovnu procjenu svoje *ex ante* metodologije kako bi osigurao poštovanje pravila primjenjivih na bespovratna sredstva nakon 2021. te da će se

tom ponovnom procjenom obuhvatiti i relevantne preporuke Revizorskog suda te preporuke koje je Služba za unutarnju reviziju iznijela u sklopu revizije pripravnosti za zaključne mjere i programa koji se financiraju u okviru Fonda za unutarnju sigurnost (FUS) i FAMI-ja za razdoblje 2014. – 2020. u okviru izravnog i podijeljenog upravljanja;

132. sa zabrinutošću konstatira da su u godišnjem izvješću o radu Glavne uprave za migracije i unutarnje poslove za 2023. izražene dvije zadrške u vezi s izjavom o jamstvu i da se jedna zadrška odnosi na primjenu FAMI-ja i FUS-a za razdoblje 2014. – 2020. u nekoliko država članica, a druga na provedbu Instrumenta za upravljanje granicama i vize za razdoblje (BMVI) 2021. – 2027. u jednoj državi članici; pozdravlja predanost Komisije poduzimanju korektivnih mjera u pogledu problema zbog kojih je bilo potrebno izraziti zadrške;

133. pozdravlja napredak koji je Revizorski sud utvrdio tijekom preispitivanja pripremnog rada revizijskih tijela u pet država članica u pogledu upravljanja prelaskom s fondova FAMI, BMVI i FUS na Uredbu o zajedničkim odredbama za VFO za razdoblje 2021. – 2027.; primjećuje da su ta revizijska tijela izvijestila Revizorski sud da su potpora i smjernice koje im je pružila Glavna uprava za migracije i unutarnje poslove bile zadovoljavajuće; sa zabrinutošću konstatira da u vrijeme revizije koju je proveo Revizorski sud četiri od pet revizijskih tijela država članica nisu bila dovršila svoje revizijske strategije;

134. prima na znanje donošenje novog pakta EU-a o migracijama i azilu; pozdravlja činjenicu da su u okviru revizije VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. u sredini programskog razdoblja za upravljanje migracijama i granicama tijekom razdoblja 2024. – 2027. izdvojene dodatne 2 milijarde EUR kako bi se odgovorilo na sve veće izazove u upravljanju migracijama i granicama koji proizlaze iz trenutačnog geopolitičkog konteksta; međutim primjećuje da bi mogla biti potrebna dodatna sredstva kako bi se osigurala potpuna provedba pakta; poziva na brzu provedbu pakta u državama članicama;

135. ističe da je osiguravanje vanjskih granica Unije jedan od stupova novog pakta o migracijama i azilu; sa zabrinutošću konstatira da je Komisija izvijestila da se broj nezakonitih prelazaka granice u Uniji 2023. povećao na 380 000, u usporedbi s 2022. kad ih je registrirano 330 000; primjećuje da se iz BMVI-ja mogu poduprijeti najizloženije države članice kako bi se osiguralo da imaju sredstva za infrastrukturu i objekte potrebne za osiguravanje vanjskih granica Unije, uključujući poboljšanje u području elektroničkog osiguravanja granica i ostale alate za nadzor granica kako je predviđeno u Prilogu III. Uredbi o BMVI-ju; prima na znanje zaključke Europskog vijeća od 9. veljače 2023. u skladu s kojima će Unija intenzivirati svoje djelovanje kako bi se spriječila nezakonite odlaske i gubitak

života, smanjila pritisak na svoje granice i kapacitete za prihvat, borila se protiv krijumčara i povećala stopu vraćanja; ističe potrebu za boljom zaštitom ranjivih osoba od mreža za krijumčarenje i trgovinu ljudima te za otklanjanjem negativnih učinaka instrumentalizacije migranata u hibridnim napadima, prije svega proruskih snaga, kao i bjeloruskog režima;

136. podsjeća da, u skladu s Uredbom (EU) 2021/1060, države članice i Komisija pri provedbi fondova Unije moraju osigurati poštovanje temeljnih prava i usklađenost s Poveljom Europske unije o temeljnim pravima;

137. prima na znanje zaključak Revizorskog suda da je uspješnost FAMI-ja u pogledu olakšavanja vraćanja migranata bila ispod očekivanja: također prima na znanje činjenicu da se Revizorski sud i Komisija slažu da su na napredak u tom području posebno utjecala ograničenja putovanja povezana s bolešću COVID-19; nadalje konstatira da je 2023. iz FAMI-ja pružena potpora za mjere vraćanja u iznosu od 29,8 milijuna EUR; smatra da Komisija mora uložiti veće napore kako bi pomogla državama članicama u rješavanju problema nezakonitih prelazaka granice i uspješnom vraćanju državljana trećih zemalja, kao i u integraciji zakonitih migranata; sa zanimanjem tijekom 2025. iščekuje konsolidirane informacije o napretku u tom pogledu u okviru *ex post* evaluacije FAMI-ja za razdoblje 2014. – 2020.; podsjeća na to da bi Komisija trebala nastaviti poduzimati mjere u vezi s migracijama i azilom u okviru vanjskog djelovanja, što uključuje i pristup Tima Europa, te istodobno povećati transparentnost pri programiranju i provedbi fondova Unije za unutarnje poslove u trećim zemljama i sačuvati ulogu Parlamenta;

Preporuke

138. poziva Komisiju da:

i. temeljito i brzo provodi preporuke Revizorskog suda i podijeli revidiranu *ex ante* metodologiju Glavne uprave za migracije i unutarnje poslove s tijelom nadležnim za davanje razrješnice čim bude dovršena;

ii. nastavi podupirati upravljačka i revizijska tijela država članica kako bi na vrijeme dovršila revizijske strategije za financiranje u sklopu VFO-a za razdoblje 2021. – 2027., pri čemu posebnu pozornost treba posvetiti pitanjima prihvatljivosti i javne nabave, kao i svim ostalim nalazima koje je Revizorski sud više puta iznio;

iii. poduzme mjere za povećanje uspješnosti mjera koje financira Unija u pogledu učinkovitog vraćanja i borbe protiv nezakonitih migracija, uz istodobno osiguravanje potpunog poštovanja zakonodavstva Unije i njezinih temeljnih vrijednosti u tom procesu;

iv. poduzme mjere za povećanje učinkovitosti potrošnje Unije na zaštitu vanjskih granica Europske unije i upravljanje njima;

v. prati pravodobno poduzimanju administrativnih, operativnih i pravnih mjera država članica i agencija Unije, pomaže u tom procesu i pomno nadzire njegov napredak kako bi se do ljeta 2026. potpuno proveo novi pakt o migracijama i azilu;

vi. poveća transparentnost programiranja i provedbe fondova Unije za unutarnje poslove u trećim zemljama te istodobnu štiti ulogu Parlamenta u osiguravanju demokratske kontrole nad potrošnjom Unije;

vii. pri izvršenju proračuna Unije kontinuirano ocjenjuje usklađenost s Poveljom o temeljnim pravima i s vrijednostima Unije sadržanima u članku 2. UEU-a, u skladu s člankom 6. Financijske uredbe;

Sigurnost i obrana

139. konstatira da je 2023. proračun za programe u okviru naslova 5. VFO-a „Sigurnost i obrana” iznosio 1,4 milijarde EUR (0,7 % proračunskih rashoda Unije) i da je bio raspodijeljen kako slijedi: 500 milijuna (38,4 %) za Europski fond za obranu (EDF), 300 milijuna (19 %) za vojnu mobilnost, 200 milijuna (17,1 %) za decentralizirane agencije, odnosno Europski centar za praćenje droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA), Europol i Agenciju Europske unije za osposobljavanje u području izvršavanja zakonodavstva (CEPOL), 200 milijuna (13,1 %) za FUS i 200 milijuna (12,4 %) za nuklearnu sigurnost, razgradnju nuklearnih postrojenja i druga područja;

140. konstatira da se 2023. znatan dio rashoda u okviru naslova 5. VFO-a i dalje odnosio na dovršetak preostalih projekata iz VFO-a za razdoblje 2014. – 2020.; konstatira da su na kraju 2023. i dalje nedostajale prijave za 25 % nacionalnih programa za FUS za razdoblje 2014. – 2020. te da će države članice najkasnije do 31. prosinca 2024. dostaviti posljednju godišnju računovodstvenu dokumentaciju i zahtjev za konačnu isplatu za ta sredstva u okviru paketa za zaključenje;

141. sa zabrinutošću konstatira da, zbog razloga objašnjenih u odjeljku o migracijama i upravljanju granicama, Revizorski sud ne može iznijeti zasebnu procjenu stope pogreške za naslov 5. VFO-a „Sigurnost i obrana” te da, na temelju rezultata provedenih revizija, Revizorski sud rashode iz tog naslova smatra visokorizičnima; stoga poziva Revizorski sud da iznese procjenu stope pogreške i za taj naslov; konstatira da je Komisija iznijela zaključak da je rizik u trenutku plaćanja za rashode za sigurnost i obranu 2023. iznosio 0,5 %;

142. primjećuje da Komisija nije prihvatila preporuku Revizorskog suda da tijekom postupka dodjele bespovratnih sredstava pažljivo provjeri i

dokumentira tehničke aspekte zahtjeva za bespovratna sredstva za vojnu mobilnost u okviru Instrumenta za povezivanje Europe (CEF) te da Komisija smatra da se u njezinim trenutačnim procesima već provjerava ispunjavaju li infrastrukturni projekti s dvojnom namjenom uvjete prihvatljivosti;

143. podsjeća na to da od početka ruske ratne agresije na Ukrajinu u susjedstvu Unije vlada vrlo nestabilna geopolitička situacija koja dovodi do sve većih sigurnosnih i obrambenih izazova, među ostalim do hibridnih prijetnji, a time i do veće potrebe za ulaganjem u sigurnost, obranu i pripravnost; skreće pozornost na činjenicu da je naslov 5. VFO-a, koji je posvećen sigurnosti i obrani, najmanji od svih naslova VFO-a i žali zbog toga što trenutačni proračun Unije za jamčenje sigurnosti i obrane njezinih građana ne odgovara izazovima s kojima se treba suočiti u kratkoročnom ili dugoročnom razdoblju; konstatira da je 2023. financijska potpora Unije za obrambenu industriju dolazila isključivo iz Europskog fonda za obranu (EFO); podsjeća na ulogu EFO-a u podupiranju europskog tehnološkog stručnog znanja u području novih i disruptivnih tehnologija; pozdravlja činjenicu da su se prijave na pozive na podnošenje prijedloga u okviru EFO-a za 2023. povećale za 72 % u odnosu na prethodnu godinu, što pokazuje snažan i sve veći interes aktera europske obrambene industrije i istraživačkih organizacija za EFO te veliku potražnju za financiranjem u tom sektoru; konstatira da je na temelju poziva na podnošenje prijedloga za 2023. Unija izdvojila 1,15 milijardi EUR za 61 projekt istraživanja i razvoja u području obrane, uz potporu za 581 pravni subjekt iz 26 država članica i Norveške; napominje da u svakom projektu sudjeluje u prosjeku 17 subjekata iz osam različitih država članica i Norveške; ističe važnost jednakih uvjeta u podupiranju prekogranične suradnje u istraživanju i razvoju u području obrane;

144. pozdravlja mjere Komisije za povećanje potpore MSP-ovima u obrambenom sektoru, a posebno cijeni činjenicu da je program EU-a za inovacije u području obrane (EUDIS), koji pruža raznolik raspon instrumenata prilagođenih potpori za MSP-ove u obrambenom ekosustavu, tijekom 2023. postao u potpunosti operativan, i da je za njega iz proračuna EFO-a izdvojeno 224 milijuna EUR; nadalje, cijeni ulogu bonusa za MSP-ove u okviru EFO-a radi olakšavanja pristupa manjih aktera i inovatora lancima opskrbe u području obrane; konstatira da su u pozivima u okviru EFO-a za 2023. MSP-ovi činili 42 % subjekata odabranih za financiranje, što je veći postotak nego 2022. (38,2 %), te da je MSP-ovima dodijeljeno 18 % ukupnih sredstava dostupnih preko poziva u okviru EFO-a;

145. podsjeća da je program Pripremno djelovanje za istraživanja u području obrane (PADR), koji je prethodio Europskom fondu za obranu, imao proračun od 90 milijuna EUR iz kojeg je financirano 18 istraživačkih projekata odabranih na temelju poziva na podnošenje prijedloga u razdoblju od 2017. do 2019.; također podsjeća da je

Revizorski sud u svojem tematskom izvješću 10/2023 naslovljenom „Pripremno djelovanje za istraživanja u području obrane” iznio opažanje da Uniji i dalje nedostaje dugoročna strategija za projekte u okviru EFO-a, posebno u smislu učinka, dodatnih istraživanja, razvoja, proizvodnje, javne nabave i drugih aspekata; pozdravlja činjenicu da je Komisija prihvatila sve preporuke Revizorskog suda i potvrdila da je njihova provedba u tijeku; u tom pogledu pozdravlja činjenicu da je Komisija donijela Strategiju za europsku obrambenu industriju (EDIS) i zakonodavni prijedlog kojim se uspostavlja Program za europsku obrambenu industriju (EDIP), kao i činjenicu da je preuzela obvezu nadogradnje EFO-a; međutim, s obzirom na geopolitičku stvarnost s kojom se Unija suočava, zabrinut je zbog toga što se potpuna provedba preporuka Revizorskog suda očekuje tek 2026.;

146. podsjeća na opažanja Revizorskog suda iz njegova tematskog izvješća 10/2023 koja se odnose na ograničenu dostupnost ljudskih resursa u Komisiji i posljedični rizik za EFO; primjećuje da sve veći broj prijedloga koje treba ocijeniti i projekata koje treba voditi stvara velik pritisak na ljudske resurse; također primjećuje velik udio upućenih nacionalnih stručnjaka (17 %) među osobljem Glavne uprave za obrambenu industriju i svemir 2023. i namjeru te uprave da poveća broj osoblja odabirom dužnosnika s pomoću specijaliziranih natječaja EPSO-a u području svemira i obrane, za koje su popisi uspješnih kandidata dovršeni u studenome 2023.;

147. prima na znanje da je u tijeku provedba Akcijskog plana za vojnu mobilnost 2.0 i da je za projekte prometne infrastrukture dvojne namjene u okviru Instrumenta za povezivanje Europe (CEF) u razdoblju 2021. – 2027. izdvojen iznos od 1,74 milijarde EUR; konstatira da je Unija dosad sufinancirala 95 projekata vojne mobilnosti u 21 državi članici, da se njih 94 još provode i da se očekuje da će većina biti dovršena 2026. i 2027.; sa zabrinutošću napominje da je nakon triju poziva na podnošenje prijedloga organiziranih 2021., 2022. i 2023. ukupna omotnica za vojnu mobilnost u okviru Instrumenta za povezivanje Europe za tekuće programsko razdoblje već iscrpljena; smatra da se iskorištavanjem glavnine proračuna na početku razdoblja u okviru poziva na podnošenje prijedloga za 2022. i 2023. brzo osigurala dostupnost proračuna, čime se odgovorilo na potrebu da se uzme u obzir razvoj sigurnosne situacije u Europi nakon ruske ratne agresije na Ukrajinu, ali da je to istodobno dovelo do nestabilnosti i nepredvidivosti financiranja sredstvima Unije jer je nastala praznina od više od četiri godine, u kojoj više nema sredstava Unije koja bi bila dostupna za pozive povezane s vojnom mobilnošću radi financiranja projekata za infrastrukture dvojne namjene do VFO-a za razdoblje nakon 2027.; podsjeća na zaključke Revizorskog suda iz njegova tematskog izvješća br. 4/2025 o tome da Akcijski plan nije uspostavljen na dovoljno čvrstim temeljima te da je napredak u ostvarenju njegova cilja, odnosno osiguravanja brzog i neometanog

kretanja osoblja, materijala i imovine u kratkom roku i u velikim razmjerima, promjenjiv zbog nedostataka u osmišljavanju i preostalih prepreka pri provedbi; konstatira da Komisija smatra da je potrebno poduzeti više mjera za unapređenje koridora prometne infrastrukture dvojne namjene, među ostalim u pogledu regulatornih pitanja kao što su postupci izdavanja dozvola za prekogranično kretanje; prima na znanje opažanje Revizorskog suda da Komisija nije provela pouzdanu procjenu ukupnih financijskih sredstava potrebnih za postizanje svojih ciljeva i ciljnih vrijednosti; žali zbog toga što je 2023. na vojnu mobilnost potrošeno samo 300 milijuna EUR i zabrinut je zbog toga što je u sklopu poziva na podnošenje prijedloga u okviru omotnice za vojnu mobilnost bilo četiri puta više prijava od traženog broja, što pokazuje povećan interes država članica i korisnika projekta;

148. izražava duboku zabrinutost zbog odluke Komisije da nastavi s usvajanjem inicijative „Rearm EU” bez prethodnog savjetovanja s Europskim parlamentom; žali zbog toga što se takvom odlukom zaobilazi načelo institucionalne ravnoteže i potkopava uloga Parlamenta kao suzakonodavca u oblikovanju strateških i proračunskih prioriteta; potiče Komisiju da se suzdrži od pokretanja znatnih političkih instrumenata koji utječu na financijsku i stratešku strukturu Unije, a da pritom ne osigura potpuno poštovanje ovlasti Parlamenta;

149. napominje da je Europski parlament pozvao Uniju i njezine države članice da uspostave pravni okvir kojim bi se omogućilo da se Rusija kategorizira kao država pokroviteljica terorizma;

Preporuke

150. poziva Komisiju da:

i. što prije razvije dugoročniju strategiju za EFO na temelju iskustva s pripremnim djelovanjem za istraživanja u području obrane (PADR) i preporuka Revizorskog suda;

ii. osigura odgovarajuće resurse za jačanje suradnje Unije u području obrane, i to kratkoročno izradom nacrta proračuna za 2026. i pravodobnim zapošljavanjem stručnog osoblja, a srednjoročno izradom prijedloga za sljedeći VFO;

iii. dodatno učvrsti vojnu mobilnost u Uniji znatnim povećanjem dostupnih financijskih sredstava za poboljšanje koridora prometne infrastrukture dvojne namjene i poduzimanjem mjera za uklanjanje administrativnih, postupovnih i regulatornih prepreka za prekogranična vojna kretanja te da pritom prioritet da financiranju sredstvima Unije za projekte koji najbolje odgovaraju trenutačnom europskom okružju obilježenom prijetnjama, uzimajući u obzir nalaze i preporuke Revizorskog suda iz tematskog izvješća 4/2025;

iv. poduzme mjere kako bi se osigurala dužna pažnja u vezi s projektnim kriterijima za infrastrukturne projekte dvojne namjene u području vojne mobilnosti, u skladu s preporukom Revizorskog suda;

Susjedstvo i svijet

151. konstatira da je proračun za programe u okviru naslova 6. VFO-a „Susjedstvo i svijet” iznosio 15,2 milijarde EUR (7,4 % proračuna Unije) i da je bio raspodijeljen kako slijedi: 63,4 % za Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa (NDICI – Globalna Europa), 16,4 % za Instrument za humanitarnu pomoć (HUMA), 16 % za Instrument pretpristupne pomoći (IPA III) i 4,2 % za druge mjere i programe; konstatira da su plaćanja za područje „Susjedstvo i svijet” 2023. ukupno dosegnula 15,2 milijarde, odnosno približno 8 % ukupnih rashoda Unije, isključujući Mehanizam za oporavak i otpornost;

152. konstatira da je Revizorski sud ispitao uzorak od 72 transakcije koji nije dovoljno reprezentativan za potrošnju u okviru tog naslova VFO-a te stoga ne može procijeniti stopu pogreške; s obzirom na to da rezultati revizije koju je proveo Revizorski sud pokazuju da je riječ o visokorizičnom području (od 72 pregledane transakcije njih 37, odnosno njih 51,4 %, sadržavalo je pogreške), poziva Revizorski sud da iznese jasnu procjenu stope pogreške za to poglavlje; konstatira da je Revizorski sud pronašao 31 pogrešku koja je imala financijski učinak na proračun Unije, i to u vezi s neprihvatljivim korisnicima, neprihvatljivim troškovima, rashodima koji nisu nastali i kršenjem pravila javne nabave, što su područja koja bi mogla upućivati na rizike povezane s nepouzdanim funkcioniranjem kontrolnih mehanizama;

153. osim toga, konstatira da je Revizorski sud otkrio 19 slučajeva neusklađenosti s pravnim i financijskim odredbama, od kojih nijedan nije imao izravan financijski učinak na proračun Unije, među kojima su bili problemi kao što su nejasna raspodjela troškova, neusklađenost s pravilima o vidljivosti i neodgovarajuća dokumentacija;

154. zabrinut je zbog toga što je Revizorski sud utvrdio znatnu neusklađenost s pravilima o vidljivosti u jednom projektu financiranom sredstvima EU-a koji je pod neizravnim upravljanjem Glavne uprave za europsku politiku susjedstva i pregovore o proširenju i koji se odnosio na sporazum o doprinosu u vrijednosti od 21,2 milijuna EUR sklopljen s jednom međunarodnom organizacijom radi pružanja potpore zemljama Istočnog partnerstva u borbi protiv bolesti COVID-19; konstatira da je Revizorski sud utvrdio da većina potvrda o donaciji koje je provjerio nije sadržavala nikakvu potvrdu o tome da je donirana medicinska oprema financirana sredstvima Unije; podsjeća da korisnici financijskih sredstava Unije moraju jasno

objaviti činjenicu da je Unija financirala ili sufinancirala mjeru koju provode; prima na znanje odgovor Komisije da s Ujedinjenim narodima trenutačno razgovara o donošenju novih smjernica za komunikaciju i vidljivost kako bi se smanjio rizik od pogrešaka u pogledu usklađenosti s pravilima o vidljivosti;

155. izražava zabrinutost zbog toga što je Revizorski sud u okviru informatičke revizije komponente informacijskog sustava OPSYS za upravljanje pristupom i pravima korisnika koju je proveo utvrdio tri nedostatka: Glavna uprava za međunarodna partnerstva nije formalizirala postupak za dodjelu i ukidanje prava pristupa administratorima sustava i standardnim korisnicima; ii. u četiri slučaja standardni korisnici imali su veća prava pristupa nego što je to bilo potrebno za njihovo radno mjesto, što nije u skladu s IT standardima Komisije; i iii. Glavna uprava za međunarodna partnerstva nije upravljala svim administratorskim računima koji pripadaju osoblju drugih glavnih uprava; zabrinut je zbog toga što ti nedostaci povećavaju rizik od nedozvoljenog pristupa sustavu i neusklađenosti s pravilima i postupcima za provedbu projekata vanjskog djelovanja te ugrožavaju integritet procesâ i podataka u okviru tog sustava;

156. konstatira da je Komisija intenzivirala komunikaciju s međunarodnim organizacijama kako bi podigla razinu svijesti o tome da revizori s Revizorskog suda trebaju imati pun pristup dokumentima pri reviziji projekata koje financira Unija te također konstatira da je Komisija podržala inicijative za pronalaženje trajnih rješenja za probleme s pristupom dokumentima i njihovim čuvanjem; međutim, prima na znanje potvrdu Komisije da unatoč uloženim naporima i dalje postoje određena ograničenja u pogledu pristupa dokumentima zbog postojećih pravnih okvira provedbenih partnera, za koje se ne očekuje da će se u bliskoj budućnosti mijenjati;

157. apelira na Komisiju da poboljša pristup financiranju iz Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA) III koji se temelji na uvjetovanosti u pogledu vladavine prava kako bi taj instrument služio svojoj svrsi učinkovite pripreme zemalja pristupnica za ispunjavanje uvjeta za članstvo u Uniji; ponovno poziva Komisiju da provede preporuke iz tematskog izvješća Revizorskog suda 01/2022 kako bi se osigurala djelotvornost financijske pomoći Unije za potporu vladavini prava na zapadnom Balkanu, posebno izradom smjernica o primjeni odredaba o modulaciji i uvjetovanosti u okviru instrumenta IPA III;

158. naglašava da Unija ni pod kojim okolnostima ne bi trebala, izravno ili neizravno, financirati terorizam te stoga ne bi trebala pružati potporu nijednom tijelu povezanom s Hamasom ili bilo kojom drugom terorističkom ili ekstremističkom organizacijom; napominje da je u tu svrhu legitimno i nužno moći jasno poznavati i identificirati sve krajnje korisnike europske pomoći u trećim zemljama; ističe potrebu za strogim nadzorom nad raspodjelom i korištenjem pomoći kako bi

se zajamčilo da ne dolazi do zlouporabe sredstava;

159. sa žaljenjem napominje da je Europska komisija financirala Islamsko znanstveno i tehnološko sveučilište u Gaziantepu, koje je dokazano povezano s terorističkom organizacijom Hamas; poziva Komisiju da raskine sve veze s tim sveučilištem i drugim sveučilištima povezanima s terorističkim organizacijama;

160. apelira na Komisiju da u kontekstu pružanja povećane potpore i humanitarne pomoći palestinskom stanovništvu ujedno u potpunosti upotrijebi pouzdane partnere, kao što su Svjetska zdravstvena organizacija, Svjetski program za hranu, Unicef ili različite organizacije Crvenog polumjeseca; podsjeća da je važno da Komisija zajamči neovisne kontrole UNRWA-e koje provode vanjski stručnjaci, Revizorski sud i iskusni međunarodni partneri;

161. konstatira da Komisija posljednjih mjeseci surađuje s UNRWA-om kako bi poboljšala postupke neutralnosti i sustave kontrole u toj agenciji, u skladu s nalazima istraga Ureda UN-a za unutarnji nadzor (OIOS) o optužbama da je 19 članova osoblja te agencije sudjelovalo u napadu 7. listopada 2023., te kako bi pratila primjenu akcijskog plana koji je izradila UNRWA o provedbi preporuka neovisne skupine za preispitivanje pod vodstvom bivše francuske ministrice vanjskih poslova Colonne u pogledu jačanja kontrole i nadzora; konstatira da je Komisija ponovno procijenila odluku Unije o financiranju UNRWA-e za 2024. i da je razmjenom pisama između povjerenika Várhelyija i glavnog povjerenika UNRWA-e Lazzarinija u travnju 2024. Unija postigla dogovor o uvjetnoj pomoći Unije UNRWA-i, što je povezano s nizom ključnih etapa u vezi s trima područjima rada, uključujući provjeru osoblja UNRWA-e, reviziju u izvedbi Unije, kao i jačanje ureda Odjela za unutarnje istrage i etiku; napominje da je pomoć Unije nastavljena;

162. podsjeća da je nužno da Palestinska samouprava do sljedeće školske godine ukloni sve obrazovne materijale i sadržaje koji nisu u skladu sa standardima Unesco-a, posebno one koji sadrže antisemitizam kako je definiran klasifikacijom Međunarodnog saveza za sjećanje na holokaust, koju je Unija podržala, kao i one koji sadrže poticaje na nasilje, govor mržnje i veličanje terorizma; podsjeća na odredbe iz prethodnih rezolucija o razrješnici; naglašava da bi financijska potpora koju Unija pruža Palestinskoj samoupravi u području obrazovanja trebala biti uvjetovana time da se sadržaj udžbenika uskladi sa standardima Unesco-a, da se izbrišu svi antisemitski sadržaji i da se uklone primjeri kojima se potiče na mržnju i nasilje, kako je opetovano zatraženo u rezolucijama priloženima odlukama o razrješnici; podsjeća na zaključke izvješća Instituta Georg Eckert koje je financirala Unija, a u kojima je otkriven složen prikaz udžbenika; napominje da Unija ne financira palestinske udžbenike niti je za njih odgovorna UNRWA, koja svejedno preispituje sve izdane udžbenike kako bi se pozabavila eventualnim problematičnim

sadržajem; konstatira da će Komisija obavljati poman nadzor kako bi osigurala da se sredstva Unije ne dodjeljuju, ni izravno ni neizravno, za izradu takvih obrazovnih materijala, poučavanje s pomoću njih ili izlaganje palestinske djece takvim materijalima, što se odnosi i na sredstva koja pružaju organizacije UN-a;

163. prima na znanje da je Glavna uprava za europsku politiku susjedstva i pregovore o proširenju u svojem godišnjem izvješću o radu za 2023. potvrdio da su za projekte u Kijevu redovito obavljani posjeti, ali sigurnosna ograničenja smanjila su mogućnost praćenja na licu mjesta i posjete za projekte u drugim ukrajinskim regijama; također konstatira da su ograničenja u pogledu odgovarajućeg praćenja projekata u Ukrajini dovela do ponavljanja zadrške u godišnjem izvješću o radu Glavne uprave za europsku politiku susjedstva i pregovore o proširenju za 2023. i da se provode korektivne mjere, kao što je praćenje napretka u provedbi projekata na temelju pregleda dokumentacije, rješenja na daljinu i angažiranja pružatelja usluga;

164. pozdravlja činjenicu da OLAF nadležnim tijelima pruža ciljanu pomoć u borbi protiv prijevara i pruža potporu pristupanju Ukrajine Programu Unije za borbu protiv prijevara; primjećuje da su Okvirnim sporazumom o Instrumentu za Ukrajinu, koji je stupio na snagu u lipnju 2024., predviđeni pravno obvezujući aranžmani za upravljanje, kontrolu, nadzor, praćenje, evaluaciju, izvješćivanje i reviziju sredstava u okviru Instrumenta, kao i mjere za sprečavanje, istraživanje i ispravljanje nepravilnosti, prijevara, korupcije i sukoba interesa te odredbe o ulogama OLAF-a i EPPO-a; usto pozdravlja činjenicu da je u skladu s člankom 36. Uredbe o Instrumentu za Ukrajinu Komisija u lipnju 2024. osnovala Revizijski odbor čija je zadaća pomagati Komisiji u procjeni učinkovitosti ukrajinskih sustava upravljanja i kontrole u pogledu sredstava stavljenih na raspolaganje u okviru Instrumenta te u borbi protiv lošeg upravljanja financijskim sredstvima Unije u okviru Instrumenta za Ukrajinu; poziva Komisiju da redovito obavještava Europski parlament o aktivnostima i zaključcima Revizijskog odbora kako bi se osigurao odgovarajući parlamentarni nadzor;

165. sa zabrinutošću prima na znanje najnovija izvješća o nalazima nacrta revizijskog izvješća o Tajništvu Organizacije afričkih, karipskih i pacifičkih država (OAKPD) koje je platila Komisija, prema kojima postoje sumnje na prijevaru, neisplatu plaća i odgovornost za druge postupke; prima na znanje da je, u skladu s izvješćima, Komisija Tajništvu 2023. doprinijela iznosom od 3,7 milijuna EUR i da od ožujka 2024. pokušava vratiti 3,6 milijuna EUR; traži od Komisije da zajamči potpunu transparentnost i odgovornost, omogući pristup revizijskom izvješću i obavijesti zastupnike u Parlamentu o konkretnim koracima koji su poduzeti;

166. poziva Komisiju da u skladu s preporukama koje je Revizorski sud

iznio u svojem mišljenju 03/2024 u novi zakonodavni prijedlog VFO-a uvrsti preporuke iz Jamstva za vanjsko djelovanje kojima se dopunjuje Komisijina evaluacija, uključujući povećanu upotrebu mješovitog financiranja (bespovratna sredstva) u najmanje razvijenim zemljama, nestabilnim zemljama ili zemljama zahvaćenima sukobima te da surađuje s dionicima kao što je civilno društvo;

167. zabrinut je zbog dodjele sredstava Europskog fonda za održivi razvoj plus (EFOR+) u okviru nove fleksibilne omotnice „Potpora ulaganjima” u korist zemalja u kojima je lakše provesti ulaganja u okviru strategije Global Gateway nauštrb davanja prednosti najmanje razvijenim zemljama te nestabilnim zemljama pogođenima sukobima; poziva na izvještavanje o količini financijskih sredstava iz fonda EFOR+ dodijeljenih tim zemljama i ugovorenih s njima i na transparentnost o tome kako se kvota dodijeljena najmanje razvijenim zemljama u okviru višegodišnjih okvirnih programa zemalja poštuje u okviru dodjela za regionalne višegodišnje okvirne programe;

168. iako uviđa da je strategija Global Gateway usklađen odgovor Unije na globalne izazove, ponavlja da se djelovanja koja objedinjuju javna i privatna ulaganja uvijek moraju pridržavati pravnog okvira, kako je predviđen Uredbom o Instrumentu za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju, te Programa održivog razvoja do 2030. i voditi potrebama partnerskih zemalja koje se priopćavaju u okviru iskrenog i ravnopravnog dijaloga; izražava zabrinutost zbog nedosljednosti u vezi s programima Global Gateway; stoga poziva na veću transparentnost, demokratsku odgovornost te snažne mehanizme praćenja i evaluacije u inicijativama Global Gateway i Tim Europa; poziva na uspostavu centralizirane i javno dostupne platforme koja bi se redovito ažurirala i na kojoj bi se nalazili detaljni podaci o projektima u okviru strategije Global Gateway, uključujući njihove ciljeve, izvore financiranja, provedbene partnere i očekivane ishode;

Europski razvojni fond (ERF)

169. konstatira da je Revizorski sud, kako bi proveo reviziju pravilnosti prijenosa, ispitao uzorak od 140 transakcija koje predstavljaju puni raspon rashoda u okviru ERF-a; osim toga konstatira da je time bilo obuhvaćeno sljedeće: 31 transakcija povezana s Kriznim uzajamnim fondom Europske unije za Afriku, 87 transakcija koje je odobrilo 14 delegacija EU-a [14] i 19 plaćanja koja je odobrio središnji ured Komisije;

170. sa zabrinutošću konstatira da su od 140 ispitanih transakcija njih 62 (44,3 %) sadržavale pogreške, u usporedbi s 57 (40,7 %) koliko ih je

---

14 Angola, Benin, Côte d’Ivoire, Fidži, Gambija, Gana, Gvineja Bisau, Kenija, Madagaskar, Malavi, Mauricijus, Mozambik, Togo i Uganda.

bilo 2022. za isti broj transakcija; nadalje ističe da je Revizorski sud kvantificirao 52 pogreške (48 iz 2022.), na temelju kojih je procijenio da stopa pogreške za financijsku godinu 2023. iznosi 8,9 % (7,1 % tijekom 2022.);

171. sa zabrinutošću ističe da su se tri najčešće vrste pogrešaka u financijskoj godini 2023. odnosile na rashode koji nisu nastali (45 %, u odnosu na 51 % 2022.), na nepostojanje ključne popratne dokumentacije (31 %, u odnosu na 7 % 2022.) i na neprihvatljive rashode (23 %, u odnosu na 24 % 2022.);

172. prima na znanje odgovore Komisije na pisana pitanja povjerenicima Jutti Urpilainen i Oliveru Varhelyiju prema kojima je 2023. otprilike 45 % ukupnih pogrešaka posljedica poravnanja prekomjernih iznosa, prakse prema kojoj se rashodi koji nisu nastali uključuju u računovodstvenu dokumentaciju kao nastali rashodi te da su stoga te pogreške privremene jer nakon konačnih poravnanja više neće postojati; nadalje konstatira da je, kako bi se smanjile te privremene pogreške, Komisija od svojih partnera zatražila da revidiraju svoje predloške za izvješćivanje kako bi se omogućila lakša identifikacija nastalih rashoda te da je Glavna uprava za međunarodna partnerstva osnovala posebnu radnu skupinu za provjeru usklađenosti relevantnih organizacija s pomoću okvira za upravljanje rizicima; također napominje da Glavna uprava za međunarodna partnerstva trenutačno revidira svoju strategiju kontrole, čiji je cilj i utvrditi kako se mogu pojačati *ex ante* kontrole te poboljšati izvješćivanje organizacija koje se ocjenjuju na temelju stupova Komisiji; poziva Komisiju da tijelo nadležno za davanje razrješnice obavještava o učincima tih mjera;

173. primjećuje da očekivani ishodi tekuće revizije strategije kontrole koju provodi DG INTPA uključuju jačanje smjernica o financijskom izvješćivanju i o pojačanim *ex ante* kontrolama kako bi se spriječile pogreške, među ostalim u pogledu poravnanja prekomjernih iznosa; poziva Komisiju da tijelo nadležno za davanje razrješnice obavijesti o mjerama ispravljanja poduzetima nakon okončanja te revizije;

174. zabrinut je da su, kao i prethodnih godina, neke međunarodne organizacije pružile samo ograničen pristup svojim dokumentima (npr. u formatu samo za čitanje), što je Revizorskom sudu otežalo planiranje, provedbu i kontrolu kvalitete revizije i prouzročilo kašnjenja; napominje da se o pitanjima revizije i kontrole raspravljalo s institucijama UN-a u nekoliko navrata, među ostalim u kontekstu zajedničkih sastanaka skupine za tehničke reference i relevantne radne skupine EU-a i UN-a za financijski i administrativni okvirni sporazum; nadalje napominje da Komisija surađuje s relevantnim međunarodnim organizacijama te da je s njima pojačala komunikaciju u pogledu pristupa Revizorskog suda dokumentima; kao i prethodnih godina, potiče Komisiju da poveća te napore;

175. ističe da, u skladu s procjenom Revizorskog suda, studija o stopi preostale pogreške nije postupak izražavanja jamstva ni revizija, već se njezina izrada temelji na metodologiji i priručniku stope preostale pogreške koje je pripremila Glavna uprava za međunarodna partnerstva; primjećuje da Glavna uprava za međunarodna partnerstva pojašnjava da bi studija o stopi preostale pogreške trebala biti ključni pokazatelj procijenjenog financijskog učinka preostalih pogrešaka, tj. njome se mjeri dobro funkcioniranje sustava unutarnje kontrole i stoga pokazuje korektivni kapacitet Komisije; ističe da je Revizorski sud, kao i prethodnih godina, utvrdio određena ograničenja u toj studiji; nadalje prima na znanje mišljenje Revizorskog suda, kao i prethodnih godina, da metodologija za izračun stope preostale pogreške omogućuje izvođaču da se u potpunosti oslanja na rezultate kontrola Glavne uprave za međunarodna partnerstva te da je oslanjanje na rad drugih revizora u suprotnosti sa svrhom studije o stopi preostale pogreške; ističe zaključak Revizorskog suda da u slučajevima u kojima su takve prethodne provjere provedene na temelju financijskog i administrativnog okvirnog sporazuma između Europske komisije i Ujedinjenih naroda izvođač nije uvijek u mogućnosti provoditi dodatno dokazno ispitivanje jer se financijskim i administrativnim okvirnim sporazumom ograničavaju prava Komisije na provjeru; ističe odgovor Komisije u kojemu su priznata ograničenja u pogledu kontrola utvrđenih financijskim i administrativnim okvirnim sporazumom; potiče Komisiju da pronađe rješenja na temelju kojih bi se to pitanje riješilo;

176. podsjeća da su u okviru europskih razvojnih fondova osnovana dva uzajamna fonda EU-a; podsjeća da je Uzajamni fond EU-a za Afriku mobilizirao više od 5 milijardi EUR, od čega 88 % doprinosa (4,4 milijarde EUR) iz ERF-a i proračuna Unije; žali zbog toga što, unatoč nekoliko zahtjeva Parlamenta, postupak upravljanja tim sredstvima i njihove dodjele i dalje nije dovoljno transparentan; zabrinut je zbog nalaza Revizorskog suda iz njegova tematskog izvješća 17/2024 „Uzajamni fond EU-a za Afriku: Unatoč primjeni novih pristupa i dalje se ne pruža usmjerena potpora”; napominje da, unatoč inovativnom pristupu utvrđivanju rizika za ljudska prava u teškom okruženju, ti rizici nisu sveobuhvatno riješeni i da je Revizorski sud utvrdio da procjena potencijalnih rizika za ljudska prava nije bila sveobuhvatna; podsjeća da Komisija, prema navodima Revizorskog suda, ne uspijeva utvrditi najučinkovitije i najdjelotvornije pristupe za ograničavanje nezakonitih migracija i prisilnog raseljavanja u Africi i izvijestiti o njima; žali zbog novog sustava za praćenje koji objedinjuje informacije iz svih projekata u okviru Uzajamnog fonda EU-a, ali bilježi probleme s točnošću podataka; napominje da će se Uzajamni fond Unije za Afriku postupno ukinuti 2025.;

Preporuke

177. poziva Komisiju da djeluje u skladu s preporukama Revizorskog suda:

i. kad je riječ o sustavu aplikacija OPSYS, da formalizira i poboljša postupak za dodjelu i oduzimanje prava pristupa administratorima sustava i standardnim korisnicima, poboljša kvalitetu novog softvera i dodijeli resurse potrebne za poboljšanje zrelosti i otpornosti tog sustava;

ii. da pojača smjernice i kontrole kako bi se osiguralo da organizacije koje provode ugovore u okviru neizravnog upravljanja, uključujući međunarodne organizacije, međunarodne financijske institucije i državne agencije, poštuju pravila o vidljivosti;

iii. da nastavi pojačavati svoju komunikaciju s međunarodnim organizacijama kako bi se Revizorskom sudu omogućio potpun, neograničen i pravodoban pristup dokumentima koji su potrebni za obavljanje njegove zadaće u skladu s UFEU-om, i to ne samo u formatu koji omogućuje samo čitanje;

iv. da uspostavi odgovarajuće mjere *ex ante* i *ex post* kontrole u nestabilnim zonama ili zonama sukoba kako bi se osigurali odgovarajuća kontrola trošenja sredstava Unije i načini za povrat sredstava Unije;

v. da poduzme mjere za poboljšanje sustava kontrole za poravnanje pretfinanciranja isplaćenog međunarodnim organizacijama;

vi. pojača *ex ante* kontrole prije prihvaćanja rashoda;

178. nadalje, poziva Komisiju da:

i. s pomoću svih dostupnih mehanizama strogo prati i surađuje s UNRWA-om kako bi se osigurala provedba svih dogovorenih mjera kako bi se zajamčilo da UNRWA u potpunosti djeluje u skladu s humanitarnim načelima i neutralnosti, među ostalim u predstojećoj zajedničkoj izjavi EU-a i UNRWA-e i predstojećim odlukama o financiranju za uvjetovanu pomoć Unije;

ii. osigura da se u svim ugovorima koji uključuju sredstva Unije u potpunosti poštuje primjenjivo zakonodavstvo Unije, što obuhvaća odgovornost, transparentnost i dobro financijsko upravljanje, te da to uključuje provjeru da nitko od podizvođača, fizičkih osoba, sudionika radionica i/ili osposobljavanja ili primatelja financijske potpore trećim stranama ne podliježe mjerama ograničavanja Unije ili da je uključen u financiranje terorizma ili terorističkih djela te drugih činova mržnje i poticanja na mržnju;

iii. poveća usmjerenost na geografska područja i korisnike na temelju dokaza i poboljša točnost izvješća o postignućima

budućih razvojnih mjera, među ostalim putem Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa;

Europska javna uprava

179. konstatira da je Komisija izravno odgovorna za izvršenje 59,1 % ukupnog administrativnog proračuna Unije, što odgovara iznosu od 7,2 milijarde EUR; nadalje konstatira da se 70 % administrativnih rashoda odnosi na ljudske resurse, uključujući mirovine, dok se preostalim dijelom pokrivaju rashodi koji se odnose na zgrade, opremu, energiju, komunikacije i informacijsku tehnologiju; sa zadovoljstvom prima na znanje da je Revizorski sud za 2023. zaključio da je to rashodovno područje niskorizično;

180. konstatira da su tijekom 2023. 2 152 javna službenika napustila Komisiju, ponajprije radi umirovljenja, zbog ostavke ili isteka njihovih ugovora; konstatira da to predstavlja relativno veliku fluktuaciju osoblja, što bi Komisiji trebalo pružiti dovoljno mogućnosti za rješavanje trajnih neravnoteža u geografskoj zastupljenosti diljem službi;

181. potiče Komisiju da zajedno s Uredom Europskih zajednica za odabir osoblja osigura što bržu uspostavu potrebnih tehničkih sustava i ubrzanje postupaka kako bi se Komisija i druge institucije Unije mogle osloniti na EPSO za odabir visokokvalificiranih i visokomotiviranih kandidata za sve vrste radnih mjesta u institucijama;

182. cijeni činjenicu da se zastupljenost žena na rukovodećim položajima povećala s 46,1 % u prosincu 2022. na 47,8 % u prosincu 2023.; potiče Komisiju da nastavi biti usredotočena na osiguravanje i održavanje rodne ravnoteže na svim razinama upravljanja;

183. sa zadovoljstvom primjećuje da je Komisija implementirala politike za poboljšanje ravnoteže između poslovnog i privatnog života i dobrobiti osoblja, uključujući pravo na isključivanje; istodobno pohvaljuje donošenje nove odluke o sprečavanju i borbi protiv uznemiravanja, kojom se uspostavlja funkcija glavnog povjerljivog savjetnika kao ključne osobe u borbi protiv uznemiravanja; naglašava potrebu da se za tu funkciju osiguraju odgovarajuća sredstva za učinkovito obavljanje višestrukih zahtjevnih zadaća;

184. prima na znanje napredak Komisije u pogledu internalizacije osoblja jaslica i vrtića;

185. sa zadovoljstvom primjećuje da je Komisija objavila ažurirane verzije smjernica o etičkim standardima za sudjelovanje članova Europske komisije u izbornoj kampanji za Europski parlament i smjernica za sudjelovanje članova Komisije u izbornim kampanjama na razini država članica; nadalje pohvaljuje činjenicu da je Komisija u ožujku

2023. donijela prijeko potrebna stroža pravila o službenim putovanjima i troškovima koje plaćaju treće strane;

186. ističe da je potrebno osigurati da sve institucije Unije u Luxembourgu mogu privući osoblje na sve vrste radnih mjesta i karijera; primjećuje da, posebno za službenike u nižim platnim razredima, Luxembourg može biti manje privlačna opcija zbog troškova života; konstatira da je dogovorom o proračunu za 2025. poduzet prvi korak uspostavom posebne naknade za stanovanje za osoblje u nižim platnim razredima koje radi u institucijama Unije u Luxembourgu;

187. konstatira da Komisija ima ambiciozan plan da se, u odnosu na 2020., do 2030. ukupan uredski prostor Komisije smanji za 25 %, a broj zgrada za 50 %; konstatira da je, ukupno gledano, smanjenje ukupnog prostora 2023. dosegnulo nešto više od 83 000 m², što je smanjenje od 11 %; pozdravlja činjenicu da je taj cilj važan element u postizanju ugljične neutralnosti Komisije i smanjenju administrativnih troškova; naglašava da je važno da se smanjenje broja zgrada i uredskih prostora te posljedično uvođenje zajedničkih radnih prostora i druge bitne administrativne promjene odvijaju u bliskoj suradnji s osobljem;

188. zabrinut je zbog ozbiljnih kašnjenja, uključujući kašnjenja do šest mjeseci, s kojima se suočavaju javni službenici u institucijama u pogledu nadoknade troškova zdravstvene zaštite u okviru sustava zdravstvenog osiguranja institucija; zabrinut je i zbog neodgovarajućeg postupanja prema javnim službenicima i zastupnicima u Europskom parlamentu s autoimunim bolestima, neurološkim poremećajima, kroničnom opstruktivnom plućnom bolesti, dugotrajnim COVID-om, nedijagnosticiranim i rijetkim bolestima od strane sustava zdravstvenog osiguranja institucija; napominje da se pacijentima s tim simptomima često ne nadoknađuju troškovi dijagnostičkih testova;

189. konstatira da je Ombudsman 2023. pokrenuo 398 istraga koje se odnose na Komisiju; nadalje konstatira da je Komisija 2023. zaprimila 187 konačnih odluka bez primjedbi i 17 odluka o nepravilnostima u postupanju; sa zabrinutošću primjećuje da Ombudsman prima brojne pritužbe građana zbog velikih kašnjenja u dobivanju pristupa traženim dokumentima od Komisije i potiče Komisiju da nastoji ubrzati obradu tih zahtjeva i dodatno smanjiti broj odluka o nepravilnostima u postupanju i da uspostavi jasna pravila o pristupu svim vrstama pisanih tekstova, bez obzira na to je li riječ o onima na papiru, u e-porukama, tekstualnim porukama ili u bilo kojem drugom obliku komunikacije, što je dio administrativnog postupka povezanog s politikama ili odlukama Komisije; napominje da je od devet istraga povezanih s Komisijom koje je OLAF zaključio 2023. sedam zaključeno s preporukama; poziva Komisiju da osigura transparentnost i odgovornost u daljnjem postupanju u vezi s tim

slučajevima;

190. izražava duboku zabrinutost zbog navoda o korupciji povezanih s Komisijom; istodobno žali zbog optužbi o dužnosnicima Komisije koji su navodno prihvatili darove iz zemlje s kojom je Unija pregovarala o sporazumu; naglašava potrebu za jasnim i sustavnim pristupom kako bi se osiguralo da se svi predmeti OLAF-a koji uključuju relevantna potencijalna kaznena djela odmah upute EPPO-u i nadležnim nacionalnim tijelima; poziva Komisiju da ojača relevantna pravila i postupke kako bi se osiguralo da se svi slučajevi obrađuju na strog, ispravan i učinkovit način;

191. napominje da je posljednjih godina samo vrlo mali broj slučajeva psihološkog i seksualnog uznemiravanja priznat kao takav i izražava zabrinutost zbog toga što bi to moglo upućivati na institucijske nedostatke u Komisiji s obzirom na znatan broj zaposlenika institucije;

192. izražava duboku zabrinutost zbog izvješća o istrazi koja je u tijeku, a koja uključuje bivšeg povjerenika Komisije za pravosuđe, koji je tijekom svojeg mandata navodno sudjelovao u aktivnostima pranja novca koje su uključivale sredstva nepoznatog podrijetla; poziva Komisiju da u potpunosti surađuje s belgijskim vlastima i da hitno razjasni jesu li te aktivnosti na bilo koji način bile povezane s njegovim službenim dužnostima u Komisiji;

193. poziva Komisiju da da prednost stalnom osoblju pred vanjskim konzultantima i ugovornim osobljem kako bi se zajamčili visokokvalitetni radni uvjeti i spriječio gubitak znanja i iskustva; poziva na fleksibilnost kako bi se glavnim upravama s visokim postotkom upućenih nacionalnih stručnjaka u planu radnih mjesta omogućilo da radna mjesta upućenih nacionalnih stručnjaka pretvore u radna mjesta za privremene djelatnike da bi se osiguralo bolje zadržavanje stručnog osoblja, operativna funkcionalnost i kontinuitet poslovanja; nadalje ustraje u tome da se izbjegne eksternalizacija zadaća konzultantskim društvima kada se dostupno znanje i iskustvo može pronaći interno;

194. primjećuje da Komisija posljednjih godina sve više eksternalizira procjene učinka vanjskim poduzećima, što izaziva zabrinutost zbog mogućih sukoba interesa; poziva Komisiju da postroži odredbe za sprečavanje mogućih sukoba interesa i pruži bolje smjernice osoblju koje vodi postupke javne nabave za ugovore o uslugama povezanima s politikom;

195. žali zbog navodne špijunaže koju je mađarska vlada organizirala protiv osoblja OLAF-a tijekom istražne misije; poziva na brzu uspostavu snažnih zaštitnih mjera kako bi se zaštitilo institucionalno osoblje Unije na misiji u državama članicama i spriječila svaka kršenja;

196. pozdravlja stupanje na snagu Uredbe (EU) 2023/2841 Europskog parlamenta i Vijeća[15]; prima na znanje ulaganja u kibernetičku sigurnost, uključujući 30 milijuna EUR dodijeljenih za poboljšanje digitalne sigurnosti u Komisiji; poziva Komisiju da uloži maksimalne napore u daljnji razvoj kulture kibernetičke sigurnosti promicanjem osposobljavanja i osviještenosti unutar institucije EU-a; ističe važnost kontinuiranih adekvatnih ulaganja u kibernetičku sigurnost kako bi se ostvario dugoročni okvirni cilj od najmanje 10 % ukupnih rashoda za informacijsku tehnologiju;

197. ponovno izražava zabrinutost zbog toga što još uvijek nije na odgovarajući način riješeno pitanje znatnog rizika za sigurnost i zaštitu registra i operativnog mehanizma sustava Unije za trgovanje emisijskim jedinicama stakleničkih plinova od kibernetičkih napada; ističe da se to pitanje ističe u godišnjim izvješćima o radu od 2010., uz zadrške izražene u svakom izvješću; napominje da je taj razlog za zabrinutost ponovno istaknut u godišnjem izvješću o radu Glavne uprave za klimatsku politiku za 2023., čime se dodatno naglašava činjenica da se sigurnost sustava i dalje ne postavlja kao prioritet;

Europske škole

198. konstatira da je ukupni proračun europskih škola za 2023. iznosio 417,5 milijuna EUR i da je prvenstveno financiran sredstvima Komisije, drugih institucija Unije i država članica te naknadama koje plaćaju roditelji; nadalje konstatira da je gotovo 80 % proračuna potrošeno na troškove osoblja;

199. sa zadovoljstvom prima na znanje da Revizorski sud može zaključiti da ništa ne upućuje na to da konsolidirana računovodstvena dokumentacija za 2023. nije u svim značajnim aspektima pripremljena u skladu s međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor;

200. primjećuje da je Revizorski sud utvrdio neke sustavne ili opetovane nedostatke u plaćanjima i povezanim postupcima u području ljudskih resursa i javne nabave, uključujući nedovoljnu provjeru popratnih dokaza koji utječu na pravilnost nekih postupaka i plaćanja u području ljudskih resursa;

201. posebno, poziva Komisiju da:

    i. osigura da se institucije Unije mogu osloniti na EPSO kako bi učinkovito organizirale i dovršile postupke odabira i druge

---

15 Uredba (EU, Euratom) 2023/2841 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2023. o utvrđivanju mjera za visoku zajedničku razinu kibernetičke sigurnosti u institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije (SL L, 2023/2841, 18.12.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2841/oj).

postupke povezane s osobljem, kako bi se institucijama Unije pružilo dovoljno visokokvalificiranih i visokomotiviranih kandidata za otvorena radna mjesta;

ii. istraži sve mogućnosti za ispravljanje znatne geografske i rodne neravnoteže u različitim kategorijama osoblja;

iii. nastavi raditi na mjerama kojima će se osigurati da institucije Unije sa sjedištem u Luksemburgu mogu nastaviti privlačiti visokokvalificirano osoblje za sve vrste profila radnih mjesta;

iv. osigura da se uvođenje zajedničkih radnih prostora i druge bitne administrativne promjene odvijaju u bliskoj suradnji s osobljem;

v. stavi na raspolaganje više osoblja za obradu zahtjeva za povrat troškova u okviru sustava zdravstvenog osiguranja, poboljša osposobljavanje osoblja i uspostavi bolji informatički softver radi brže obrade zahtjeva;

vi. djeluje kao uzor, posebno kad je riječ o bolestima koje se ne mogu svrstati u klasične skupine i o rijetkim bolestima; potiče Komisiju da proširi svoje tehničko znanje i postupanje s tim slučajevima; potiče Komisiju da proširi katalog testova za koje se može dobiti povrat troškova kako bi uključivao širi raspon laboratorijskih testova i druge dijagnostičke postupke i pretrage te liječenja; apelira na Komisiju da to učini brzo;

vii. osigura brzo uvođenje snažnih zaštitnih mehanizama za institucionalno osoblje Unije na misiji u državama članicama i trećim zemljama kako bi se zaštitila njihova prava;

viii. pruži potporu europskim školama kako bi one što brže provele preporuke Revizorskog suda iz prethodnih godina i preporuku iz izvješća za financijsku godinu 2023. u kojoj se od škola traži da vrše sustavne provjere popratnih dokaza o naknadama isplaćenima upućenom osoblju;

ix. pripremi izvješće u kojem će analizirati razloge zbog kojih je velika većina pritužbi zbog uznemiravanja (zahtjevi za pomoć) u Komisiji odbačena, većinom bez pokretanja administrativne istrage, te u kojem će preporučiti kako se može riješiti takva disfunkcionalnost službenog postupka;

x. osigura da od 2025. nakon zahtjeva za pomoć u slučajevima uznemiravanja Ured za istrage i stegovne postupke (IDOC) ili OLAF provedu odgovarajuću administrativnu istragu kako bi se osiguralo da se uznemiravatelji pozovu na odgovornost i sankcioniraju razmjerno svojim prijestupima;

POGLAVLJE II. Mehanizam za oporavak i otpornost

Opće napomene

202. konstatira da je 2023. revidirano 27 planova za oporavak i otpornost te da su te revizije utjecale na tempo provedbe postojećih planova, što je dovelo do kašnjenja; istodobno napominje da se politički prioriteti u državama članicama mogu promijeniti; konstatira da su povećane cijene energije, visoka inflacija i poremećaji u lancu opskrbe uzrokovani ničim izazvanom ruskom ratnom agresijom na Ukrajinu, a u nekim slučajevima i prirodnim katastrofama, doprinijeli potrebi za revizijom planova za oporavak i otpornost; ističe da su se kašnjenja uzrokovana revizijama planova za oporavak i otpornost bila povrh već postojećih kašnjenja, što je vidljivo iz znatnih razlika između predviđenog rasporeda zahtjeva za plaćanje i stvarnog prijenosa tih zahtjeva od strane država članica Komisiji; i dalje je zabrinut zbog rizika od nedovoljne provedbe i neostvarivanja ključnih etapa i ciljnih vrijednosti dogovorenih u planovima za oporavak i otpornost; naglašava da je potrebno poboljšati mehanizme praćenja kako bi se osiguralo da kašnjenja nemaju nerazmjeran utjecaj na ključne projekte;

203. napominje da bi trebala postojati jasna tematska veza između reformi i ulaganja te da bi u određenim slučajevima moglo doći do dugog kašnjenja između izrade nacionalnih planova oporavka i ostvarenja ključnih etapa i ciljeva; žali zbog činjenice da struktura Mehanizma za oporavak i otpornost ne omogućuje dovoljnu fleksibilnost za brz odgovor na nove krize;

204. s dubokom zabrinutošću skreće pozornost na izjavu predsjednika Revizorskog suda, u kojoj se tvrdi da otprilike polovina isplata iz Mehanizma za oporavak i otpornost nije dospjela do realnoga gospodarstva te postavlja pitanje je li druga polovina možda upotrijebljena kako bi se nadomjestili stalni proračunski rashodi ili kako bi države članice ostvarile dobit od povećanih kamatnih stopa;

205. podsjeća da je Mehanizam za oporavak i otpornost privremeni instrument za oporavak koji se temelji na uspješnosti, tj. da su plaćanja povezana sa zadovoljavajućim ostvarenjem ključnih etapa i ciljnih vrijednosti povezanih s reformama i ulaganjima iz nacionalnih planova za oporavak i otpornost; naglašava da se učinkovitost Mehanizma za oporavak i otpornost mora ocjenjivati ne samo u pogledu isplate, već i u pogledu njegove sposobnosti da ostvari konkretna, dugoročna poboljšanja posljedica pandemije; podsjeća da u Uredbi o Mehanizmu za oporavak i otpornost ne postoji definicija „zadovoljavajućeg ostvarivanja ključnih etapa i ciljnih vrijednosti”; podsjeća da bi se svakim nacionalnim planom trebali učinkovito rješavati svi ili znatan dio izazova utvrđenih u europskom semestru, posebno preporuke po državama članicama koje je donijelo Vijeće;

pozdravlja činjenicu da se zahvaljujući Uredbi o Mehanizmu za oporavak i otpornost postotak preporuka po državama članicama u kojima je postignut napredak od 2021. do 2023. povećao za 17 %;

206. konstatira da je Komisija 2023. isplatila ukupno 75 milijardi EUR i dodatna plaćanja pretfinanciranja u iznosu od 7,1 milijarde EUR, čime su ukupne isplate do kraja 2023. dosegnule 220,8 milijardi EUR, od čega 141,6 milijardi EUR čine bespovratna sredstva (40 % od ukupno 357 milijardi EUR za bespovratna sredstva iz omotnice Mehanizma za oporavak i otpornost), a 79,2 milijarde EUR zajmovi (27 % od ukupno 291 milijarde EUR za zajmove u okviru omotnice Mehanizma za oporavak i otpornost); traži da se uvedu zahtjevi za detaljno izvješćivanje o načinu na koji države članice dodjeljuju sredstva, sprečavaju zamjenu stalnih proračunskih rashoda i osiguravaju da sredstva dođu do planiranih korisnika;

Opažanja Revizorskog suda

207. napominje da je Revizorski sud iznio uvjetno mišljenje o zakonitosti i pravilnosti rashoda Mehanizma za oporavak i otpornost u 2023.; zabrinut je zbog toga što je Revizorski sud zaključio da su u sedam od 23 plaćanja u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost u 2023. pronađeni kvantitativni nalazi i da su u šest plaćanja postojale značajne pogreške; prima na znanje da Revizorski sud, osim navedenih problema, rashode Mehanizma za oporavak i otpornost prihvaćene u računovodstvenoj dokumentaciji za godinu koja je završila 31. prosinca 2022. smatra zakonitim i pravilnim u svim značajnim aspektima; napominje da se model potrošnje u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost oslanja na procjene ključnih etapa i ciljnih vrijednosti koje provodi Komisija; napominje da je Revizorski sud 2023. provjerio 452 ključne etape i ciljne vrijednosti uključene u 23 isplate bespovratnih sredstava i da ne navodi stopu pogreške zbog modela potrošnje u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost, nego procjenjuje da je minimalni financijski učinak njegovih nalaza ispod, ali blizu praga značajnosti; uvjeren je da bi države članice trebale snositi odgovornost za pogreške otkrivene u razdoblju nakon isplata;

208. izražava duboku zabrinutost zbog toga što Revizorski sud nije mogao provjeriti stvarni financijski učinak pogrešnih ili neprihvatljivih plaćanja u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost zbog inherentnih ograničenja modela procjene ključnih etapa i ciljnih vrijednosti; poziva Komisiju da razvije transparentniju metodologiju za praćenje pogrešaka kako bi se spriječila pogrešna raspodjela i neučinkovitost;

209. napominje da je Revizorski sud proveo reviziju 325 od 542 ključne etape i 127 od 135 ciljnih vrijednosti uključenih u zahtjeve za plaćanje za bespovratna sredstva za 2023.; žali što Revizorski sud smatra da je njih 16 imalo nepravilnosti (2,4 % ukupnog broja);

zabrinut je zbog toga što Revizorski sud smatra da za sedam ključnih etapa i ciljnih vrijednosti u šest plaćanja nisu na zadovoljavajući način ispunjeni zahtjevi i da je Komisija bez obzira na to izvršila ta plaćanja; napominje da se zaključci Revizorskog suda temelje na opsežnim revizijskim aktivnostima i žali zbog toga što Komisija osporava neke od zaključaka Revizorskog suda; napominje da se sva plaćanja u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost ocjenjuju u odnosu na okvir koji je priopćila i primijenila Komisija, koja za svako plaćanje uzima u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora i nadzor koji provode stručnjaci iz država članica u okviru postupka odbora; traži od Komisije da osigura da sva sporna plaćanja povezana s nezadovoljavajućim ostvarivanjem ključnih etapa i ciljnih vrijednosti prođu neovisnu vanjsku reviziju kako bi se ojačalo povjerenje javnosti u taj proces; preporučuje uvođenje sustava za praćenje isplata i rashoda u stvarnom vremenu kako bi se spriječile pogrešne dodjele u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost i VFO-a;

210. s posebnom zabrinutošću primjećuje da je Revizorski sud u devet potencijalnih slučajeva utvrdio neprihvatljive ključne etape i ciljne vrijednosti vezano uz postojeće projekte koji su ili započeli prije razdoblja prihvatljivosti ili su bili zamjena za stalne nacionalne proračunske rashode; žali zbog nedostatka jasnoće u Uredbi o Mehanizmu za oporavak i otpornost te se ne slaže s tumačenjem Komisije da se razdoblje prihvatljivosti odnosi samo na datum početka radova na određenom projektu, a ne na početak pripremne faze ili faze projekcije; žali zbog toga što je takvo stajalište dovelo do toga da se mjere planirane prije razdoblja prihvatljivosti Mehanizma za oporavak i otpornost uključuju u planove za oporavak i otpornost, te potvrđuje da svaka mjera mora poštovati područje primjene, ciljeve i uvjete prihvatljivosti utvrđene u Uredbi o Mehanizmu za oporavak i otpornost; poziva Komisiju da uvede strože mehanizme provjere kako bi se spriječilo uključivanje postojećih projekata koji ne pružaju dodanu vrijednost u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost;

211. podsjeća da se sredstva Mehanizma za oporavak i otpornost ne smiju upotrebljavati kao zamjena za stalne proračunske rashode, osim u propisno opravdanim slučajevima; zabrinut je zbog nalaza Revizorskog suda da neke ključne etape i ciljne vrijednosti, koje su poslužile kao zamjena za stalne nacionalne proračunske rashode, nisu bile primjereno opravdane u planovima za oporavak i otpornost;

212. sa zabrinutošću prima na znanje nalaz Revizorskog suda da bi se zaduživanje u okviru instrumenta NGEU do 2026. moglo više nego udvostručiti, dok se većina otplate odgađa za buduće VFO-ove; podsjeća da otplata zaduživanja u okviru instrumenta NGEU mora započeti prije kraja 2027. ako neiskorištena odobrena sredstva ostanu dostupna u proračunskoj liniji za pokrivanje troškova financiranja iz instrumenta NGEU i mora biti završena najkasnije do

2058.; konstatira da se na kraju 2023. očekuje se da će izloženost proračuna Unije rasti tijekom 2024. i 2025., uglavnom zbog novih zajmova u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost; izražava zabrinutost zbog toga što bi zbog mogućih promjena tržišnih uvjeta mogli nastati veći troškovi zaduživanja, koje će za dug u okviru instrumenta NGEU povezan s bespovratnim sredstvima morati snositi proračun Unije; zabrinut je zbog tog što još uvijek nema plana otplate zajedničkog duga NGEU-a te zbog daljnjeg rasta duga Unije, pri čemu se velik dio tog povećanja pripisuje privremenom instrumentu za oporavak NGEU-u; zabrinut je zbog toga što će povećani dug i povezani veći troškovi kamata imati dugoročne posljedice na fiskalnu stabilnost Unije, što bi moglo dovesti do većeg financijskog opterećenja i smanjenog kapaciteta za odgovor na buduće izazove ili za ulaganje u ključna strateška područja;

213. prima na znanje nalaz Revizorskog suda da su plaćanja iz Mehanizma za oporavak i otpornost 2023. bila niža od očekivanih; naglašava da je Revizorski sud kritizirao sporu isplatu i apsorpciju sredstava Mehanizma za oporavak i otpornost; zabrinut je zbog nalaza Revizorskog suda u tematskom izvješću 13/2024 da je apsorpcija sredstava Mehanizma za oporavak i otpornost napredovala uz određena kašnjenja, da države članice možda neće moći do kraja razdoblja provedbe Mehanizma za oporavak i otpornost dovršiti sve mjere za koje je znatan udio sredstava već isplaćen te da je druga polovina razdoblja provedbe Mehanizma za oporavak i otpornost zahtjevnija zbog povećanja broja ključnih etapa i ciljnih vrijednosti, prelaska s reformi na ulaganja i naprednije faze provedbe te zbog visokog udjela mjera koje treba dovršiti u posljednjoj godini;

214. s druge strane, konstatira da je, prema Komisiji, ostvarenje ključnih etapa i ciljnih vrijednosti uglavnom na dobrom putu jer je do 31. kolovoza 2024. državama članicama bilo isplaćeno više od 40 % dostupnih sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost, pri čemu je isplata bespovratnih sredstava dosegnula 48 %, dok su zajmovi neznatno premašili 30 %; konstatira da se od druge polovine 2023. ubrzao i ritam zahtjeva za plaćanje jer je revizija planova za oporavak i otpornost povezana s uvođenjem poglavlja o planu REPowerEU dovršena 2023.;

215. prima na znanje nalaze Revizorskog suda iz tematskog izvješća 13/2024 prema kojima su dodatni razlozi za sporu apsorpciju uključivali mjere koje nisu primjerene vremenskom okviru Mehanizma za oporavak i otpornost te podcjenjivanje vremena potrebnog za njihovu provedbu (zbog pravila o javnoj nabavi i državnim potporama); kao i nesigurnosti u pogledu provedbenih pravila i načina na koji bi se ona trebala primjenjivati, uključujući nedostatak smjernica o načelu „ne nanosi bitnu štetu” te kako se na njega obvezati;

216. izražava snažnu zabrinutost zbog opažanja Revizorskog suda koje

upućuje na postojane nedostatke u provedbi sustava kontrole u državama članicama jer se time stvara rizik za dostupnost cjelovitih i točnih podataka povezanih sa zahtjevima za plaćanje te za pristup tim zahtjevima za potrebe kontrole, kao i za i djelotvorno funkcioniranje sustava kontrole u državama članicama u svrhu zaštite financijskih interesa Unije; podsjeća da, prema Uredbi o Mehanizmu za oporavak i otpornost, sustavi kontrole u državama članicama imaju ključnu ulogu u jamčenju djelotvorne zaštite financijskih interesa EU-a; potiče Komisiju da, kad god je to potrebno, brzo poduzme odlučne mjere, uključujući nametanje financijskog ispravka, te da u potpunosti iskoristi odredbe Uredbe o Mehanizmu za oporavak i otpornost ako u sustavima kontrole država članica i dalje bude nedostataka;

217. izražava zabrinutost zbog nalaza Revizorskog suda u tematskom izvješću 22/2024 naslovljenom „Dvostruko financiranje iz proračuna EU-a: U sustavima kontrole nedostaju ključni elementi za ublažavanje povećanog rizika uzrokovanog modelom financiranja koje nije povezano s troškovima primijenjenim na Mehanizam za oporavak i otpornost”; ističe da države članice mogu predložiti takozvane „mjere bez troškova”, tj. mjere za koje se procjenjuje da nemaju troškove koje bi se financiralo iz Mehanizma za oporavak i otpornost i za koje se uopće ne provjerava dvostruko financiranje jer Komisija smatra da su mjere za koje se ne primaju sredstva iz Mehanizma za oporavak i otpornost iz te perspektive nerizične; sa zabrinutošću prima na znanje i nalaze Revizorskog suda da iz perspektive država članica činjenica da je uključeno više slojeva upravljanja, uključujući nacionalnu, regionalnu ili općinsku razinu, koordinaciju i nadzor čine vrlo zahtjevnima; zabrinut je zbog toga što kod provjera i. postoje problemi povezani s vrlo složenim okruženjem s različitim informatičkim alatima koji često nisu interoperabilni, dok se podaci često bilježe na nestandardiziran način, zbog čega su ručne unakrsne provjere među bazama podataka jedini mogući način za provjeru dvostrukog financiranja i ii. sustavi kontrole država članica u velikoj se mjeri oslanjaju na osobne izjave primatelja sredstava Unije; primjećuje, međutim, da Revizorski sud nije pronašao nijedan slučaj dvostrukog financiranja;

218. prima na znanje opažanje Komisije da je, u skladu s Uredbom o Mehanizmu za oporavak i otpornost, „dvostruko financiranje” izričito povezano s proračunskim troškovima i da stoga ne može postojati ako država članica nije dostavila procjenu troškova povezanih s određenom mjerom u okviru svojeg nacionalnog plana; napominje da Komisija ističe da reforme bez nastalih troškova ne povećavaju financijsku omotnicu, ali da su svejedno ključni kriteriji za Komisijinu pozitivnu ocjenu planova za oporavak i otpornost te da je njihova potpuna provedba ključna za odgovarajuća plaćanja; ističe da je Komisija, nedugo nakon revizijskih aktivnosti Revizorskog suda na terenu, potvrdila da su utvrđena prva dva moguća slučaja dvostrukog financiranja;

219. podsjeća da se člankom 9. Uredbe o Mehanizmu za oporavak i otpornost kao ključna načela utvrđuju dodatnost i komplementarnost s drugim Unijinim programima i instrumentima financiranja; smatra da bi, kako bi se poštovala ta načela i izbjegao rizik od dvostrukog financiranja, iste mjere koje su već uključene u druge nacionalne planove koji se financiraju sredstvima Unije (npr. kohezija, poljoprivreda itd.) trebalo ili ne uključiti u planove za oporavak i otpornost ili bi ih trebalo pažljivo opisati u njima, čak i ako ne povlače za sobom troškove, kako bi se izbjeglo dvostruko financiranje; ističe da bi zbog različitih modela provedbe moglo biti teže utvrditi dvostruko financiranje između Mehanizma za oporavak i otpornost i drugih financijskih instrumenata Unije te potiče Komisiju da i dalje bude oprezna i proaktivna u utvrđivanju svih potencijalnih situacija dvostrukog financiranja;

220. žali zbog nedostatka odgovarajućih zaštitnih mjera kako bi se spriječilo dvostruko financiranje projekata i u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost i u okviru drugih financijskih instrumenata Unije; poziva na uspostavu automatiziranog sustava unakrsne provjere između Mehanizma za oporavak i otpornost te kohezijskih fondova, zajedničke poljoprivredne politike i drugih Unijinih programa financiranja kako bi se otkrili i uklonili dvostruki zahtjevi;

221. izražava zabrinutost zbog nalaza Revizorskog suda iz njegova pregleda 01/2023: „Financiranje sredstvima EU-a u okviru kohezijske politike i Mehanizma za oporavak i otpornost: komparativna analiza” da u pogledu izvješćivanja o prijevarama povezanima s rashodima Mehanizma za oporavak i otpornost još uvijek nedostaje standardizirani pristup sa snažnom koordinacijom i suradnjom među državama članicama, koje o slučajevima sumnje na prijevaru nisu obvezne izvješćivati u integriranom IT sustavu, već u izjavi o upravljanju koja se prilaže svakom zahtjevu za plaćanje, iako su države članice određene slučajeve prijavile i izvan izjava o upravljanju; žali zbog toga što ne postoje jasne smjernice o tome u kojem je točno trenutku potrebno prijaviti slučaj sumnje na prijevaru, postoji li prag iznad kojeg je potrebno prijavljivanje te koje bi standardne informacije trebalo dostaviti za svaki slučaj i o poduzetim korektivnim mjerama; nadalje, podržava zahtjev Revizorskog suda upućen Komisiji u istom preispitivanju 01/2023 da se od država članica dobije dostatno jamstvo o djelotvornosti nacionalnih sustava za sprečavanje, otkrivanje i ispravljanje prijevara, korupcije i sukoba interesa;

222. izražava zabrinutost zbog toga što je Komisija 2023. za sedam država članica morala uvesti 10 dodatnih kontrolnih ključnih etapa kako bi se uklonili nedostaci koji su identificirani u njihovim sustavima kontrole; naglašava i podupire ocjenu Revizorskog suda da činjenica da su uvedene kontrolne ključne etape znači da sustavi država članica nisu bili u potpunosti funkcionalni kad su se planovi počeli provoditi, što je predstavljalo ozbiljan rizik za pravilnost rashoda

Mehanizma za oporavak i otpornost te za zaštitu financijskih interesa;

223. izražava žaljenje zbog zaključaka iz tematskog izvješća Revizorskog suda 26/2023 da u nekoliko područja politika u stupu Mehanizma za oporavak i otpornost koji se odnosi na zdravstvene politike nedostaje odgovarajući zajednički pokazatelj za mjerenje napretka; izražava zabrinutost zbog toga što to ometa pravilno praćenje i razumijevanje napretka u postizanju ključnih etapa i ciljnih vrijednosti povezanih sa zdravstvenim politikama;

224. pozdravlja činjenicu da je Komisija 2023. ostvarila napredak u uklanjanju svake mogućnosti pogrešnog tumačenja podataka iz tablice pokazatelja za oporavak i otpornost te da je u tablici pokazatelja dodatno uzeta u obzir povezana preporuka Revizorskog suda da se poboljša prikaz podataka prikazanih u tablici pokazatelja i da se poboljšaju objašnjenja u pogledu njezinih ograničenja, posebno boljim pojašnjenjem metodologija na kojima se temelji te izričitim navođenjem da je u nekim slučajevima riječ o procijenjenim podacima;

Revizija i kontrola

225. pozdravlja činjenicu da je, na temelju preporuka Revizorskog suda i stečenog iskustva, Komisija 2023. objavila tri metodološke bilješke kako bi pojasnila primjenu Uredbe o Mehanizmu za oporavak i otpornost, uključujući njezin okvir za i. procjenu zadovoljavajućeg ostvarenja ključnih etapa i ciljnih vrijednosti nakon provedbe procjene i ii. primjenu odredbi povezanih s nazadovanjem u pogledu ključnih etapa i ciljnih vrijednosti, kao i metodologiju za utvrđivanje iznosa koji treba suspendirati ako ključna etapa ili ciljna vrijednost nije ostvarena u zadovoljavajućoj mjeri; prima na znanje ažurirane smjernice o planovima za oporavak i otpornost, donesene 19. srpnja 2024., u kojima se pružaju dodatne smjernice kako bi se osigurala kontinuirana primjerenost kontrola u svrhu utvrđivanja i izbjegavanja rizika od dvostrukog financiranja, kao i metodologija za smanjenja i povrate u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost u skladu s člankom 24. stavkom 8. Uredbe o Mehanizmu za oporavak i otpornost;

226. poziva Komisiju da poveća broj *ex post* revizija i inspekcija na terenu za projekte koji se financiraju iz Mehanizma za oporavak i otpornost, posebno u visokorizičnim sektorima kao što su digitalna infrastruktura i energetika, u kojima su u prethodnim Unijinim programima financiranja utvrđene znatne nepravilnosti;

227. upozorava da se uključivanjem postojećih projekata i zamjenom stalnih proračunskih rashoda u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost ugrožava načelo dodatnosti, čime se instrument učinkovito pretvara u mehanizam pozadinskog financiranja za redovne

proračune država članica, umjesto da se potiče istinski oporavak i otpornost nakon krize; poziva na hitno preispitivanje kako bi se spriječilo daljnje slabljenje svrhe Mehanizma za oporavak i otpornost;

228. poziva Komisiju i države članice EU-a na odlučnije djelovanje kako bi se otkrile nepravilnosti u trošenju sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost i kako bi se povratila neopravdana plaćanja;

229. izražava zabrinutost zbog odgovora Revizorskog suda na odgovore Komisije o postojanju nedostatka jamstva na razini Unije u pogledu usklađenosti s pravilima Unije i nacionalnim pravilima o javnoj nabavi i državnim potporama; prima na znanje da Komisija tvrdi da jamstvo koje pruža Glavna uprava za gospodarske i financijske poslove obuhvaća učinkovitost kontrola država članica u pogledu usklađenosti s pravilima o javnoj nabavi i državnim potporama; naglašava, međutim, da, iako se u godišnjem izvješću o radu Glavne uprave za gospodarske i financijske poslove upućuje na Komisijine procjene postojanja i učinkovitosti kontrola država članica, nema zaključka o njihovoj učinkovitosti; izražava zabrinutost zbog toga što, prema Revizorskom sudu, to predstavlja važno ograničenje područja primjene izjave o jamstvu Komisije, odnosno da Komisija još uvijek ne pruža potpuno jamstvo o tome jesu li rashodi u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost, kojima Komisija izravno upravlja, u skladu s pravilima;

230. naglašava da kašnjenja u isplati i apsorpciji sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost ne samo da usporavaju gospodarski oporavak, nego i stvaraju znatne rizike od brzoplete nekvalitetne potrošnje na kraju razdoblja Mehanizma za oporavak i otpornost; poziva Komisiju da uvede strože privremene evaluacije kako bi se spriječio grozničavi pristup „ili iskoristi ili izgubi” koji bi mogao dovesti do rasipanja i pogrešne raspodjele sredstava;

231. s ozbiljnom zabrinutošću napominje da bi se države članice mogle strateški odreći svojih konačnih zahtjeva za plaćanje kako bi izbjegle ostvarenje politički osjetljivih ključnih etapa i ciljnih vrijednosti, čime bi se izbjegle potrebne, ali nepopularne reforme; poziva Komisiju da uvede novčane kazne za nepotpunu provedbu Mehanizma za oporavak i otpornost kako bi se spriječilo manipuliranje strukturom plaćanja;

232. prima na znanje da je Komisija odgovorila da je proširila opseg svojih revizijskih aktivnosti izvan opsega propisanog Uredbom o Mehanizmu za oporavak i otpornost kako bi provjerila pružaju li postupci kontrole uspostavljeni u državama članicama potrebno jamstvo da države članice redovito i djelotvorno provjeravaju usklađenost s pravilima o javnoj nabavi i državnim potporama te prihvatljivost za mjere Mehanizma za oporavak i otpornost, ali se ne slaže s mišljenjem Komisije da je to obuhvaćeno zaključcima iz

godišnjeg izvješća o radu Glavne uprave za gospodarske i financijske poslove;

233. sa zabrinutošću primjećuje da, kako je Komisija navela u svojoj evaluaciji Mehanizma za oporavak i otpornost u sredini programskog razdoblja od 21. veljače 2024., većina država članica smatra da je metodologija suspenzije plaćanja i dalje nejasna kad je riječ o reformama zbog diskrecijskog prava dodijeljenog Komisiji u pogledu primjene metodologije; potiče Komisiju da revidira tu metodologiju kako bi se izbjegli dvostruki standardi u pogledu njezine primjene;

234. konstatira da je Služba Komisije za unutarnju reviziju u svojoj reviziji *ex ante* kontrola zahtjeva za plaćanje u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost provedenoj 2023. utvrdila vrlo važno pitanje, odnosno da bi Glavna uprava za gospodarske i financijske poslove, u suradnji s Radnom skupinom za oporavak i otpornost, trebala dodatno razviti i formalizirati postojeće smjernice za slučajeve u kojima Glavna uprava za gospodarske i financijske poslove zatraži od država članica da preuzmu dodatne obveze u pogledu mjera koje proizlaze iz ključnih etapa u pogledu revizije i kontrole, pri čemu bi se u smjernicama posebno trebalo definirati i. kako bi Glavna uprava za gospodarske i financijske poslove trebala pratiti ispunjavanje službene potvrde o obvezi države članice, ii. kriterije za određivanje rokova u kojima države članice moraju ispuniti obveze i iii. odnose između „okvira obveza”, „okvira za procjenu ključnih etapa i ciljnih vrijednosti u skladu s Uredbom o Mehanizmu za oporavak i otpornost” i „nazadovanja u pogledu ključnih etapa i ciljnih vrijednosti u okviru Mehanizma”;

235. konstatira da Komisija tijekom svojih revizija u okviru „zaštite financijskog interesa Unije” provjerava imaju li države članice jasan i kodificiran postupak za prosljeđivanje slučajeva prijevare, korupcije, sukoba interesa i dvostrukog financiranja svim nadležnim tijelima, uključujući, prema potrebi, EPPO-u;

236. zabrinut je zbog toga što je Revizorski sud u svojim godišnjim izvješćima izvijestio da je krajem 2023. EPPO vodio 206 aktivnih istraga u vezi sa sredstvima upotrijebljenima za provedbu mjera Mehanizma za oporavak i otpornost te da je potencijalna šteta procijenjena na više od 1,8 milijardi EUR (odnosi se i na nacionalno financiranje i na financiranje sredstvima Unije); konstatira da se tih 206 otvorenih istraga odnosi na 10 država članica, pri čemu se otprilike 75 % tih slučajeva odnosi na jednu zemlju; zabrinut je zbog toga što na kraju 2023. u izjavama država članica o upravljanju nije bio prijavljen nijedan slučaj otkrivene sumnje na prijevaru, odnosno nijedan od otvorenih slučajeva EPPO-a nisu prijavile same države članice, što dovodi u pitanje njihovu sposobnost da otkrivaju i suzbijaju prijevare; naglašava da, iako niti jedna od tih istraga još nije dovršena, podaci koje je iznio EPPO potvrđuju da je rizik od prijevare prisutan u RRF-u i da dovode u pitanje pouzdanost izjava o

upravljanju država članica u smislu izvještavanja o utvrđenim prevarama i poduzetim protumjerama; poziva da se hitno ojača mehanizam za otkrivanje prijevara, uključujući obveznu procjenu rizika od prijevara za sve velike projekte u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost; poziva Komisiju da s obzirom na sve veći broj istraga i visoku procijenjenu štetu EPPO-u osigura primjerena sredstva za istraživanje slučajeva prijevara povezanih s rashodima iz Mehanizma za oporavak i otpornost;

237. upozorava da se u okviru samoprijavljivanja i dalje u velikoj mjeri ne prijavljuju slučajevi prijevara u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost, što stvara obmanjujuću sliku financijskog integriteta;

238. duboko žali zbog nedostatka transparentnosti u izvješćivanju o prijevarama povezanima sa sredstvima iz Mehanizma za oporavak i otpornost te ustraje u tome da sve države članice moraju poštovati standardizirane obveze izvješćivanja i upotrebljavati sustav za upravljanje nepravilnostima (IMS);

239. podsjeća da se preinakom Financijske uredbe koja je na snazi od 30. rujna 2024. predviđa proširenje njezina područja primjene sustava ranog otkrivanja i isključenja (EDES) na podijeljeno upravljanje i izravno upravljanje u slučajevima kada se proračun izvršava s državama članicama, za programe koji su doneseni ili financirani od 1. siječnja 2028.; poziva Komisiju da odgovori na najozbiljnije razloge za isključenje kako bi se bolje zaštitili financijski interesi Unije;

240. konstatira da je, u cilju smanjenja razlika između Komisije i Revizorskog suda u pogledu tumačenja ključnih etapa i ciljnih vrijednosti, Komisija objavila svoj pristup pojmu „datuma početka određene mjere” i pojmu „zamjene stalnih nacionalnih proračunskih rashoda” kao Prilog II. i Prilog III. svojemu godišnjem izvješću o provedbi Mehanizma za oporavak i otpornost za 2024.; ponovno upućuje poziv Komisiji da nastavi surađivati s Revizorskim sudom kako bi se tumačenje ključnih etapa i ciljnih vrijednosti što bolje uskladilo;

Provedba i učinak

241. potiče Komisiju da na najmanju moguću mjeru svede rizike od toga da države članice odluče da neće primiti dijelove ili pune iznose posljednjeg zahtjeva za plaćanje i na taj način izbjegnu ispunjenje posljednjih ključnih etapa i ciljnih vrijednosti i ugroze ukupnu provedbu planova za oporavak i otpornost; iznimno je zabrinut zbog dodatnih rizika od ukidanja mjera nakon isteka Mehanizma za oporavak i otpornost te potiče Komisiju da pri izvršenju završnih plaćanja osigura da neće doći do takvih situacija;

242. naglašava da su, prema Komisijinoj evaluaciji Mehanizma za oporavak i otpornost u sredini programskog razdoblja od 21. veljače 2024., države članice istaknule da je za reviziju planova za oporavak i

otpornost potrebno mobilizirati više sredstava nego što je prvotno planirano te da je učinkovitost pristupa koji se temelji na uspješnosti smanjena zbog „pretjerano složenih postupaka” za izmjene plana, u kojima se ne pravi razlika između većih ili manjih izmjena i prema kojima je za sve izmjene potrebno odobrenje Vijeća;

243. ističe, u pogledu kontrola i revizija u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost, da bi države članice trebale uspostaviti mehanizme za sprečavanje, otkrivanje i ispravljanje korupcije, prijevara i sukoba interesa, a da Komisija provodi *ex post* revizije i revizije sustava ključnih etapa i ciljnih vrijednosti; naglašava da i dalje postoje određene nejasnoće u pogledu uloge Revizorskog suda, koji je razvio strategiju (strategija za razdoblje 2021. – 2025.) za izvršavanje svojih odgovornosti za program NGEU i Mehanizam za oporavak i otpornost, što neke države članice smatraju nepotrebnim preklapanjem i administrativnim opterećenjem; izražava zabrinutost zbog toga što je Komisija u svojoj evaluaciji Mehanizma za oporavak i otpornost u sredini programskog razdoblja od 21. veljače 2024. i u svojem godišnjem izvješću o Mehanizmu za oporavak i otpornost od 10. listopada 2024. potvrdila da su tijela država članica na svim razinama smatrala da su postupci revizije i kontrole previše složeni te da su se države članice žalile na preklapanje revizija koje provode nacionalna tijela, Komisija i Revizorski sud; u potpunosti podržava rad Revizorskog suda na Mehanizmu za oporavak i otpornost; pozdravlja činjenicu da je Komisija priznala i prihvatila da Revizorski sud ima puni mandat za reviziju Mehanizma za oporavak i otpornost, što je jedan od temelja za razrješnicu koju Parlament daje za sredstva iz Mehanizma za oporavak i otpornost; preporučuje državama članicama da surađuju s Revizorskim sudom;

244. zabrinut je zbog toga što su u godišnjem izvješću Komisije od 10. listopada 2024. o provedbi Mehanizma za oporavak i otpornost istaknuti ulazni troškovi za uprave država članica, za koje postoji prostor za daljnje pojednostavnjenje; u vezi sa strukturom instrumenta, konstatira da su, prema godišnjem izvješću Komisije, države članice u evaluaciji u sredini programskog razdoblja navele kombinirane obveze povezane s i. dokazima potrebnima za dokazivanje ispunjenja ključnih etapa i ciljnih vrijednosti, ii. zahtjevnim zahtjevima za izvješćivanje, na primjer zajedničkim pokazateljima i polugodišnjim podacima; i iii. okvirom za reviziju i kontrolu; podsjeća da države članice smatraju da ima prostora za pojednostavnjenje postupaka kontrole i revizije, čime bi se osigurala bolja koordinacija među uključenim akterima i izbjegle višestruke provjere; također napominje, ponovno prema godišnjem izvješću Komisije o Mehanizmu za oporavak i otpornost za 2024., da su neka nacionalna tijela ukazala i na nefleksibilnost u Komisijinoj ocjeni ključnih etapa i ciljnih vrijednosti te na stroge postupke za reviziju planova za oporavak i otpornost koji iziskuju mnogo resursa;

245. napominje da je jedan od ciljeva Mehanizma za oporavak i otpornost

pomoći državama članicama u provedbi ambicioznih reformi i ulaganja kojima će njihova gospodarstva i društva postati održivija, otpornija i bolje pripremljena za zelenu i digitalnu tranziciju; sa zabrinutošću ističe zaključke Revizorskog suda iz njegova tematskog izvješća 15/2024 u kojima se ističe nedostatak relevantnosti, kvalitete i usporedivosti podataka koje su dostavile države članice, pri čemu ti podaci nisu dovoljni za ocjenu napretka u prilagodbi klimatskim promjenama u državama članicama, čime se utire put eventualnom manipulativnom zelenom marketingu; izražava zabrinutost zbog toga što bi Mehanizam za oporavak i otpornost mogao postati financijski instrument za površnu promjenu konvencionalnih rashoda u „zelene”; potiče Komisiju da u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost uvede mehanizam kako bi se pratio okolišni učinak ulaganja i osigurala usklađenost s klimatskim ciljevima Unije;

246. naglašava učinak Mehanizma za oporavak i otpornost na poduzeća i MSP-ove u Uniji; napominje da je Mehanizam za oporavak i otpornost osigurao 78 milijardi EUR izravne potpore MSP-ovima, što čini 12 % ukupnih rashoda tog mehanizma, te da opsežnije mjere u korist poduzeća iznose 152 milijarde EUR (23 % ukupne potrošnje Mehanizma za oporavak i otpornost); napominje da je potporu u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost primilo 2,75 milijuna MSP-ova, otprilike 11 % svih aktivnih MSP-ova u Uniji; ističe da je gotovo 600 000 poduzeća iskoristilo inicijative za digitalizaciju, dok je 5,2 milijarde EUR dodijeljeno projektima zelene tranzicije, uključujući energiju iz obnovljivih izvora i vodik;

247. sa zabrinutošću ističe da olakšavanje prekograničnih projekata nije bilo uspješno; žali zbog toga što, unatoč tome što je u planove za oporavak i otpornost uključeno nekoliko mjera povezanih s važnim projektima od zajedničkog europskog interesa i prekograničnim mjerama u poglavljima o planu REPowerEU, u okviru nacionalnog upravljanja Mehanizmom nije u dovoljnoj mjeri promicana prekogranična suradnja; snažno ustraje u tome da bi financiranje Unije trebalo bolje povezati s postizanjem zajedničkih ciljeva Unije i da bi se njime trebala stvarati dodana vrijednost EU-a;

248. naglašava da je u godišnjem izvješću Komisije o provedbi Mehanizma za oporavak i otpornost od 10. listopada 2024. potvrđeno nedovoljno sudjelovanje regionalnih i lokalnih tijela, organizacija civilnog društva, socijalnih partnera i drugih relevantnih dionika iz država članica u pripremi i provedbi nacionalnih planova za oporavak i otpornost; poziva na njihovu veću uključenost u provedbu nacionalnih planova za oporavak i otpornost na terenu;

249. potiče Komisiju da ne odobri bilo kakvu reviziju planova za oporavak i otpornost koja bi mogla dovesti do preoblikovanja postojećih ili planiranih reformi ili ulaganja u planove za oporavak i otpornost ako se njima ne poštuju uvjeti iz Uredbe o Mehanizmu za oporavak i

otpornost; napominje da bi svaka revizija uvijek trebala biti usmjerena na stvaranje dodane vrijednosti i povećanje sinergija;

Transparentnost

250. podsjeća da, iako države članice nisu obvezne objavljivati sve podatke o krajnjim primateljima, Uredbom (EU) 2023/435 Europskog parlamenta i Vijeća [1] o izmjeni Uredbe o Mehanizmu za oporavak i otpornost od država članica zahtijeva se da objave informacije o 100 krajnjih primatelja koji su primili najveći iznos sredstava u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost; pozdravlja činjenicu da je Komisija 10. listopada 2024. u okviru godišnjeg izvješća o Mehanizmu za oporavak i otpornost za 2024. objavila poseban prilog kako bi se dodatno pojasnio koncept krajnjih primatelja u skladu s Uredbom o Mehanizmu za oporavak i otpornost i područje primjene objave podataka o 100 najvećih krajnjih primatelja; izražava duboku zabrinutost zbog Komisijina tumačenja koncepta „krajnjeg primatelja” u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost jer su oni često navedeni samo na razini ministarstva te zbog toga što su opisi nejasni, a mnogi primjeri navedenog dostupni su na gotovo svim popisima koje dostavljaju države članice; ponavlja svoj zahtjev da se na popisu 100 najvećih krajnjih primatelja navede stvarna fizička osoba ili subjekt koji su posljednji u lancu prijenosa novca, što bi se stavilo na raspolaganje u javno dostupnoj bazi podataka kako bi se povećala odgovornost i omogućio neovisan nadzor, uz poštovanje pravnog okvira Unije za zaštitu podataka; zabrinut je da će u suprotnom biti problematično mjeriti utjecaj i jamčiti građanima vidljivost sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost, iako također uzima u obzir tablicu pokazatelja Mehanizma za oporavak i otpornost i kartu projekta; naglašava da, ako Komisija nastavi odbijati osigurati potpunu transparentnost, Parlament mora razmotriti sve dostupne mjere za osiguranje usklađenosti kako bi se spriječilo da se slično tumačenje ne primjenjuje na odredbe o transparentnosti u drugim financijskim propisima;

251. podsjeća Komisiju da se duh i slovo Uredbe o Mehanizmu za oporavak i otpornost moraju strogo poštovati te da donošenje smjernica ili drugih internih dokumenata mora u potpunosti biti u skladu s rezultatima pregovora između suzakonodavaca; uvjeren je da to nije bio slučaj kada je Komisija donijela odredbe povezane s tumačenjem pojma „krajnji primatelj” u svojim smjernicama o planovima za oporavak i otpornost u kontekstu plana REPowerEU;

252. napominje da nemogućnost utvrđivanja krajnjih primatelja sredstava

---

[1] Uredba (EU) 2023/435 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. veljače 2023. o izmjeni Uredbe (EU) 2021/241 u pogledu poglavljâ o planu REPowerEU u planovima za oporavak i otpornost i o izmjeni uredaba (EU) br. 1303/2013, (EU) 2021/1060 i (EU) 2021/1755 te Direktive 2003/87/EZ (SL L 63, 28.2.2023., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

iz Mehanizma za oporavak i otpornost predstavlja ozbiljan rizik za transparentnost i sljedivost sredstava Unije, a time i za zaštitu financijskih interesa Unije;

253. podsjeća da je snažna informatička infrastruktura ključna za prikupljanje podataka, praćenje i evaluaciju programa te da su upravljačka tijela i korisnici kritični u pogledu razine potrebnih informacija i udvostručavanja s drugim, nacionalnim sustavima; konstatira da je Revizorski sud istaknuo da, za razliku od kohezijske politike, u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost nacionalna tijela za praćenje imaju različite strukture i pristupe, a koji bi se mogli smatrati manje pouzdanima, s obzirom na pružanje nehomogenih informacija i ostavljanje prostora za potencijalno velik broj pogrešaka; naglašava u tom smislu da centralizirani interoperabilni sustavi olakšavaju učinkovito prikupljanje podataka i izvješćivanje, dok fragmentirani sustavi ističu potrebu za usklađenim pristupima;

254. pozdravlja činjenicu da su u okviru preinake Financijske uredbe uspostavljane horizontalne mjere za centraliziranu internetsku stranicu (sustav financijske transparentnosti) na razini Unije, kojom su obuhvaćeni svi primatelji financijskih sredstava Unije, te napominje da bi se tom internetskom stranicom trebala prevladati trenutačna fragmentacija, povećati transparentnost i olakšati javni nadzor nad primateljima; primjećuje da će Komisija od sljedećeg VFO-a (tj. nakon 2027.) morati upotrebljavati relevantne podatke pohranjene u alatu za rudarenje podataka i utvrđivanje razine rizika Arachne, koji će se unositi na centralizirane internetske stranice u svrhu transparentnosti, te da će, u skladu s pravilima o zaštiti podataka, te internetske stranice sadržavati samo javne podatke, npr. relevantne podatke o primateljima, izvođačima, podizvođačima i korisnicima; nadalje naglašava da će sve države članice imati obvezu Komisiji omogućiti pristup tim podacima, koji će se automatski unositi u alat Arachne; žali zbog toga što upotreba alata Arachne u državama članicama nije obvezna;

255. napominje da se konačne ključne etape i ciljne vrijednosti nacionalnih planova za oporavak i otpornost moraju dovršiti do 31. kolovoza 2026., u skladu s člankom 18. stavkom 4. i člankom 20. stavkom 5. Uredbe; podsjeća da Komisija treba blisko surađivati sa svakom državom članicom kako bi se ubrzala provedba na terenu, među ostalim pružanjem redovitih smjernica i, na zahtjev, tehničke pomoći kako bi se pomoglo u provedbi planova; ponovno izražava zabrinutost zbog mogućnosti nazadovanja u pogledu ključnih etapa i ciljnih vrijednosti nakon isteka Mehanizma za oporavak i otpornost te potiče Komisiju da spriječi takve situacije;

256. poziva Komisiju da odbije svaki zahtjev za reviziju planova za oporavak i otpornost kojim bi se smanjila ukupna ambicioznost plana ili bi se iz njih uklonile važne strukturne reforme te da u planovima

za oporavak i otpornost prednost da dovršetku mjera povezanih s preporukama za pojedine zemlje; nadalje poziva Komisiju da pojača tehničku pomoć državama članicama koje zaostaju u provedbi Mehanizma za oporavak i otpornost;

Preporuke

257. poziva Komisiju da djeluje u skladu s preporukama Revizorskog suda iz njegova godišnjeg izvješća i povezanih tematskih izvješća te pozdravlja činjenicu da Komisija prihvaća većinu tih preporuka; poziva Komisiju da ih provede i da obavještava tijelo nadležno za davanje razrješnice o napretku provedbe;

258. poziva Komisiju da što prije Revizorskom sudu omogući potpuni pristup novom alatu za izvješćivanje o Mehanizmu za oporavak i otpornost pod nazivom FENIX;

259. nadalje, poziva Komisiju da:

i. pažljivo uravnoteži zahtjeve u pogledu revizije i kontrole s administrativnim opterećenjem nametnutim državama članicama i korisnicima budućih instrumenata koji se temelje na uspješnosti, uz održavanje dostatne razine kontrole i revizije kojom bi se osigurala snažna zaštita financijskih interesa Unije;

ii. pomno prati kontinuirano ispunjavanje ključnih etapa i ciljnih vrijednosti, posebno onih povezanih s revizijom, praćenjem i kontrolom, te osigura odgovarajuće praćenje svakog eventualnog nazadovanja u pogledu prethodno dovršenih ključnih etapa i ciljnih vrijednosti;

iii. na temelju rezultata svojih provjera sustava kontrole država članica izrazi jasan zaključak o njihovoj učinkovitosti i poduzme sve odgovarajuće mjere;

iv. uspostavi unutar Komisije jedinstvenu kontaktnu točku za države članice za izjave o jamstvu, kojoj Revizorski sud može pristupiti bez dodatnog opterećivanja država članica zahtjevima za dodatne dokaze;

v. sustavno evidentira i prati sve nepravilnosti i sve prijevare povezane sa sredstvima iz Mehanizma za oporavak i otpornost;

vi. dosljedno i točno primjenjuje odredbe Uredbe o Mehanizmu za oporavak i otpornost koje se odnose na „krajnje primatelje” na način da izmijeni smjernice o planovima za oporavak i otpornost u kontekstu plana REPowerEu te komunicira s državama članicama o ispravnoj primjeni definicije „krajnjih primatelja”; poziva Komisiju da iznese prijedloge kojima bi se od država članica zahtijevalo da objave sve krajnje primatelje;

vii. racionalizira svoju kontrolu ključnih etapa i ciljnih vrijednosti provedbom pristupa jedinstvene revizije, čime bi se omogućilo smanjenje administrativnog opterećenja, konsolidacija revizijskih odgovornosti između Komisije i Revizorskog suda, koordinacija rokova i zahtjeva za revizije kako bi se izbjeglo udvostručavanje i preklapanje kontrola i revizija, ali uz istodobno osiguravanje potpune zaštite financijskih interesa Unije;

viii. pruži potporu državama članicama u postizanju istinske interoperabilnosti informacijskih sustava kako bi se olakšalo učinkovito prikupljanje podataka, izvješćivanje i razmjena među različitim vladinim odjelima i agencijama kako bi se rizici od dvostrukog financiranja sveli na najmanju moguću mjeru, aktivno unakrsno provjerava relevantne baze podataka i komunicira s državama članicama o njihovim administrativnim kapacitetima kako bi se osiguralo da ne dođe do dvostrukog financiranja; u tom pogledu prima na znanje pozitivne primjere iznesene u listopadu 2024. na Konferenciji Revizorskog suda o transparentnosti i sljedivosti financiranja EU-a za oporavak i otpornost;

ix. blisko surađuje s državama članicama kako bi se osiguralo da se ključne etape i ciljne vrijednosti, posebno one strukturne prirode ili povezane s preporukama za pojedine zemlje, u potpunosti i savjesno provode te da se ne odobri revizija planova za oporavak i otpornost kojom se smanjila razina ambicije ili su se oslabile važne mjere; izbjegne, u mjeri u kojoj je to moguće, reviziju planova koja bi mogla dovesti do preoblikovanja planiranih mjera u planove za oporavak i otpornost ako se njima ne poštuju uvjeti iz Uredbe o Mehanizmu za oporavak i otpornost;

x. strogo primjenjuje odredbe Uredbe o Mehanizmu za oporavak i otpornost, uključujući one koje se odnose na suspenziju plaćanja ili povrat iznosa, posebno ako nije osigurana zaštita financijskih interesa Unije;

xi. strogo primjenjuje metodologiju za djelomična plaćanja, među ostalim u pogledu strukturnih mjera i mjera povezanih s provedbom preporuka za pojedine zemlje;

xii. razvije metodologiju koja se temelji na kvaliteti i usporedivosti podataka za evaluaciju napretka u zelenoj i digitalnoj tranziciji kao i konkretnih koristi u državama članicama;

xiii. osigura da države članice s dužnom pažnjom primjenjuju odredbe Mehanizma za oporavak i otpornost o vidljivosti, kako bi se osiguralo da mjere koje se provode u okviru Mehanizma na odgovarajući način budu označene kao mjere koje financira

Unija;

xiv. pruža tehničku pomoć, administrativnu potporu i savjete državama članicama za jačanje njihovih administrativnih kapaciteta, među ostalim organiziranjem redovitih sastanaka neformalne stručne skupine za provedbu Mehanizma za oporavak i otpornost radi rasprave o tehničkim aspektima i poticanja razmjene dobre prakse među nacionalnim tijelima;

xv. provede, kad god se predloži revizija planova za oporavak i otpornost, sveobuhvatnu analizu novih i postojećih mjera te bi li one zamijenile ponavljajuće proračunske rashode ili bi bile u suprotnosti s drugim uvjetima prihvatljivosti iz planova za oporavak i otpornost;

xvi. pruža osposobljavanja i potporu državama članicama kako bi se povećali administrativni kapaciteti, uključujući osposobljavanje o specijaliziranim vještinama, znanje te pružanje primjera najbolje prakse;

xvii. nastavi surađivati s Revizorskim sudom kako bi se tumačenje ključnih etapa i ciljnih vrijednosti što bolje uskladilo;

xviii. iskoristi preporuke Revizorskog suda na temelju njegove revizije Mehanizma za oporavak i otpornost kao i iskustvo stečeno u provedbi za izradu strukture za sljedeći višegodišnji financijski okvir i provedbu budućih instrumenata Unije koji se temelje na uspješnosti;

xix. poboljša osmišljavanje budućih instrumenata koji se temelje na uspješnosti na način da se osigura tješnja povezanost između isplata i napretka u provedbi;

xx. osigura da se svaka buduća revizija, ali i cjelokupna provedba planova za oporavak i otpornost provodi uz blisku suradnju i savjetovanje s lokalnim i regionalnim vlastima te drugim relevantnim dionicima kako bi se postigao najveći mogući učinak planova za oporavak i otpornost;

xxi. analizira nedostatke koji postoje u instrumentima koji se temelje na uspješnosti i u budućnosti ukloni te nedostatke pri osmišljavanju novih programa;

xxii. u sljedećem VFO-u iskoristi visoku razinu interoperabilnosti i razmjene podataka među različitim upravnim odjelima i agencijama kako bi se olakšala učinkovita razmjena podataka i ažuriranje u stvarnom vremenu na više platformi te kako bi se omogućilo praćenje projekata koji se preklapaju, čime bi se rizici od dvostrukog računanja i dvostrukog financiranja sveli na najmanju moguću mjeru.